

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์ REAP ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
และความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

EFFECTS OF USING REAP STRATEGY ON THAI LITERATURE LEARNING
ACHIEVEMENT AND CRITICAL THINKING ABILITY
OF ELEVENTH GRADE STUDENTS

วีรภัทร ศุภรสิงห์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2562

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
และความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

EFFECTS OF USING REAP STRATEGY ON THAI LITERATURE LEARNING
ACHIEVEMENT AND CRITICAL THINKING ABILITY
OF ELEVENTH GRADE STUDENTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Educational Science & Learning Management)
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2019

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
และความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ของ

วีรภัทร ศุภรสิงห์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูล) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุษะมาน)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.รุ่งอรุณ โรจนรัตน์ดำรง ไชยศรี)

ชื่อเรื่อง	ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ผู้วิจัย	วีรภัทร ศุภรสิงห์
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2562
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศุภวรรณ สัจจพิบูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี จำนวน 2 ห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม จากนั้นจับฉลากห้องเรียนเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และ 4) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบด้วย t-test for dependent และ t-test for independent ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธี REAP มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธี REAP มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : กลวิธี REAP, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย, ความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

Title	EFFECTS OF USING REAP STRATEGY ON THAI LITERATURE LEARNING ACHIEVEMENT AND CRITICAL THINKING ABILITY OF ELEVENTH GRADE STUDENTS
Author	WEERAPAT SUPARASINGH
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2019
Thesis Advisor	Assistant Professor Suppawan Satjapiboon , Ph.D.

The purposes of this research are as follows: (1) to compare the Thai literature learning achievement and the critical thinking ability of eleventh grade students before and after learning with the REAP strategy; (2) to compare Thai literature learning achievement and the critical thinking ability among eleventh grade students with the REAP strategy and those taught by conventional instruction; The sample in this study was two classrooms of eleventh grade students at Triamudomsuksa Pattanakarn Nonthaburi School. There were 88 students selected by Cluster Sampling, with 45 students in the experimental group and 43 students in the control group. The research instruments included: (1) lesson plans with REAP strategies; (2) lesson plans with conventional instruction; (3) a Thai literature learning achievement test; and (4) a critical thinking ability test. The data were analyzed by Mean (M), Standard Deviation (SD), and a dependent and an independent t-test. The results revealed the following: (1) the Thai literature learning achievement and the critical thinking ability of eleventh grade students using the REAP strategy on the posttest was higher than the pretest at a 0.5 level of significance; (2) the Thai literature learning achievement and the critical thinking ability of eleventh grade students who used the REAP strategy was higher than those taught with conventional instruction at a 0.5 level of significance.

Keyword : REAP strategy, Thai literature learning achievement, Critical thinking ability

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูล อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ผู้เป็นต้นแบบของการเป็น “ครู” และการสอนภาษาไทย ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อีกทั้งยังให้กำลังใจและมีความอดทนต่อตัวผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุะมาน ประธานในการสอบปากเปล่าปริญญาานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.รุ่งอรุณ ใจจรรย์นาตำรง ไชยศรี กรรมการสอบปากเปล่าปริญญาานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการทำปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. อติสรณ์ เรืองกิจจรรย์นั ผู้เป็นก้าวแรกในการจัดทำปริญญาานิพนธ์ ตลอดจนให้คำปรึกษาและข้อคิดต่างๆ ในการดำเนินชีวิตแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยให้มีความสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณมารดาที่คอยให้การสนับสนุนผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณ นางสาว เกศแก้ว คงคล้าย น้องสาวอันเป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัยที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และอยู่เคียงข้างกันเสมอมา ตลอดจนน้ำใจจากเพื่อน พี่ น้อง สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ (ภาษาไทย) เพื่อน พี่ น้อง และนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี

คุณค่าอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอบแต่ทุกสรรพสิ่งที่เวียนว่ายในวัฏสงสาร อันก่อปรด้วยคุณงามอันประเสริฐดังมี คุณแห่งบิดามารดา ครูอาจารย์ ปราชญ์เมธีทางการศึกษา และสหมิตรทั้งปวง เป็นอาทิ

วีรภัทร ศุภรสิงห์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	7
ความสำคัญของการวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	8
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	8
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	8
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	8
ตัวแปรที่ศึกษา	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
สมมติฐานการวิจัย.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP.....	13

1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP	13
1.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP	13
1.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP	14
1.4 การนำกลวิธี REAP ไปจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย.....	15
1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP.....	17
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย.....	19
2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย	19
2.2 องค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย	20
2.3 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย	21
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย.....	23
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์	25
3.1 ความหมายของการคิดเชิงวิพากษ์.....	25
3.2 ความสำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์.....	26
3.3 กระบวนการของการคิดเชิงวิพากษ์.....	27
3.4 คุณลักษณะของบุคคลที่มีการคิดเชิงวิพากษ์.....	30
3.5 การวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์	33
3.6 การคิดเชิงวิพากษ์กับการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย	35
3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์	36
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
ประชากร	40
กลุ่มตัวอย่าง.....	40
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40

การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
ความมุ่งหมายของการวิจัย	58
สมมติฐานการวิจัย.....	58
วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สรุปผลการวิจัย.....	60
อภิปรายผลการวิจัย	60
ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก.....	74
ประวัติผู้เขียน.....	124

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้กลวิธีกลวิธี REAP	17
ตาราง 2 การสังเคราะห์กระบวนการของการคิดเชิงวิพากษ์	28
ตาราง 3 การสังเคราะห์คุณลักษณะของบุคคลที่มีการคิดเชิงวิพากษ์	31
ตาราง 4 เนื้อหาและจำนวนคาบที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP	41
ตาราง 5 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ	44
ตาราง 6 การวิเคราะห์เนื้อหาแสดงพฤติกรรมและแบบทดสอบ	46
ตาราง 7 โครงสร้างของแบบวัดการคิดเชิงวิพากษ์	47
ตาราง 8 เนื้อหาสาระของแบบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์	48
ตาราง 9 เกณฑ์ประเมินความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์	49
ตาราง 10 แบบแผนการทดลอง	51
ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของกลุ่มทดลองก่อนและ หลังการทดลอง	54
ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุมหลังการทดลอง	55
ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์คะแนนความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของกลุ่มทดลองก่อนและ หลังการทดลอง	56
ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์คะแนนความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุมหลังการทดลอง	56
ตาราง 15 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนวรรณคดีไทย	121
ตาราง 16 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถใน การคิดเชิงวิพากษ์	123

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 11

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วรรณคดีคือสมบัติทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและสำคัญต่อชนในชาติ เพราะเป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญของชาติ สะท้อนภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของชนในชาติแต่ละยุคสมัย ตลอดจนความเจริญรุ่งเรืองและทรงภูมิปัญญาของชาติไทยในอดีต ดังที่ ชัตสุณี สินธุสิงห์ (2550, น. 4) กล่าวว่า วรรณคดีเป็นดัชนีชี้ความเจริญทางด้านวัฒนธรรมของชนชาติต่าง ๆ ชนชาติที่เจริญและลงรากฐานเป็นปึกแผ่นมั่นคงแล้วเท่านั้นจึงจะสามารถมีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเองได้ วรรณคดีชี้ให้เห็นระดับของวัฒนธรรมในขั้นสูงไปกว่านั้น กล่าวคือ แสดงความมั่งคั่งของภาษาและแสดงถึงความเจริญเติบโตทางด้านจิตใจ สติปัญญา และจินตนาการ ทั้งนี้เพราะสิ่งเหล่านี้เท่านั้นที่เป็นเครื่องช่วยให้ชนชาติต่าง ๆ สามารถสร้างวรรณคดีของตนได้ในระดับที่สูงกว่า รูปแบบด้อยพัฒนาคือวรรณกรรมประจำเผ่าที่เล่าสืบต่อกันมาปากต่อปาก

วรรณคดีคือผลงานที่เก็บรวบรวมความคิด ความเป็นอยู่ของมนุษย์ที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไว้ด้วยกัน การอ่านวรรณคดีจึงทำให้มีประสบการณ์ชีวิตที่กว้างขวางและหลากหลายกว่าชีวิตของเราเอง ทำให้เราเข้าใจความคิดและการกระทำของมนุษย์ซึ่งตกอยู่ในสถานการณ์บางอย่าง (รีนฤทัย สัจจพันธุ์, 2549, น. 63; อัจจิมา เกิดผล, 2539, น. 87) การศึกษาวรรณคดีจึงพัฒนามุมมองความคิดที่มีต่อโลกและชีวิตอย่างลึกซึ้ง ให้เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ อีกทั้งยังยกระดับและขัดเกลาความคิดให้เป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ ดังที่ ธเนศ เวศร์ภาดา (2549, น. 12) กล่าวว่า ด้วยสายตาอันพิเศษของกวีและนักเขียนนั้น เขาได้ประมวลประสบการณ์ที่มีต่อชีวิต สังคม และโลกมาปรุงแต่งด้วยเครื่องมืออันวิเศษคือภาษา สร้างโลกสมมติขึ้นจากโลกแห่งความเป็นจริง ผ่านการกรองจินตนาการหลายชั้นหลายระดับ เลือกรับส่วนประกอบต่าง ๆ ของวรรณศิลป์มาจัดวางเพื่อกลมกล่อมเกลาจิตใจให้ผู้เสพประณีต ละเอียดอ่อน ทำให้เข้าใจโลก เข้าใจมนุษย์ ยกระดับสติปัญญาและจิตใจ

การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนภาษาไทย ดังที่ เจือ สตะเวทิน (2510, น. 194-195) และ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523, น. 55) กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า การจัดการเรียนรู้วรรณคดีมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้ซาบซึ้งในความงดงามทางภาษา เข้าใจความคิด ชีวิต และสภาพสังคม เป็นการยกระดับจิตใจมนุษย์ สร้างความภาคภูมิใจในภาษา ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ ดวงมน จิตรจำนงค์ (2553, น. 97-98) ได้กล่าวว่า

วรรณคดีดำรงอยู่ในวิถีชีวิตและดำรงอยู่ได้ในยุคของผู้สร้างในฐานะสิ่งงามที่สื่อประสบการณ์ทางสุนทรีย์และมักจะมีคุณค่าทางความคิด บางชิ้นผ่านข้ามยุคสมัยมาแม้ผู้สร้างจบสิ้นชีวิตไปนานแล้วก็ตามด้วยความมีชีวิตชีวาของผลงานนั่นเอง

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของวรรณคดีไทยโดยกำหนดคุณภาพของนักเรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังผ่านการจัดการเรียนรู้ในสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้ วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น. 43)

ด้วยเหตุนี้ ครูผู้สอนวรรณคดีต้องเข้าใจความมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยเป็นอย่างดีเพื่อให้การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยเกิดประสิทธิภาพ ดังที่ นักวิชาการหลายท่าน (สมถวิล วิเศษสมบัติ, 2528, น. 106-107; สุจิต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มพรรย์, 2538, น. 229-230; อัจฉิมา เกิดผล, 2539, น. 87-89) ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยไว้สอดคล้องกัน สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยไว้สอดคล้องกัน สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยควรให้นักเรียนรู้ความหมายและลักษณะของวรรณคดี มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และซาบซึ้งในเนื้อเรื่อง รูปแบบ ท่วงทำนอง และลีลาของวรรณคดีไทย ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าให้แก่นักเรียนผ่านการอ่านวรรณคดีในรูปแบบต่าง ๆ เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ สามารถวิจารณ์วรรณคดีในแง่มุมต่าง ๆ แล้วสามารถนำข้อคิดที่ได้รับจากวรรณคดีที่อ่านไปเปรียบเทียบ และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ อีกทั้งควรให้นักเรียนเห็นคุณค่า และประโยชน์ของวรรณคดีไทยในฐานะมรดกทางวัฒนธรรม ตลอดจนให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อวรรณคดีไทย

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยเป็นสิ่งสำคัญ และยังคงปรากฏในการเรียนภาษาไทยในปัจจุบัน โดยต้องพัฒนานักเรียนให้สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ หรือประเมินค่าวรรณคดีในแง่มุมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในความงามทางภาษาและลีลาที่ใช้ในการประพันธ์ เกิดความเข้าใจชีวิต ตระหนักในคุณค่าและประโยชน์ของวรรณคดีไทย ตลอดจนวัฒนธรรม วิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในวรรณคดี อีกทั้งสามารถนำข้อคิดหรือความรู้ที่ได้รับจากวรรณคดีไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยในปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เมื่อพิจารณาจากผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ในรายวิชาภาษาไทยในปีการศึกษา 2560 และ 2561 มีผลคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศคือ 49.25 และ 47.31 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม นักเรียนมีผลคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำเพียง 44.62 และ 38.48 ตามลำดับ และยังไม่ผ่านเกณฑ์ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน, 2562)

จากการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยพบสาเหตุ สรุปได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านนักเรียน พบว่า นักเรียนไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของวรรณคดี เพราะเห็นว่าไม่มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริง หรือยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งนักเรียนยังขาดความพยายามในการอ่านวรรณคดี โดยเฉพาะเมื่อพบกับอุปสรรคทางด้านคำศัพท์หรือภาษา (เจตนา นาควัชระ, 2538, น. 23-24; ธเนศ เวศร์ภาดา, 2543, น. 15-19; ศรีวิไล ดอกจันทร์, 2529, น. 34-36)

2. ด้านหลักสูตรและธรรมชาติวิชา พบว่า หลักสูตรไม่มีการเปลี่ยนแปลง กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ค่อนข้างกว้าง จึงทำให้ไม่สามารถสอนได้ตามจุดมุ่งหมายทั้งหมด เนื้อหาของวรรณคดีนั้นมีความยากทั้งการซาบซึ้งในเรื่องราวและศิลปะการประพันธ์ อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับสภาพชีวิตและสังคมในปัจจุบัน (เจตนา นาควัชระ, 2538, น. 23-24; ธิดา โมสิกรัตน์, 2541, น. 523; ศรีวิไล ดอกจันทร์, 2529, น. 34-36)

3. ด้านครูและการจัดการเรียนรู้ พบว่า วิธีสอนของครูไม่หลากหลาย ขาดความเข้าใจ มักทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย และเห็นว่าการอ่านวรรณคดีเป็นเรื่องยาก ครูมุ่งให้นักเรียนท่องจำคำศัพท์ยากที่นักเรียนไม่ได้พบหรือใช้ในปัจจุบัน มักใช้วิธีการอ่านเอาเรื่องเพื่อให้นักเรียนท่องจำเนื้อหาเพื่อใช้ในการสอบมากกว่าการให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่มีต่อวรรณคดี ครูมักเป็นผู้นำในการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนโดยการที่ถูกผิดจนทำให้นักเรียนไม่กล้าตีความตามมุมมองของตนเองและเข้าใจว่าการตีความวรรณคดีที่ถูกต้องนั้นต้องเป็นไปตามครูเท่านั้น เป็นการปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกวิพากษ์วิจารณ์ อีกทั้งยังมุ่งให้นักเรียนพยายามจดจำรายละเอียดต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็น แต่ครูกลับเน้นย้ำและเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนเข้าใจผิดคิดว่าการเรียนวรรณคดีนั้นใช้แต่เพียงการท่องจำคำศัพท์ยากหรือเนื้อเรื่อง นักเรียนไม่เกิดการเรียนรู้ และสุนทรีย์ในการเรียนวรรณคดีไทย ไม่สามารถบอกได้ว่ามีประโยชน์อย่างไร ตรงกันข้ามกลับทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ไม่เห็นคุณค่า และเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อวรรณคดี (ดวงมน จิตรจันทน์, 2553, น. 54; นิจสุดา อภินันทาภรณ์, 2555, น. 5; บุญเหลือ เทพยสุวรรณ,

2523, น. 32; ประภาศรี สีหอำไพ, 2524, น. 350; วิทย์ ศิวะศรียานนท์, 2531, น. 132; สร้อยสน สกลรักษ์, 2540, น. 40)

สรุปได้ว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยนั้นมาจากหลายสาเหตุ ทั้งจากนักเรียน ครูผู้สอน หลักสูตร และเนื้อหาของวรรณคดี ทั้งนี้สาเหตุที่สำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้ของครูส่งผลให้นักเรียนเบื่อหน่ายต่อการเรียนวรรณคดี เห็นว่าเป็นเรื่องไม่มีประโยชน์ เน้นแต่เพียงการท่องจำ หรือเชื่อตามที่ครูสอน ครูยังไม่ส่งเสริมกระบวนการคิดของนักเรียน นักเรียนจึงไม่สามารถใช้ทักษะการคิดในการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีในแง่มุมต่าง ๆ ได้

การคิดกับวรรณคดีมีความสัมพันธ์กัน ดังที่ กุสุมา รัชมณี (2534, น. 233) กล่าวว่า การศึกษาวรรณคดีมิใช่เพียงแต่เรียนเพื่อให้รู้ว่ามื่อะไรบ้าง แล้วจำไว้บอกต่อ ๆ ไปเท่านั้น การศึกษาวรรณคดีเป็นการพยายามเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดของกวี โดยใช้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อ่านวิเคราะห์ตีความ และประเมินค่า ขณะที่ เจตนา นาควัชระ (2538, น. 159) ได้กล่าวไว้ สรุปได้ว่า ความชื่นชมที่นักเรียนได้รับจากวรรณคดี คือ การที่ค้นพบสมบัติทางวรรณศิลป์ด้วยตนเอง และได้รู้จักคุณค่าของการใช้ความคิดเชิงวิพากษ์

ความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์จัดเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน จากกรอบแนวคิดทักษะเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Framework) ได้กำหนดทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ไว้เป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญ (The Partnership for 21st Century, 2007) และสมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ กำหนดให้ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ เป็นทักษะที่สำคัญและควรมีของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เช่นกัน (International Society for Technology in Education, 2007) รวมทั้งสถาบันเสียงขององค์การเพื่อครอบครัวคนทำงาน (The Society for Human Resource Management) และสหพันธ์สังคมสำหรับ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ (The Society for Human Resource Management) ได้รายงานผลการวิจัยร่วมกันว่า ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์สำคัญเป็นลำดับแรกของผู้มาสมัครงาน (Kreitzberg and Kreitzberg, 2009) ดังนั้น การพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์จึงเป็นเรื่องสำคัญในระดับของการเป็นพลเมืองโลก

นอกจากนี้ความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ยังมีประโยชน์ในสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร (Information Society) ที่ต้องรับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ มากมาย ดังที่ ลักขณา สรวิวัฒน์ (2549, น. 108) ได้กล่าวว่า การคิดเชิงวิพากษ์จะช่วยให้เรารู้ว่าอะไรคือความจริง สามารถประเมินข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่ออภิปรายถกเถียง หรือตัดสินใจอย่างมีหลักการ รวมทั้งการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ข้อเสนอที่ออกเน้นวัดการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมากกว่าการท่องจำซึ่งการคิดวิเคราะห์

นั้นจัดเป็นพื้นฐานของการคิดเชิงวิพากษ์ ดังที่ เอนนิส (Ennis, 1993, p. 179) และ เมย์ฟิลด์ (Mayfield, 1994, p. 7) กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบหนึ่งของทักษะการคิดวิพากษ์

ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยจึงควรพัฒนาทักษะการคิดควบคู่ไปพร้อมกันกับการเรียนรู้วรรณคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ เพื่อให้นักเรียนสามารถวิพากษ์วิจารณ์ และประเมินคุณค่าด้านต่าง ๆ ของวรรณคดี ตลอดจนนำข้อคิดต่าง ๆ จากวรรณคดีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนดได้นั้น การพัฒนาการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนมีความสัมพันธ์ต่อการเรียนวรรณคดีไทย ดังที่ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2537, น. 43) กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเรียนวรรณคดีนอกจากจะเป็นเรื่องของสุนทรียศาสตร์แล้ว การเรียนวรรณคดีต้องอาศัยการวิเคราะห์ตีความ ดังนั้นวรรณคดีจึงมีประโยชน์ในแง่ที่เป็นบทเรียนที่ฝึกทักษะการใช้ความคิดเชิงวิพากษ์ เป็นสิ่งที่ทำให้เราได้ฝึกสมองอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดความสงสัยใคร่หาคำตอบ จึงต้องค้นหาเหตุและผลของสิ่งที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2547, น. 15) กล่าวโดยสรุปได้ว่า ครูควรหาโอกาสให้นักเรียนฝึกคิดวิพากษ์ เมื่ออ่านวรรณคดีบางตอนบางเรื่อง อาจแนะนำให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับการกระทำของตัวละครในเรื่อง หรือเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่อง แล้วเปรียบเทียบกับกรกระทำของคนและเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน นอกจากนี้บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2517, น. 7-10) กล่าวถึงการวิพากษ์วรรณคดีไทย สรุปได้ว่าการวิพากษ์วรรณคดีต้องไตร่ตรองในหลายแง่มุม แล้วจึงตัดสินใจไปว่าดีหรือไม่อย่างไร โดยสามารถชี้แจงเหตุผลประกอบ อีกทั้ง วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2531, น. 134) ได้กล่าวถึงการคิดเชิงวิพากษ์และวรรณคดีสรุปว่า เราไม่จำเป็นต้องยอมรับความคิดเห็นของกวี ตรงกันข้าม ผู้ที่มีจิตวิพากษ์ที่นอนอยู่เสมอย่อมไม่ยอมเชื่อต่อสิ่งใดง่าย ๆ

จากปัญหาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และส่งเสริมให้นักเรียนให้สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์วรรณคดีไทยได้อย่างลึกซึ้ง และสามารถนำความรู้และข้อคิดที่ได้จากวรรณคดีไทยไปประยุกต์ใช้ในชีวิตหรือสถานการณ์จริงได้นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรพัฒนาควบคู่กับทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียน ด้วยเหตุนี้ครูจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการสอนของตนเองเพื่อแก้ปัญหา ต้องเลือกการสอนที่ให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิด ให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์วิจารณ์ หรือวิพากษ์วรรณคดีในแง่มุมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ดังที่ กุสุมา รัชชเมณี (2534, น. 205) กล่าวว่า การสอนวรรณคดีให้แก่คนรุ่นใหม่ด้วยวิธีเดิมคงไม่ได้ผล ทั้งยังไม่อาจเรียกร้องให้คนรุ่นนี้กลับไปสู่ระบบการสอนวรรณคดีเดิมได้ สอดคล้องกับ แลนเจอร์ (Langer,

1995, p. 211) ที่กล่าวถึงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วรรณคดี สรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอนวรรณคดีนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนแปลงความเชื่อและพฤติกรรมที่ฝังลึกในการสอนวรรณคดีที่มีมาอย่างยาวนาน ที่ให้นักเรียนอ่านวรรณคดีเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง จดจำรายละเอียด ลำดับเนื้อเรื่อง หรือข้อมูลต่าง ๆ นักเรียนจะต้องมีความเห็นตรงกับครู เนื่องจากครูเป็นผู้กำหนดคำตอบที่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงไว้แล้ว

ผู้วิจัยได้ศึกษากลวิธี REAP เป็นกลวิธีที่จะสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ได้ ตามที่ อานีต และ แมนโซ (Eanet and Manzo, 1976, p. 647) ผู้คิดค้นแนวคิดกลวิธี REAP ได้กล่าวกันว่า กลวิธี REAP เป็นกลวิธีที่สนับสนุนและส่งเสริมการอ่านให้มีประสิทธิภาพ โดยทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านและวิเคราะห์สาระสำคัญของเรื่องได้ ผ่านกระบวนการทางความคิดและกระบวนการเขียนประเภทต่าง ๆ ทั้ง 7 รูปแบบ โดยกลวิธี REAP ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 R Read ให้นักเรียนอ่านบทอ่านที่กำหนดไว้ ขั้นที่ 2 E Encode ให้นักเรียนถ่ายทอดผลการอ่านออกมาแล้วเรียบเรียงเป็นภาษาของตนเอง ขั้นที่ 3 A Annotate ให้นักเรียนเขียนนำเสนองานจากการอ่าน ขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของกลวิธี REAP เพราะก่อนจะลงมือเขียนนั้น นักเรียนจะต้องผ่านกระบวนการคิดระดับสูง และตกผลึกออกมาเป็นงานเขียน และขั้นที่ 4 P Ponder ให้นักเรียนสะท้อนผลจากการอ่านและการคิด ผ่านการนำเสนองานเขียนของตนเอง และแลกเปลี่ยนความเห็นกับผู้อื่น

เมื่อปฏิบัติตามขั้นตอนจะส่งผลให้นักเรียนเข้าใจความหมายของข้อความและคำศัพท์ในข้อความที่อ่าน สามารถสรุปใจความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์เรื่องที่อ่านได้ นอกจากนี้ในแต่ละขั้นตอนกลวิธี REAP ยังช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดและกระบวนการเขียนของนักเรียน โดยนักเรียนจะได้ฝึกใช้ความคิดอย่างถูกต้อง ลึกซึ้ง และเกิดการตอบสนองกับเรื่องที่อ่าน โดยถ่ายทอดความเข้าใจ และความคิดผ่านการเขียนแล้วเรียบเรียงโดยใช้ภาษาตามความเข้าใจของนักเรียนเอง (Albee, 2000; Allen, 2004, p. 122; Eanet and Manzo, 1976, p. 647-649; Manzo, and etc., 2002, p. 42-43; Marantika, 2013, p. 71-76)

จากการศึกษางานวิจัยพบกลวิธี REAP ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่าน การเขียนและการคิดควบคู่ไปพร้อมกันได้ ดังที่ แมนโซ และคณะ (Manzo and etc., 2002, p. 42-43) ศึกษาผลการใช้กลวิธีการอ่านแบบ REAP ในรูปแบบ iREAP ซึ่งเป็นการปรับรูปแบบการเรียนแบบ REAP ร่วมกับการใช้งานทางอินเทอร์เน็ต เพื่อทำการประเมินผลทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดขั้นสูง การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบและขั้นตอนการอ่านแบบเดียวกับกลวิธี

REAP แบบดั้งเดิม ต่างกันในขั้นตอนการเขียน (annotate) และการแสดงความคิดเห็นต่อบทอ่านของเพื่อน นักเรียนจะต้องปฏิบัติผ่านการพิมพ์โต้ตอบทางอินเทอร์เน็ต ผลที่ได้สรุปว่า ผู้ทดลองใช้มีพัฒนาการทางด้านการคิดขั้นสูง พัฒนาการด้านการอ่านและการเขียน รวมไปถึงมีความรู้ด้านเนื้อหา และคะแนนสอบอยู่ในเกณฑ์ สอดคล้องกับ เพียร์ซิลป์ ปินชัย (2555, น. 64-71) ที่ศึกษาการใช้กลวิธีการอ่านแบบ REAP เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน การเขียนสรุปความภาษาอังกฤษ และทักษะคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ความสามารถในการเขียนสรุปความภาษาอังกฤษ และทักษะคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังการใช้กลวิธีการอ่านแบบ REAP สูงกว่าก่อนเรียน

นอกจากนี้กลวิธี REAP ยังเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อใช้พัฒนาการคิด ดังที่ แอลบี (Albee, 2000, p. 69-75) ได้ศึกษาผลการใช้กลวิธี REAP และการแลกเปลี่ยน (REAP AnX) ที่มีต่อทักษะในการคิดที่ซับซ้อนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในหลักสูตรวรรณกรรมสำหรับเด็ก ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในหลักสูตรวรรณกรรมสำหรับเด็ก ที่เรียนโดยใช้กลวิธี REAP และการแลกเปลี่ยน (REAP AnX) มีทักษะในการคิดที่ซับซ้อนสูงขึ้น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ขั้นตอนของกลวิธี REAP นักเรียนจะได้ทำความเข้าใจเรื่องผ่านกระบวนการอ่านซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนวรรณคดี แล้วถ่ายทอดความเข้าใจออกมาเป็นภาษาของตนเองได้ อีกทั้งยังพัฒนากระบวนการทางความคิด และกระบวนการเขียนของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถสรุป วิเคราะห์ และวิพากษ์วิจารณ์เรื่องที่อ่านออกมาเป็นงานเขียน ถือเป็นกลวิธีที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้วรรณคดีที่ใช้การอ่านและการเขียนเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและถ่ายทอดความคิดของนักเรียนที่มีต่อวรรณคดีที่อ่านอย่างมีเหตุผล และมีอิสระ กลวิธีนี้จึงสามารถนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนให้ดีขึ้นได้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ในการปรับปรุงแนวทางในการจัดเรียนวรรณคดีไทยเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 460 คน โดยจัดห้องเรียนแบบคละความสามารถ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 88 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากนั้นจับฉลากห้องเรียนเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 45 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 43 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการทดลอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ใช้เวลาดทดลองจำนวน 16 คาบ คาบละ 50 นาที ไม่รวมทดสอบก่อนและหลังเรียน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาในหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย มัทนะพาธา และโคลนติดล้อ ตอน ความนิยมเป็นเสมียน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการจัดการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่

1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP

- 1.2 การจัดการเรียนรู้แบบปกติ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
 - 2.2 ความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP หมายถึง การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 R - Read นักเรียนอ่านวรรณคดีที่กำหนดให้เพื่อค้นหาคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์สำคัญ และจับใจความสำคัญ

ขั้นที่ 2 E - Encode นักเรียนสรุปวรรณคดีที่อ่านแล้วเรียบเรียงตามความเข้าใจโดยใช้ภาษาของตนเอง

ขั้นที่ 3 A - Annotate นักเรียนเขียนอธิบายและสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีและการคิดของนักเรียนออกมาในรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ 7 รูปแบบ โดยเน้นรูปแบบการเขียนเชิงวิพากษ์วิจารณ์

ขั้นที่ 4 P - Ponder นักเรียนสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีและการคิดตนเองผ่านการนำเสนองานเขียนของตน แล้วแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เปรียบเทียบการสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีผ่านงานเขียนของผู้อื่น

2. การจัดการเรียนรู้แบบปกติ หมายถึง การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ครูกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจและเตรียมพร้อมก่อนเข้าสู่เนื้อหาบทเรียนด้วยวิธีการต่างๆ อาจนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการสนทนา การตั้งคำถาม การใช้เกม ใช้เพลง ใช้ภาพ หรือสื่อต่างๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาของวรรณคดีไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน ทั้งการอธิบาย การอภิปราย การทำกิจกรรมกลุ่ม และใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆ มาประกอบการสอนวรรณคดีไทย โดยครูสังเกต สนับสนุนและให้คำแนะนำ

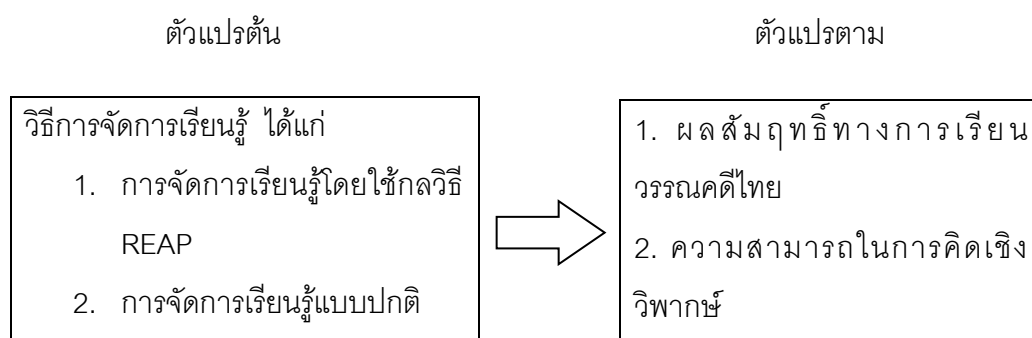
ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป นักเรียนสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาวรรณคดีที่ได้เรียนร่วมกับครู อาจเป็นการสรุปแนวคิด ข้อคิดและวิธีการนำไปใช้เพื่อสร้างความคิดรวบยอดให้แก่นักเรียน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้อรรถคดีไทยที่แสดงถึงความรู้ ของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังการจัดการเรียนรู้ โดยสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก สร้างตามแนวคิดของบลูม (Bloom, 1976, p. 139) โดยผู้วิจัยได้ทำการวัด ทั้งหมด 3 ระดับ ได้แก่ ขั้นวัดการวิเคราะห์ ขั้นวัดการสังเคราะห์ และขั้นวัดการประเมินค่า

4. ความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ หมายถึง ความสามารถในการคิดเพื่อพิจารณาข้อมูลหรือข้อสมมติฐานต่าง ๆ และสามารถโต้แย้งข้อมูลหรือข้อสมมติฐานต่าง ๆ ได้โดยมีข้อมูลหรือหลักฐานมาสนับสนุนหรือหักล้าง เพื่อนำไปสู่การลงข้อสรุปหรือความคิดใหม่ โดยกระบวนการของการคิดวิพากษ์ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข้อมูล หมายถึง การทำความเข้าใจข้อมูล ที่ได้รับ แล้วสามารถตั้งคำถามหรือตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อมูลที่กำหนดให้ 2) การวิเคราะห์และโต้แย้งข้อมูล หมายถึง การวิเคราะห์และเลือกข้อมูลที่นำมาใช้ได้แย้งกับข้อมูลเดิมอย่างมีเหตุผล 3) การตรวจสอบข้อมูล หมายถึง การพิจารณาข้อดีข้อเสีย และประเมินความเป็นไปได้ของข้อมูลใหม่เพื่อคาดการณ์ผลที่จะตามมา 4) การตัดสินใจข้อมูล หมายถึง การตัดสินใจข้อมูลหรือวิธีการที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุดเพื่อนำไปสู่การสรุป 5) การสร้างข้อสรุป หมายถึง การสรุปความคิดรวบยอดของตนเองเพื่อให้เกิดเป็นข้อมูล หรือวิธีการใหม่ที่ยอมรับได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้อรรถคดีโดยใช้กลวิธี REAP ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยกลวิธี REAP ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจวรรณคดีผ่านทางกระบวนการอ่าน ในขณะที่เดียวกันนักเรียนยังได้ตีความ วิเคราะห์ และวิพากษ์วิจารณ์โดยใช้กระบวนการทางความคิด และกระบวนการเขียนควบคู่กันเพื่อให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิดของนักเรียนที่มีต่อวรรณคดีอย่างอิสระ ดังที่ อานีท และ แมนโซ (Eanet and Manzo, 1976, p. 648) กล่าวว่า กลวิธี REAP ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือขั้นตอนที่ให้นักเรียนเขียนนำเสนอผลจากการอ่านออกมาเป็นงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ ที่กำหนด นักเรียนจะต้องผ่านกระบวนการคิดระดับสูง และตกผลึกความคิดจากเรื่องที่อ่าน อันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP
 - 1.1 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP
 - 1.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP
 - 1.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP
 - 1.4 การนำกลวิธี REAP ไปจัดการเรียนรู้อรรณคดีไทย
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอรรณคดีไทย
 - 2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอรรณคดีไทย
 - 2.2 องค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอรรณคดีไทย
 - 2.3 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอรรณคดีไทย
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอรรณคดีไทย
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์
 - 3.1 ความหมายของการคิดเชิงวิพากษ์
 - 3.2 ความสำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์
 - 3.3 องค์ประกอบของการคิดเชิงวิพากษ์
 - 3.4 คุณลักษณะของบุคคลที่มีการคิดเชิงวิพากษ์
 - 3.5 การวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์
 - 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP

1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP พัฒนาขึ้นโดย Eanet and Manzo เพื่อใช้พัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดควบคู่กันไป จากการศึกษาความหมายของกลวิธี REAP ของนักวิชาการ กล่าวได้ว่า กลวิธี REAP เป็นกลวิธีที่มีขั้นตอนในการสนับสนุน ส่งเสริม และกระตุ้นความสามารถการอ่านให้มีประสิทธิภาพ ช่วยตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ให้สามารถอธิบาย วิเคราะห์ และสังเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ โดยใช้กระบวนการ การคิดร่วมกับกระบวนการเขียนรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายในการสรุปความ วิพากษ์วิจารณ์ เชื่อมโยง และตอบสนองกับเรื่องที่อ่านอย่างเป็นระบบ อีกทั้งช่วยพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ต่าง ๆ มากขึ้น (Allen, 2004, p. 122; Eanet and Manzo, 1976, p. 647; Sejnost and Thiese, 2010, p. 66; Tierney และ Readence, 2005, p. 26)

1.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP

กลวิธี REAP เป็นกลวิธีที่พัฒนาเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดอย่างมีประสิทธิภาพ นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของกลวิธี REAP ไว้สอดคล้องกัน สรุปได้ว่า กลวิธี REAP เป็นกลวิธีที่ช่วยพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน เมื่อปฏิบัติตามขั้นตอนจะส่งผลให้นักเรียนเข้าใจความหมายของข้อความและคำศัพท์ในข้อความที่อ่าน สามารถสรุปใจความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์เรื่องที่อ่านได้ นอกจากนี้ในแต่ละขั้นตอนของกลวิธี REAP ยังช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดและกระบวนการเขียนของนักเรียน โดยจะได้ฝึกใช้ความคิดอย่างถูกต้อง ลึกซึ้ง และเกิดการตอบสนองกับเรื่องที่อ่าน ถ่ายทอดความเข้าใจ และความคิดผ่านการเขียนแล้วเรียบเรียงโดยใช้ภาษาตามความเข้าใจของนักเรียนเอง (Allen, 2004, p. 122; Eanet and Manzo, 1976, p. 647-649; Manzo and etc., 2002, p. 42-43) สอดคล้องกับที่แอลบี้ (Albee, 2000, p. 7) กล่าวถึงข้อดีของกลวิธี REAP ว่ากลวิธี REAP ช่วยพัฒนาระดับความคิดอย่างสร้างสรรค์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การเขียน และคะแนนในการทำแบบทดสอบ

จากทัศนะของนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า กลวิธี REAP เป็นกลวิธีที่ช่วยให้นักเรียนพัฒนาการอ่าน อีกทั้งยังพัฒนาการเขียน และการคิดไปพร้อมกัน ส่งผลให้นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญ วิเคราะห์ ตลอดจนวิพากษ์วิจารณ์เรื่องที่อ่านได้ผ่านการคิดที่ลึกซึ้ง และถ่ายทอดความคิดของตนผ่านงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ

1.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP

การสอนโดยใช้กลวิธี REAP ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

อาเน็ท และแมนโซ (Eanet and Manzo, 1976, p. 648-650) อธิบายถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 Read ให้นักเรียนอ่านบทอ่านที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 2 Encode ให้นักเรียนบันทึกผลจากการอ่านโดยสรุปเรียบเรียงเป็นภาษาของตนเอง

ขั้นที่ 3 Annotate ให้นักเรียนเขียนสะท้อนผลจากการอ่าน ขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของกลวิธี REAP เพราะก่อนจะลงมือเขียนนั้น นักเรียนจะต้องผ่านกระบวนการคิดระดับสูง และตกผลึกความรู้เป็นงานเขียนรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดย Eanet and Manzo ได้กำหนดให้รูปแบบการเขียนต่าง ๆ ไว้ 7 ประเภท ไว้ดังนี้

1. การเขียนเชื่อมโยงความรู้ด้วยตนเอง มักปรากฏอยู่ในคำพูดของผู้แต่ง มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ เพื่อเสนอแนวคิดของงานเขียนและเพื่อกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองจากการอ่าน การจะเขียนลักษณะนี้ จะต้องหาแนวคิดสำคัญและคัดเลือกข้อความของผู้แต่งที่สนับสนุนถึงแนวคิดสำคัญนั้นด้วยวิธีการที่น่าสนใจ

2. การเขียนสรุปความ คือ การย่อเรื่องที่อ่านให้กะทัดรัด ชัดเจน และตรงประเด็น การเขียนลักษณะนี้เป็นการเขียนที่รวบรวมใจความสำคัญที่สื่อถึงแนวความคิดหลักของผู้แต่ง บอกเฉพาะใจความสำคัญของเรื่อง ควรละบทสนทนา และคำอธิบายลักษณะต่าง ๆ ไว้

3. การเขียนสรุปแนวคิด คือ การสรุปแนวคิดสำคัญของผู้แต่ง เป็นการเขียนที่อธิบายถึงแก่นเรื่อง (theme) หรือแนวคิดสำคัญของเนื้อเรื่องที่อ่านได้ วิธีการที่จะช่วยให้ผู้เขียนทำการเขียนประเภทนี้ได้คือการถามตนเอง เช่น ผู้แต่งกล่าวถึงเรื่อง/ประเด็นอะไร? อะไรคือแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายที่ผู้แต่งต้องการส่งผ่านไปถึงผู้อ่าน? การเขียนแบบนี้ควรมีรูปแบบการเขียนที่ชัดเจน ตัดถ้อยคำที่ไม่จำเป็นออก เพื่อให้งานเขียนมีตรงประเด็นและไม่กำกวม

4. การเขียนเชิงตั้งคำถาม การเขียนประเภทนี้จะให้ความสนใจกับความคิดที่มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับผู้เขียนเป็นสำคัญ โดยอาจแตกต่างกับแนวคิดของผู้แต่งก็ได้ โดยต้องพิจารณาว่าใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และถ่ายทอดให้สื่อออกมาในรูปแบบของการตั้งคำถาม และเป็นคำถามที่คำตอบนำไปสู่สิ่งที่ผู้แต่งตั้งใจสื่อถึงในงานเขียนนั้น

5. การเขียนเชิงวิพากษ์วิจารณ์ คือ การที่ผู้เขียนโต้แย้งกับจุดยืนของผู้แต่งโดยมีการโต้แย้ง 3 รูปแบบที่สามารถทำได้ คือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

ผู้เขียนต้องระบุจุดยืนทั้งของตนเองและผู้แต่ง ผู้เขียนควรระบุจุดยืนของผู้แต่งก่อน หลังจากนั้นผู้เขียนจะต้องเขียนค้อยระบุจุดยืนและแนวความคิดของตนเอง ควรหาเหตุผลสนับสนุนแนวคิดของเราเพื่ออธิบายแนวคิดหรือจุดยืนของตนเอง

6. การเขียนระบุความตั้งใจ เป็นระบุความตั้งใจหรือวัตถุประสงค์ของผู้เขียน คือ วิธีนี้จะเป็นประโยชน์มากกับงานเขียนที่มีลักษณะของการ โน้มน้าว เชิญชวน หรือประชดประชัน การพิจารณาความตั้งใจของจำเป็นต้องใช้ความรู้ทั้งภายใน เช่น โทนเสียง การใช้ภาษาของผู้แต่ง และความรู้ภายนอก เช่น ความรู้ของผู้แต่ง

7. การเขียนระบุแรงจูงใจ คือ การเขียนเพื่ออธิบายและคาดเดาแรงจูงใจของผู้แต่งในการสร้างสรรค์งานเขียน การเขียนประเภทนี้พยายามที่จะค้นหาความเชื่อ แนวความคิด หรือจิตใจของผู้แต่ง การเขียนแบบแรงจูงใจจัดว่าเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ขั้นสูง เพราะต้องใช้ทฤษฎีทางจิตวิทยาประกอบการเขียน

ขั้นที่ 4 Ponder ให้นักเรียนสะท้อนผลจากการอ่านและการคิด ผ่านการนำเสนองานเขียนของตนเอง และแลกเปลี่ยนความเห็นกับผู้อื่น

จากการศึกษาและวิเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP สรุปได้ว่า กลวิธี REAP สามารถนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนได้พร้อมกันโดยเริ่มจากขั้นที่ 1 R เป็นการใช้กระบวนการอ่านของนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ในขั้นที่ 2 E นักเรียนจะได้สรุปและทบทวนความเข้าใจจากการอ่านโดยเรียบเรียงเป็นภาษาของตนเอง ขั้นที่ 3 A การสะท้อนผลจากการอ่านโดยใช้กระบวนการเขียนรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย ซึ่งจะสามารถถ่ายทอดผ่านการเขียนได้นั้นนักเรียนจะได้ฝึกกระบวนการคิดรูปแบบต่าง ๆ ผ่านวรรณคดีที่อ่านไปพร้อมกัน และในขั้นที่ 4 P นักเรียนยังได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตรวจสอบความถูกต้องจากการอ่านและการคิดของตนเองกับนักเรียนคน

1.4 การนำกลวิธี REAP ไปจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย

กลวิธีกลวิธี REAP สามารถนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ได้ โดยนำขั้นตอน ทั้งหมด 4 ขั้นตอน มาใช้และปรับให้เหมาะสมกับบริบทในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย

การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้กลวิธีกลวิธี REAP มี 4 ขั้นตอน โดยเริ่มจากขั้นที่ 1 Read นักเรียนจะได้อ่านวรรณคดีที่กำหนดให้เพื่อค้นหาคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์สำคัญ และจับใจความสำคัญ ขั้นที่ 2 Encode นักเรียนสรุปวรรณคดีที่อ่านแล้วเรียบเรียงตามความเข้าใจ

โดยใช้ภาษาของตนเอง ขั้นที่ 3 Annotate นักเรียนอธิบายและสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีและการคิดของนักเรียนออกมาในรูปแบบที่กำหนดไว้ 7 รูปแบบ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงกับบทหรือตอนของวรรณคดีที่กำหนดว่าเหมาะสมกับการเขียนในรูปแบบใด โดยเน้นการเขียนเชิงวิพากษ์วิจารณ์ ร่วมกับการเขียนระบุแนวความคิดหลัก การเขียนเชิงตั้งคำถาม และการเขียนระบุความตั้งใจ เพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาและความมุ่งหมายในการวิจัย ดังที่แมนโซ (Manzo, 1990, p. 223-224) กล่าวถึงการเลือกประเภทของการเขียนในขั้นที่ 3 สรุปได้ว่า ลำดับของประเภทการเขียนส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการคิดต่างกัน ประเภทของการเขียนลำดับหลัง จะพัฒนาการคิดในระดับสูงและซับซ้อนกว่า อีกทั้งยังส่งผลต่อการตอบสนองและวิพากษ์วิจารณ์ต่อบทที่อ่านได้มากกว่า และขั้นที่ 4 Ponder นักเรียนสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีและการคิดตนเองผ่านการนำเสนองานเขียนของตนเอง แล้วแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เปรียบเทียบการสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีผ่านงานเขียนของผู้อื่น เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้กลวิธี REAP ครูควรสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดความสนุกสนาน และพยายามกระตุ้นให้นักเรียนคิด สร้างบรรยากาศและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนคนอื่น ๆ กระตุ้นให้นักเรียนใช้ความคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอภิปรายเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่านสอดคล้องกับที่ อานีท (Eanet, 1988 อ้างถึงในกมลพัทธ์ โพธิ์ทอง , 2554, p. 36-37) กล่าวเกี่ยวกับการนำกลวิธี REAP ไปใช้ในชั้นเรียนสรุปได้ว่า นักเรียนต้องได้รับการกระตุ้นความคิดที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เกิดความคิดระดับสูง ให้เมื่อความท้าทายในการอ่านเพิ่มขึ้น การเชื่อมโยงข้อมูลและความรู้ของนักเรียนจะมากขึ้นด้วย นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน อีกทั้งสภาพแวดล้อมในห้องเรียนต้องปลอดภัยและมั่นคงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดของนักเรียน

เมื่อพิจารณาแนวทางการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยปรับจากกลวิธีกลวิธี REAP ของอานีท และ แมนโซ (Eanet and Manzo, 1976, p. 648-650) สามารถสรุปขั้นตอนได้ดังตาราง

ตาราง 1 การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้กลวิธีกลวิธี REAP

ขั้นตอน	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้	ผลที่ได้รับ
1. Read	นักเรียนอ่านวรรณคดีที่กำหนด	นักเรียนได้ฝึกอ่านวรรณคดี ฝึกจับใจความ ค้นหาคำศัพท์ยากที่ปรากฏ
2. Encode	นักเรียนสรุปวรรณคดีที่อ่านตามเข้าใจโดยใช้ภาษาของตนเอง	นักเรียนได้ฝึกสรุปความตามความเข้าใจและใช้ภาษาของตนเอง
3. Annotate	นักเรียนเขียนสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นการเขียนเชิงวิพากษ์วิจารณ์	นักเรียนได้สะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีและการคิดและผ่านการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ
4. Ponder	นักเรียนสะท้อนผลการอ่านวรรณคดีและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นผ่านการนำเสนองานเขียนของตนเอง	นักเรียนได้นำเสนอและตรวจสอบผลที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและการคิดของนักเรียน

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP

งานวิจัยในประเทศ

กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง (2554, น. 84-87) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กลวิธี REAP ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการเขียนเรียงความของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2554 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธี REAP หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธี REAP สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพียรศิลป์ ปินชัย (2555, น. 64) ศึกษาการใช้กลวิธีการอ่านแบบ REAP เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน การเขียนสรุปความภาษาอังกฤษ และทักษะคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาการอ่านภาษาอังกฤษ (31202) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 49 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ความสามารถในการเขียนสรุปความภาษาอังกฤษ และทักษะคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังการใช้กลวิธีการอ่านแบบ REAP สูงกว่าก่อนเรียน ทักษะคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังใช้กลวิธีการอ่านแบบ REAP สูงกว่าก่อนเรียน

ปฐมภรณ์ สุกใส (2559, น. 61-63) ศึกษาผลของการสอนโดยใช้กลวิธี REAP ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความและการเขียนย่อความในวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐ์ราม สังกัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียนจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากนั้นสุ่มห้องเรียนเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยสรุปว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความและการเขียนย่อความของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กลวิธี REAP สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

แอลบี้ (Albee, 2000, p. 69-75) ศึกษาผลการใช้กลวิธี REAP และการแลกเปลี่ยน (REAP AnX) ที่ต่อทักษะในการคิดที่ซับซ้อนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในหลักสูตรวรรณกรรมสำหรับเด็ก กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 80 คน และกลุ่มที่ 2 45 คน แบ่งออกเป็น 6 ห้องเรียน มี 3 ห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลอง และ 3 ห้องเรียนเป็นกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในหลักสูตรวรรณกรรมสำหรับเด็ก ที่เรียนโดยใช้กลวิธี REAP และการแลกเปลี่ยน (REAP AnX) มีทักษะในการคิดที่ซับซ้อนสูงขึ้น

แมนโซ และคณะ (Manzo and etc., 2002, p. 42-43) ศึกษาผลการใช้กลวิธีการอ่านแบบ REAP ในรูปแบบ iREAP ซึ่งเป็นการปรับรูปแบบการเรียนแบบ REAP ร่วมกับการใช้งานทางอินเทอร์เน็ต เพื่อทำการประเมินผลทักษะการอ่าน การเขียน และการคิด การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบและขั้นตอนการอ่านแบบเดียวกับกลวิธี REAP แบบดั้งเดิม ต่างกันในส่วนขั้นตอนการเขียน (annotate) และการแสดงความคิดเห็นต่อบทอ่านของเพื่อน นักเรียนจะต้องปฏิบัติผ่านการพิมพ์

โต้ตอบทางอินเทอร์เน็ต ผลที่ได้สรุปว่า ผู้ทดลองใช้มีพัฒนาการทางด้านการคิดขั้นสูง ด้านการอ่าน และการเขียน รวมไปถึงมีความรู้ด้านเนื้อหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

เทสดีเมอร์ (Tasdemir, 2010, p. 553) ศึกษาผลของเทคนิคการอ่านเพื่อความเข้าใจ ด้วยกลวิธี REAP ที่มีต่อความสำเร็จของนักเรียน โดยใช้หนังสือแบบเรียน มาใช้ตรวจสอบว่ากลวิธี REAP สามารถสร้างความแตกต่างต่อความสำเร็จในการเรียนรู้หรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีปกติ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 59 คน ที่เรียนในช่วงปี ค.ศ. 2008-2009 (เทอมฤดูใบไม้ร่วง) ผลวิจัยปรากฏว่า ระดับความสำเร็จของนักเรียนที่ใช้กลวิธี REAP สูงกว่ากลุ่มที่ใช้วิธีปกติ

มารันติกา (Marantika, 2013, p. 71-76) ศึกษาผลของการใช้กลวิธี REAP เพื่อพัฒนาการอ่านเล่าเรื่องสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยสรุปว่า การใช้กลวิธี REAP ส่งผลให้นักเรียนเข้าใจบทอ่าน นักเรียนสามารถอ่านเล่าเรื่องได้ เข้าใจคำศัพท์ยากที่ปรากฏในบทอ่านได้

สรุปการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า กลวิธี REAP เป็นกลวิธีที่สามารถนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยได้ เนื่องจากกลวิธี REAP เป็นกลวิธีที่ใช้พัฒนาทักษะการอ่านซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนวรรณคดี รวมทั้งยังสามารถพัฒนาทักษะการคิดระดับสูงผ่านกระบวนการเขียนเรียบเรียงข้อความ อีกทั้งยังเป็นกลวิธีที่มีความเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงนำกลวิธีนี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้อรรถคดีไทยเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

นักวิชาการหลายท่านให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความสำเร็จที่แสดงถึงความรู้ และทักษะที่ได้รับผ่านกระบวนการเรียนการสอน (Good, 1945, p. 7; พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข, 2548, น. 125) และให้ความหมายสรุปได้ว่า คือ ความรู้ ทักษะ สมรรถภาพทางสมองด้านต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์หรือได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้วว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถมากน้อยเพียงใด (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, น. 96; ล้วน สายยศ, 2538, น. 20; สมนึก ภัททิยธนี, 2549, น. 73) สอดคล้องกับ (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2556, น. 16-17) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ด้านเนื้อหา และทักษะในแต่ละวิชา โดยเฉพาะวิชาทั้งหลายที่จัดสอนในชั้นเรียน สามารถวัดได้จากแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งศิริชัย กาญจนวาสี (2552, น.

166) ให้ความหมายว่า หมายถึง ผลการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดไว้จากกระบวนการเรียนการสอน ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ สิ่งที่น่าทึ่งจึงเป็นสิ่งที่ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น ซึ่งอาจเป็นความรู้หรือทักษะก็ได้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเน้นทักษะทางสมอง หรือความคิดที่บอกถึง สถานภาพของการเรียนรู้ที่ผ่านมา หรือที่บุคคลได้รับ

จากการศึกษาความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้อรรถคดีไทยที่แสดงถึง ความรู้ของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังการจัดการเรียนรู้ โดยสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

2.2 องค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสำคัญต่อการวัดความรู้ ความสามารถของนักเรียน หลังการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจึงควรรู้และให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้

บลูม (Bloom, 1976, p. 139) ได้ทำการวิจัยและเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยองค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้สามารถทั้งหมดของนักเรียน รวมถึงความถนัดและพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน
2. ด้านจิตพิสัย ได้แก่ ความสนใจและเจตคติที่มีต่อเนื้อหาวิชา โรงเรียน และระบบการเรียน การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และคุณลักษณะต่างๆ บางอย่างอาจเปลี่ยนแปลงได้ บางอย่างยังคงอยู่
3. คุณภาพของการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การได้รับความช่วยเหลือหรือคำแนะนำ การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมของครู การรับรู้ข้อผิดพลาดของตนเองและผลของการแก้ไขข้อผิดพลาด

นอกจากนี้สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544, น. 4-5) กล่าวถึง องค์ประกอบเฉพาะของการวัดผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาภาษาไทย สรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมทางภาษาไทย ที่นักเรียนแสดงออกด้วยทักษะต่าง ๆ ทางภาษา รวมทั้ง พฤติกรรมด้านจิตพิสัยของนักเรียนด้วย

2. พฤติกรรมเฉพาะ คือระดับต่าง ๆ ของพฤติกรรมทางภาษา ได้แก่ ความจำ ความเข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า โดยพฤติกรรมนี้จะแตกต่างกันไปวัย เพศ และอายุ ของนักเรียน

3. ความความสนใจเฉพาะของผู้เรียน ขึ้นอยู่กับเพศ วัย อายุ และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันตลอดจนการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว

4. วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนตั้งขึ้นและต้องการให้นักเรียนสำเร็จตามจ วัตถุประสงค์ที่กำหนด

5. โปรแกรมการสอนที่กำหนดไว้เป็นระยะเวลา ทั้งกิจกรรมที่จัดในเวลาเรียนและ นอกเวลาเรียน

6. การวัดและการประเมินผลควรมีวิธีการที่หลากหลาย

7. ผลการเรียนรู้ของนักเรียนจะแสดงให้เห็นว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่ กำหนดตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

สรุปว่า องค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีองค์ประกอบอยู่หลายประการ ได้แก่ ด้านความรู้ ความคิด ความถนัด และเจตคติของนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อมของตัวนักเรียน จากการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน รวมถึงสภาพแวดล้อมทางครอบครัว

2.3 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนช่วยตรวจสอบความรู้ ความสามารถของ นักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ และยังช่วยตรวจสอบประสิทธิภาพการในจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544, น. 95-96) กล่าวถึง เกณฑ์การวัดผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนในรายวิชาภาษาไทย โดยการอ้างอิงถึงแนวคิดของบลูมมาใช้ มีทั้งหมด 6 ระดับ ดังนี้

1. ความรู้-ความจำ คือ ความสามารถในการระลึกถึงเรื่องราว ที่เคยมีประสบการณ์ มาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

2. ความเข้าใจ คือ ความสามารถในการแปลความ ตีความ และขยายความ ครูควร กำหนดข้อความหรือสถานการณ์ขึ้นใหม่เป็นคำถาม

3. การนำไปใช้ คือ ความสามารถที่จะนำเอาความรู้ในเรื่องที่ได้เรียนรู้ไปแก้ปัญหา หรือปรับใช้ในสถานการณ์ใหม่

4. การวิเคราะห์ คือ ความสามารถในการบอกความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การวิเคราะห์โวหารการเขียน การวิเคราะห์วัตถุประสงค์หรือเจตนาของผู้เขียน

5. การสังเคราะห์ คือ ความสามารถในการสรุปความรู้เป็นความคิดรวบยอด คติสำนวนสุภาษิต และสามารถอนุมานหรือทำนายผลที่คาดว่าจะเกิดตามมาบนพื้นฐานของข้อมูลที่มีอยู่

6. การประเมินค่า คือ การตัดสินคุณค่าของงานเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทั้งด้านแนวคิด คุณค่า มุมมองของผู้เขียน ความน่าเชื่อถือ ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ การกระทำของตัวละคร ตลอดจนการประเมินข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏ

ชวาล แพร์ตกุล (2552, น. 133-137) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรครอบคลุมทั้ง 6 พฤติกรรม ดังนี้

1. ความรู้ความจำ เป็นการระลึกได้ของเรื่องราวต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยมีประสบการณ์ ทั้งเป็นเรื่องราวที่ได้รับจากการอบรมสั่งสอนในโรงเรียน ทางบ้าน สังคมสิ่งแวดล้อมหรือจาก ตัวเองก็ได้ทั้งสิ้น ความรู้ รวมถึงการระลึกได้ของเนื้อเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาวิชาโดยตรง และเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของวิชานั้นๆ อีกด้วย

2. ความเข้าใจ เป็นการจับใจความสำคัญจากสื่อต่างๆ ได้ มีความเข้าใจรู้ความหมายของเรื่องราวต่างๆ สามารถถ่ายทอดการพูดการเขียนให้ผู้อื่นเข้าใจความปรารถนาของตนเองได้อย่าง ถูกต้อง

3. การนำไปใช้ เป็นความสามารถในการนำหลักการ กฎเกณฑ์และวิธีการดำเนินการต่าง ๆ ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ได้

4. การวิเคราะห์ เป็นความสามารถสำหรับแยกแยะข้อมูลหรือเนื้อหาใด ๆ ให้กระจายออกเป็นส่วนย่อย ๆ จนกระทั่งมองเห็นความสัมพันธ์ แนวคิดและหลักการของเรื่องนั้น ๆ ได้

5. การสังเคราะห์ เป็นความสามารถในการผสมส่วนย่อยต่าง ๆ เข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันอาจเป็นการปรับปรุงให้ดีขึ้นและคุณภาพดีขึ้น

6. การประเมินผล เป็นความสามารถในการพิจารณาหรือตัดสินใจกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยยึดหลักเกณฑ์เป็นหลัก

นอกจากนี้ สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มพรรย์ (2538, น. 346) ได้กล่าวถึงแนวทางการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาภาษาไทยไว้ ดังนี้ เพื่อให้การวัดผลสัมฤทธิ์

ครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตร ควรออกข้อสอบปรนัย แบบเลือกตอบ ควรเป็นแบบ 5 ตัวเลือก หรืออย่างน้อย 4 ตัวเลือก เพื่อให้ถามหรือวัดได้มากขึ้น และการตรวจก็จะเป็นไปโดยง่าย

สรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น สามารถวัดให้ครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยตามแนวคิดของบลูม (Bloom, 1976) เพื่อตรวจสอบความรู้ด้านเนื้อหาของนักเรียน โดยผู้วิจัยได้ทำการวัดทั้งหมด 3 ระดับ ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าเพื่อให้สัมพันธ์กับหลักสูตรตัวชี้วัด และระดับชั้นของผู้เรียน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

งานวิจัยในประเทศ

ขวัญชนก นัยจรรย์ (2551, น. 109-112) ได้ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม จำนวน 2 ห้อง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พระมหาจรรุพงษ์ จิ่งประยูร (2553, น. 73-74) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยโดยกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปริญญา บันสุวรรณ (2553, น. 100) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 2 ห้องเรียน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็น

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ถนิมรักษ์ ชูชัยมงคล (2557, น. 63) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน จำนวน 43 คน ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

วรางคณา ชั่งโต (2559, น. 58-60) ได้ศึกษาผลของของการใช้รูปแบบการสอน 7E ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่มผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอน 7E มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

รูเบล และแลเนเม็ท (Ruubel and Laanemets, 2012) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีนอกเหนือไปจากการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนตาม “หลักสูตรขั้นพื้นฐาน” โดยใช้บริบทสภาพแวดล้อมสมัยใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ได้แก่ การชมพิพิธภัณฑน์, โรงละคร, ศูนย์วัฒนธรรม, ห้องสมุด, การจัดกิจกรรมแข่งขัน และกระดานสนทนาบนเว็บไซต์ ที่ส่งผลไปถึง “หลักสูตรแฝง” (hidden curriculum) ด้วย ผลการศึกษาสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้วรรณคดีทั้งร่วมกันทั้งในและนอกชั้นเรียนจะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจต่อการอ่านวรรณคดีมากขึ้น รวมทั้งส่งผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ และการสร้างอัตลักษณ์ (identity) ของตัวนักเรียน

บาร์เบตตา, คานิโน และไซมา (Barbetta, Canino, and Cima, 2019, p. 15-18) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีโดยใช้สื่อประเภทสังคมออนไลน์ (social networks) ประเภท Web 2.0 ในการจัดการเรียนรู้ ผลการศึกษพบว่าจัดการเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Web 2.0 ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีลดลง

ร้อยละ 25-40 ผลกระทบด้านลบนั้นต่างกันไปตามแต่ลักษณะของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการเรียนรู้ผ่านแอปพลิเคชัน Web 2.0 นี้ จะส่งผลเสียอย่างมากกับนักเรียนที่มีแนวโน้มจะ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยให้เกิดประสิทธิภาพมีวิธีที่หลากหลาย ครูควรเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ กระตุ้นการคิด และคำนึงถึงระดับความสามารถของนักเรียนเพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยที่สูงขึ้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

3.1 ความหมายของการคิดเชิงวิพากษ์

จากการศึกษาการให้คำว่า “critical thinking” พบว่านักวิชาการได้กำหนดคำใช้ในภาษาไทยไว้หลากหลาย ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2549; ทิศนา แชนมณี, 2544; ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556) การคิดวิเคราะห์ (อำพร ไตรภักทร, 2543) และการคิดเชิงวิพากษ์ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2549; พงุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์, 2555; สุวิทย์ มูลคำ, 2547)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายของคำว่าวิพากษ์ไว้ หมายถึง การพิจารณาตัดสิน และมีความหมายใกล้เคียงกับวิจารณญาณ หมายถึง ปัญญาที่สามารถรู้หรือให้เหตุผลที่ถูกต้องได้ อย่างไรก็ตามนักวิชาการได้อธิบายความแตกต่างระหว่างการคิด 2 ประเภทนี้ สรุปได้ว่า การคิดเชิงวิพากษ์ เป็นการพิจารณาตัดสินเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่าง ทำทายโดยอาศัยความไม่เชื่อและความสงสัยเพื่อหาเหตุผลมาโต้แย้งข้ออ้างหรือข้อสมมติฐาน สำหรับการคิดอย่างมีวิจารณญาณคือการพิจารณาใคร่ครวญเรื่องหนึ่งอย่างลึกซึ้ง อาจไม่ต้องการโต้แย้งเช่นเดียวกับการคิดเชิงวิพากษ์ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2549; สุวิทย์ มูลคำ, 2547) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่า การคิดเชิงวิพากษ์ เพราะมีความหมายชัดเจนและสอดคล้องกับความมุ่งหมายในการวิจัย และกระบวนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยของผู้วิจัยมากที่สุด และมีความหมายตรงกับที่นักวิชาการ และนักการศึกษาให้ความหมายสรุปไว้ ดังนี้

การคิดเชิงวิพากษ์ หมายถึง ความสามารถในการคิดระดับสูงสำหรับพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อย่างรอบคอบโดยใช้กระบวนการทางปัญญาในการวิเคราะห์ ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลเพื่อพิจารณาความเชื่อหรือข้อสมมติฐานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขอบเขตประสบการณ์ของแต่ละบุคคล โดยใช้วิธีการสืบสอบและแสวงหาความรู้ มีทักษะในการค้นคว้า รวบรวม สรุป และจำแนกข้อมูลหรือ

หลักฐานที่มาสันนิษฐานหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล พิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และสามารถโต้แย้งความเชื่อหรือข้อสมมติฐานนั้น ๆ ได้อย่างท้าทายและปราศจากอคติ ในการโต้แย้ง จะต้องยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นในการโต้แย้งกับหลักฐานที่นำมาสนับสนุนหรือหักล้าง เพื่อกล่าวอ้าง ลงข้อสรุป ประเมินข้อสรุป ทั้งจุดแข็งและจุดอ่อน และสร้างความคิดรวบยอดใหม่ที่ น่าเชื่อถือ และเกิดความคิดใหม่ที่แตกต่างของตนเอง (Dewey, 1909, p. 9; R. H. Ennis, 1985, p. 45; Glaser, 1941, p. 5; Hudgins, Riesenmy, Ebel, and Edelman, 1989, p. 330; Paul and Binker, 1990, p. 4; Sternberg, Roediger, and Halpern, 2006, p. 3; เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2549, น. 3-4; สุวิทย์ มูลคำ, 2547, น. 11)

3.2 ความสำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์

การคิดเชิงวิพากษ์นับเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน ภาคีเพื่อทักษะในศตวรรษที่ 21 กำหนดการคิดเชิงวิพากษ์ไว้ในกรอบความคิดทักษะเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ร่วมกับการคิดแก้ปัญหา (The Partnership for 21st Century Learning. 2007: Online) อีกทั้งผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ที่สำคัญของสภาผู้นำแห่งชาติเพื่อการศึกษาเสรีและสัญญาของอเมริกา (Liberal Education and America's Promise. 2011: 7) และมาตรฐานทางการศึกษาสำหรับนักเรียนของสมาคมเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (International Society for Technology in Education. 2007: Online) ยังได้กำหนดการคิดเชิงวิพากษ์ไว้เป็นทักษะที่จำเป็นและควรต้องมีของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เช่นกัน รวมถึงสถาบันเสียงขององค์การเพื่อครอบครัวคนทำงาน และสหพันธ์สังคมสำหรับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ได้รายงานผลการวิจัยร่วมกันว่า ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์สำคัญเป็นลำดับแรกของผู้มาสมัครงาน (Kreitzberg and Kreitzberg, 2009)

นักวิชาการได้อธิบายความสำคัญของการคิดเชิงวิพากษ์ไว้สอดคล้องกัน ดังนี้ (เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2549; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2556; สุวิทย์ มูลคำ, 2547) ช่วยให้สืบค้นความจริงไม่คล้อยตามความเชื่อแบบเดิม ช่วยให้สังเกตเห็นความแตกต่างท่ามกลางความเหมือน เชื่อในสิ่งที่ถูกต้องมีเหตุผลไม่ถูกหลอกง่าย คิดอย่างรอบคอบก่อน การตัดสินใจ และตัดสินใจตามข้อเท็จจริงไม่ใช่อารมณ์ความรู้สึก แก้นิสัยด่วนสรุปตามความเคยชิน ทำให้เกิดการพัฒนาเพราะพิจารณาครบถ้วน ไม่บกพร่อง เป็นจุดเริ่มต้นของการคิดสร้างสรรค์เพราะกล้าคิดสิ่งใหม่ไม่ปักใจกับสิ่งเดิม และส่งเสริมการร่วมมือกันเพราะการคิดเชิงวิพากษ์ทำให้เราคิดอย่างใจกว้าง และมองจากมุมของคนอื่นที่แตกต่าง

นอกจากนี้การคิดเชิงวิพากษ์สามารถทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจต่อข้อโต้แย้งและประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหนังสือเรียนและชั้นเรียน สามารถประเมินข้อโต้แย้ง และประเด็นต่าง ๆ พัฒนาและปกป้องความคิดเพื่อสนับสนุนข้อโต้แย้งและความเชื่อของตนเองในการเรียนรู้ รวมทั้งยังมีความสำคัญในบริบทอื่น ๆ ทั้งด้านการทำงาน ช่วยให้ผู้สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ คิดอย่างสร้างสรรค์ รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปได้อย่างเหมาะสมจากข้อมูลที่มี สามารถสื่อสารความคิดของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้านชีวิตประจำวัน จะช่วยให้ไม่ตัดสินใจอย่างคนโง่ สำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตย ทำให้การตัดสินใจของประชาชนนั้นเป็นไปอย่างรอบคอบและมีความเป็นไปได้อย่างดี การคิดเชิงวิพากษ์จึงมีคุณค่าต่อตนเอง ทำให้เราเป็นอิสระจากข้อสมมติฐาน ความลำเอียง หรือความเชื่อต่าง ๆ และนำไปสู่การกำกับหรือนำตนเอง (Bassham, Irwin, Henry, and James, 2011, p. 7-10)

สรุปได้ว่าการคิดเชิงวิพากษ์มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตทุกด้านในยุคปัจจุบัน ทั้งด้านการเรียนรู้ การทำงาน และชีวิตประจำวัน ส่งผลให้การแก้ปัญหาและการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการพิจารณาข้อโต้แย้งอย่างมีเหตุผลและปราศจากอคติ

3.3 กระบวนการของการคิดเชิงวิพากษ์

นักการศึกษาได้กล่าวถึงกระบวนการของการคิดเชิงวิพากษ์หลายประการด้วยกัน สามารถสังเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์ได้ ดังนี้ (R. Ennis, 1985, p. 45-48; Facione, 1990; Lynch and Wolcott, 2001; เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2549, น. 5-10; รัชนีกร หงส์พนัส, 2552, น. 106-117)

ตาราง 2 การสังเคราะห์กระบวนการของความคิดเชิงวิพากษ์

Ennis. 1985	Facione. 1990	Wolcott and Lynch. 2001	เกียรติกิติ เจริญวงศ์ คัด. 2549	รัชนีกร พงษ์พันธ์. 2552	กระบวนการคิดเชิงวิพากษ์
<ol style="list-style-type: none"> 1. ระบุประเด็นปัญหา 2. ตั้งคำถามท้าทายและสามารถตอบได้อย่างชัดเจน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ระบุปัญหาและสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เชื่อมกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดหวัง (trigger event) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การระบุปัญหาที่แท้จริง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การรับข้อมูล เป็นขั้นของการทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้รับแล้ว สามารถตั้งคำถามหรือตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อมูลที่กำหนดให้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การรับข้อมูล เป็นขั้นของการทำความเข้าใจข้อมูลที่ได้รับแล้ว สามารถตั้งคำถามหรือตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อมูลที่กำหนดให้
<ol style="list-style-type: none"> 3. ตีวิเคราะห์และโต้แย้ง 4. พิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล 5. สังเกตและตัดสินผลของข้อมูล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การตีความ 2. การวิเคราะห์ 	<ol style="list-style-type: none"> 2. สำรองการตีความหมายและความเชื่อมโยง 	<ol style="list-style-type: none"> 2. การประเมินสถานการณ์ (appraisal) 	<ol style="list-style-type: none"> 2. เปรียบเทียบความเหมือนความแตกต่าง 	<ol style="list-style-type: none"> 2. การวิเคราะห์และโต้แย้งข้อมูล เป็นขั้นของการวิเคราะห์และเลือกข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพื่อนำมาใช้โต้แย้งกับข้อมูลเดิมอย่างมีเหตุผล

ตาราง 2 (ต่อ)

Ennis, 1985	Facione, 1990	Wolcott and Lynch, 2001	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ ศักดิ์, 2549	รัชนีกร พงษ์พันธ์, 2552	กระบวนการคิดเชิงวิพากษ์
6. สร้างและตัดสินผลในวัย 7. สร้างและตัดสินผล อุปนิสัย 8. การตั้งสมมติฐาน	3. การอนุมาน		3. การวินิจฉัยตรวจสอบ อย่างละเอียด (exploration)	4. แยกแยะระหว่างความ จริงและข้อคิดเห็น	3. การตรวจสอบข้อมูล เป็นขั้น การพิจารณาข้อข้อเสีย และ ประเมินความเป็นไปได้ของข้อมูล ใหม่เพื่อคาดการณ์ผลที่จะตามมา
9. ให้นิยามหรือ ความหมาย 10. ตัดสินคุณค่า	4. การประเมินผล 5. การอธิบาย	3. การเรียงลำดับและ สื่อสารถึงข้อสรุป	การพัฒนามุมมองที่ต่าง ไปจากเดิม	3. ตัดสินใจว่าข้อมูลใช้ได้ และเกี่ยวข้องกับปัญหา นั้นๆ 5. ระบุแนวทางการแก้ไข	4. การตัดสินข้อมูล เป็นขั้น การ ตัดสินข้อมูลหรือวิธีการที่มีความ เหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด เพื่อนำไปสู่การสรุป
11. ตัดสินใจเพื่อนำไปใช้ 12. นำไปสื่อสาร แลกเปลี่ยนกันกับผู้อื่น	6. การสร้างกฎข้อบังคับ เฉพาะตน	4. การบูรณาการ	5. บูรณาการวิคิดและ พฤติกรรมใหม่ที่เกิดขึ้น (integration)	6. ตรวจสอบและ ประเมินผล	5. การสร้างข้อสรุป เป็นขั้นการ สรุปความคิดรวบยอดของตนเอง เพื่อให้เกิดเป็นข้อมูล หรือวิธีการ ใหม่ที่ยอมรับได้

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นพบว่า นักวิชาการได้เสนอแนวคิดไว้หลากหลาย เมื่อพิจารณากระบวนการคิดเชิงวิพากษ์ที่สัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย สามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) การรับรู้ข้อมูล หมายถึง การทำความเข้าใจข้อมูล ที่ได้รับ แล้วสามารถตั้งคำถามหรือตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อมูลที่กำหนดให้ 2) การวิเคราะห์และโต้แย้งข้อมูล หมายถึง การการวิเคราะห์และเลือกข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพื่อนำมาใช้โต้แย้งกับข้อมูลเดิมอย่างมีเหตุผล 3) การตรวจสอบข้อมูล หมายถึง การพิจารณาข้อดีข้อเสีย และประเมินความเป็นไปได้ของข้อมูลใหม่เพื่อคาดการณ์ผลที่จะตามมา 4) การตัดสินใจข้อมูล หมายถึง การตัดสินใจข้อมูลหรือวิธีการที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุดเพื่อนำไปสู่การสรุป 5) การสร้างข้อสรุป หมายถึง การสรุปความคิดรวบยอดของตนเองเพื่อให้เกิดเป็นข้อมูล หรือวิธีการใหม่ที่ยอมรับได้

3.4 คุณลักษณะของบุคคลที่มีการคิดเชิงวิพากษ์

นักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงคุณลักษณะของบุคคลที่มีการคิดเชิงวิพากษ์ไว้หลายประการด้วยกัน ซึ่งมีรายละเอียดแตกต่างกันบางส่วน จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษา สรุปได้ ดังนี้ (Beyer, 1995; Dexter, 1997; Ferrett, 1995; Morrison, 2000; Wade, 1995)

ตาราง 3 การสังเคราะห์คุณลักษณะของบุคคลที่มีการคิดเชิงวิพากษ์

ไบเบอร์ (Beyer. 1995)	เวด (Wade. 1995)	เฟอเร็ท (Ferret. 1995)	เด็กเตอร์ (Dexter. 1997)	มอร์ริสัน (Morrisson. 2000)	คุณลักษณะของบุคคลที่มีการคิดเชิงวิพากษ์
1. คิดตั้งคำถาม	1. คิดตั้งคำถาม	1. คิดตั้งคำถาม	1. คิดตั้งคำถาม	1. ตั้งคำถามที่เหมาะสม	1. มีความสามารถในการคิดตั้งคำถามที่เหมาะสม
2. วิเคราะห์ข้อสันนิษฐาน	2. ทำให้คำถามมีความชัดเจน	2. ใ้รู้ต้องการค้นหาคำตอบใหม่ ๆ	2. ตรวจสอบข้อโต้แย้ง	2. ระบุประเด็นสำคัญได้	2. มีความสนใจใฝ่รู้ที่จะค้นคว้าคำตอบได้ถูกต้องและครบประเด็นสำคัญ
3. ให้เหตุผลเพื่อหาข้อสรุปจากข้อเสนอมหรือหลักฐานที่มีอยู่	3. ตรวจสอบหาข้อมูล	3. ตรวจสอบข้อสรุปและความน่าเชื่อถือ	3. ตรวจสอบข้อโต้แย้ง	3. เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูล	3. มีความสามารถในการตรวจสอบ และจัดการข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อสันนิษฐานและความกำกวม	4. วิเคราะห์ข้อสันนิษฐานและความกำกวม	4. ตรวจสอบข้อสรุปและข้อสันนิษฐานและความเห็นต่าง ๆ	4. อธิบายเหตุผล	4. ตัดสินใจได้ว่าข้อมูลใดใช้ได้	4. สามารถวิเคราะห์ข้อมูล ข้อสันนิษฐาน ข้อคิดเห็น เพื่อหาข้อยุติหรือข้อสรุปต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
5. วิเคราะห์ข้อสรุป	5. วิเคราะห์ข้อสรุป	5. วิเคราะห์ข้อสรุป	5. ให้ความหมายของข้อมูล	5. แยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	5. สามารถวิเคราะห์ข้อมูล ข้อสันนิษฐาน ข้อคิดเห็น เพื่อหาข้อยุติหรือข้อสรุปต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
6. ใช้เหตุผลจากข้อมูลที่เป็นจริงหรือข้อเท็จจริง ต่าง ๆ	6. ใช้เหตุผลจากข้อมูลที่เป็นจริงหรือข้อเท็จจริง ต่าง ๆ	6. ใช้เหตุผลจากข้อมูลที่เป็นจริงหรือข้อเท็จจริง ต่าง ๆ	6. อธิบายเหตุผล	6. ระบุความคิดและสมมติฐานที่แฝงไว้	6. ระบุความคิดและสมมติฐานที่แฝงไว้

ตาราง 3 (ต่อ)

ไบเออร์ (Beyer, 1995)	เวด (Wade, 1995)	เฟอเร็ท (Ferret, 1995)	เด็กเตอร์ (Dexter, 1997)	มอริสัน (Morrison, 2000)	คุณลักษณะของบุคคลที่มีการคิดเชิงวิพากษ์
4. ใช้มุมมองต่าง ๆ ในการตีความเพื่อเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน	7. พิจารณาถึงการตีความที่อาจมีได้หลายทาง 8. ยอมรับว่าอาจมีภาวะที่ไม่ตรงไปตรงมาเกิดขึ้นได้		6. ค้นหาหลักฐานและข้อสรุป ระบุความรู้และความต้องการในสิ่งที่ขาด	7. รู้ว่าข้อมูลใดเบี่ยงเบนหรือมีความลำเอียง	5. ตีความข้อมูลโดยใช้มุมมองได้หลากหลายและรู้ถึงจุดบกพร่องของข้อมูล
5. ใจกว้างยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น เคารพต่อเหตุผล ยอมรับเสียงจุดยืนเมื่อมีเหตุผลที่ดีกว่า	5. หลีกเลี่ยงการใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ 6. หลีกเลี่ยงการคิดและสรุปแบบง่าย ๆ 9. ตระหนักถึงรู้ความคิดของตนเอง	7. ตรวจสอบความคิดเห็นของตนเอง 8. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	5. ตรวจสอบและแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเอง สะท้อนความคิด ตั้งคำถาม	8. รับรู้ถึงค่านิยมที่แตกต่างกัน	6. รับฟังความคิดเห็น มุมมองที่แตกต่างของผู้อื่น สามารถตรวจสอบความคิด และยอมรับข้อผิดพลาดของตนเองได้
6. แยกแยะหาข้อสรุปหรือข้อตัดสินใจที่ตั้งอยู่บนหลักฐานความจริง		9. ประเมินข้อถกเถียงและตัดสินเรื่องราวจากการรวบรวมข้อเท็จจริงทั้งหมด	7. ตรวจสอบประเมินความเชื่อถือของข้อมูล	9. ประเมินได้ว่าข้อมูลที่จำเป็นจำเป็นหรือไม่ 10. คาดเดาถึงผลที่จะเกิดขึ้นได้	7. ตรวจสอบ ประเมินข้อสรุป หรือข้อตัดสินใจอย่างน่าเชื่อถือ คาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นโดยอาศัยหลักฐานที่ชัดเจนเป็นจริง

3.5 การวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

การวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์นิยมวัดโดยอาศัยแบบทดสอบที่นักวิชาการได้พัฒนาขึ้นจนเป็นที่ยอมรับ ได้แก่

วัตสัน และ เกลเซอร์ (Watson and Glaser, 2002, p. 1-15) สร้างแบบทดสอบ Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal (WGCTA) เป็นแบบทดสอบแบบคู่ขนานแบ่งเป็นฟอร์มเอ และฟอร์มบี โดยใช้กับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถึงวัยผู้ใหญ่ ประกอบด้วยแบบทดสอบแบบเลือกตอบรวมทั้งหมด 80 ข้อ ใช้เวลาสอบทั้งหมด 50 นาที โดยมุ่งวัดความสามารถทั้ง 5 ด้านดังต่อไปนี้

1. การสรุปอ้างอิง คือ ความสามารถในการจำแนกความน่าจะเป็นของข้อมูลหรือข้อสรุปที่ปรากฏในข้อความที่กำหนดให้ว่ามีข้อสรุปเป็นอย่างไร โดยเลือกจากตัวเลือก 5 ตัวเลือกได้แก่ เป็นจริง น่าจะเป็นจริง ข้อมูลที่ให้ไม่เพียงพอ น่าจะเป็นเท็จ และเป็นเท็จ

2. การระบุข้อตกลงเบื้องต้น คือ ความสามารถในการพิจารณาว่า ข้อความใดเป็นข้อตกลงเบื้องต้น ข้อความใดไม่เป็นข้อตกลงเบื้องต้นของสถานการณ์ หรือข้อความที่กำหนดให้

3. การนิรนัย คือ ความสามารถในการจำแนกว่าข้อสรุปในข้อใดเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ของสถานการณ์ที่กำหนดให้และข้อสรุปใดไม่เป็นผลจากความสัมพันธ์ของสถานการณ์นั้น

4. การตีความ คือ ความสามารถในการตัดสินความเป็นไปได้ของข้อสรุปในแต่ละข้อว่าน่าเชื่อถือหรือไม่น่าเชื่อถือจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

5. การโต้แย้ง คือ ความสามารถในการตอบคำถามโดยอ้างเหตุผลได้อย่างสมเหตุสมผล จำแนกว่าข้อความใดมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคำถาม

แบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในโดยวิธีแบ่งครึ่งข้อสอบจำนวน 40 ข้อ จากจำนวนข้อสอบทั้งหมด 80 ข้อ ค่าพิสัยระหว่าง 0.69-0.85 และค่าความเที่ยงแบบคงที่โดยวิธีสอบเท่ากับ 0.73

เอนนิส และ มิลล์แมน (Ennis and Millman, 1985) พัฒนาแบบทดสอบ 2 ฉบับ เพื่อใช้วัดกับกลุ่มบุคคลระดับต่างกัน

1. การวัดการคิดเชิงวิพากษ์ของคอร์เนลระดับ X (Cornell Critical Thinking Test, level X) เป็นแบบทดสอบที่ใช้กับนักเรียนประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการสังเกต (Credibility of sources and observations) หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาความถูกต้องหรือความเป็นไปได้ของข้อมูล ตรวจสอบแต่ละข้อจะให้ประโยคที่เป็นคำพูด แต่ละคนพูดถึงสิ่งเดียวกันแต่ต่างมุมกัน หรือมุมเดียวกัน ผู้ตอบต้องพิจารณาว่าข้อความใดน่าเชื่อถือกว่ากันหรือทั้งสองข้อความน่าเชื่อถือเท่าเทียมกัน

ตอนที่ 2 การนิรนัย (Deduction) หมายถึง ความสามารถในการหาข้อสรุปของสถานการณ์เฉพาะจากข้อมูลหลักที่กำหนดให้ ตรวจสอบจะมีคำถามเป็นข้อความ 2-3 ข้อความแล้วให้ผู้ตอบคำถามหาข้อสรุปจากข้อความที่กำหนดอย่างมีเหตุผล

ตอนที่ 3 การอุปนัย (Induction) หมายถึงความสามารถในการพิจารณาว่าข้อเท็จจริงใดสนับสนุน คัดค้าน หรือไม่เกี่ยวข้องกับข้อสรุปที่คาดคะเนไว้ ตรวจสอบจะมีข้อคำถามซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ตั้งข้อสังเกตหรือมีการคาดคะเนเหตุการณ์ไว้ ผู้ตอบต้องพิจารณาตัดสินว่าข้อเท็จจริงที่กำหนดให้สนับสนุน คัดค้าน หรือไม่เกี่ยวข้องกับข้อสังเกตนั้น

ตอนที่ 4 การระบุข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption identification) หมายถึงความสามารถในการระบุว่าข้อความใดเป็นข้อตกลงเบื้องต้น เพื่อให้การลงข้อสรุปมีความถูกต้องตามหลักนิรนัย ตรวจสอบจะมีคำถามเป็นสถานการณ์ที่มีความสัมพันธ์กัน ผู้ตอบต้องพิจารณาตัดสินว่าข้อใดเป็นเหตุผลที่ยอมรับว่าเป็นไปได้ของสถานการณ์นั้น

2. การวัดการคิดเชิงวิพากษ์ของคอร์เนลระดับ Z (Cornell Critical Thinking Test, level Z) เป็นแบบวัดที่ใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีระดับสติปัญญาเป็นเลิศไปจนถึงนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย แบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1. การอุปนัย (Induction) 2. ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล (Credibility of Source) 3. การพยากรณ์และการวางแผนการทดลอง (Prediction and Experimental Planning) 4. การอ้างเหตุผลผิดหลักตรรกะ (Fallacies) 5. การนิรนัย (Deduction) 6. การให้คำจำกัดความ (Definition) และ 7. การระบุข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption Identification)

แบบทดสอบ Cornell Critical Thinking Test, Level X มีค่าความเที่ยงอยู่ในช่วง 0.67 ถึง 0.79 ส่วน Level Z มีค่าความเที่ยงอยู่ใน 0.50 ถึง 0.77 ด้านความตรงของมีการศึกษาทางด้านเนื้อหา ความตรงตามเกณฑ์และการวิเคราะห์ตัวประกอบ

ต่อมา เอนนิส และเวียร์ (Ennis and Weir, 1985, p. 1-4) ได้สร้างแบบทดสอบอัตนัย (essay) ใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา โดยแบบทดสอบต้องการทดสอบประเด็นการคิดที่สำคัญ คือ 1. การจับประเด็นสำคัญ 2. การพิจารณาเหตุผลและข้อตกลงเบื้องต้น

3. การเสนอประเด็นสำคัญของตนเอง 4. การใช้เหตุผลที่ดี 5. การพิจารณาความเป็นไปได้อื่น ๆ แบบทดสอบจะเป็นลักษณะของการระบุเหตุผลเพื่อโต้แย้งกับข้อความ มีค่าความเที่ยงและความสอดคล้องระหว่างผู้ตรวจ 0.86 และ 0.82 ตามลำดับ

นอกจากนี้ ฟาซิอง (Facione, 1990) ได้สร้างแบบทดสอบ California Critical Thinking Skills Test (CCTST) เป็นแบบทดสอบคู่ขนาน 2 ชุด เพื่อใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับบัณฑิตศึกษาและนักศึกษาผู้ใหญ่ แบบทดสอบมีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยจำนวน 24 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 45 นาที วัดความสามารถ 5 ด้าน ดังนี้ 1. การวิเคราะห์ 2. การประเมินผล 3. การสรุปอ้างอิง 4. การใช้เหตุผลเชิงอุปนัย 5. การใช้เหตุผลเชิงนิรนัย แบบทดสอบนี้ทดสอบค่าความเที่ยงด้วยสูตร KR-20 มีค่าความเที่ยงระหว่าง 0.68-0.69 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความตรงเชิงโครงสร้างและความตรงเชิงสอดคล้องโดยตรวจสอบกับเครื่องมือของ The American Philosophical Association Delphi Research และประเมินโดยวิธีอิงกลุ่ม

จากการศึกษาข้างต้นพบว่า นักวิชาการได้สร้างเครื่องมือวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์อย่างหลากหลาย นิยมใช้แบบทดสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์แบบอัตนัยขึ้นโดยพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการวัด ทั้งความเหมาะสมของช่วงวัยและระดับชั้นของนักเรียน

3.6 การคิดเชิงวิพากษ์กับการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย

การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยเพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์วิจารณ์ และประเมินคุณค่าด้านต่าง ๆ ของวรรณคดี ตลอดจนนำข้อคิดต่าง ๆ จากวรรณคดีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตามแนวทางของหลักสูตรนั้น การพัฒนาการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนจึงมีความสำคัญต่อการเรียนวรรณคดีไทย

รินฤทัย สัจจพันธุ์ (2537, น. 43) กล่าวไว้ สรุปได้ว่า การเรียนวรรณคดีนอกจากจะเป็นเรื่องของสุนทรียศาสตร์แล้ว การเรียนวรรณคดีต้องอาศัยการวิเคราะห์ตีความ ดังนั้นวรรณคดีจึงมีประโยชน์ในแง่ที่เป็นบทเรียนที่ฝึกทักษะการใช้ความคิดเชิงวิพากษ์ เป็นสิ่งที่ทำให้เราได้ฝึกสมองอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดความสงสัยใคร่หาคำตอบ จึงต้องค้นหาเหตุและผลของสิ่งที่เกิดขึ้น

สอดคล้องกับ สุระปะนิย์ นาคกรทรรพ (2547, น. 15) กล่าวโดยสรุปได้ว่า ครูควรหาโอกาสให้นักเรียนฝึกคิดวิพากษ์ เมื่ออ่านวรรณคดีบางตอนบางเรื่อง อาจแนะนำให้ให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับการกระทำของตัวละครในเรื่อง หรือเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่อง แล้วนำมาเปรียบเทียบกับ การกระทำของคนและเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน

นอกจากนี้บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2517, น. 7-10) กล่าวถึงการวิพากษ์วรรณคดีไทยสรุปได้ว่า การวิพากษ์วรรณคดีต้องไตร่ตรองในหลายแง่หลายด้าน แล้วจึงตัดสินลงไปว่าชอบหรือไม่ชอบ ว่าดีว่าชั่ว หรือไม่ดีไม่ชั่วแต่ไม่ค่อยมีประโยชน์หรืองามหรือน่าเกลียด โดยสามารถชี้แจงเหตุผลประกอบ

อีกทั้ง วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2531, น. 134) ได้กล่าวถึงการคิดเชิงวิพากษ์และวรรณคดีสรุปว่า เราไม่จำเป็นต้องยอมรับความคิดเห็นของกวี ตรงกันข้าม ผู้ที่มีจิตวิพากษ์ตื่นอยู่เสมอ ย่อมไม่ยอมเชื่อต่อสิ่งใดง่าย ๆ

แม้ว่าการคิดเชิงวิพากษ์จะมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้อรรถคดีไทย แต่จากการศึกษาเอกสาร ตำรา ดังที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า การจัดการเรียนรู้อรรถคดีไทยในปัจจุบันยังไม่ส่งเสริมกระบวนการคิดของนักเรียน นักเรียนยังไม่สามารถวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของวรรณคดีในด้านต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้อรรถคดีเป็นแบบท่องจำเนื้อหา ซึ่งความจำถือผลสัมฤทธิ์เป็นระดับต้นของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น การที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยควบคู่ไปกับความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์นั้น จำเป็นต้องเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้พัฒนานักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

งานวิจัยในประเทศ

เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ (2555, น. 101-107) ศึกษาการทดลองวัดผลโค้งพัฒนาการแบบมีตัวแปรแฝงในการพัฒนาทักษะการคิดวิพากษ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 188 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมการพัฒนาทักษะการคิดวิพากษ์แบบบูรณาการของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) โมเดลการวัดทักษะการคิดวิพากษ์แบบบูรณาการ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ตัว เรียงลำดับองค์ประกอบจากการคิดสะท้อน การคิดวิเคราะห์ การคิดตัดสินใจ การคิดสร้างสรรค์ การคิดโต้แย้งด้วยเหตุผล ตามลำดับ 2) โปรแกรมการพัฒนาทักษะการคิดวิพากษ์แบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้น เป็นแบบการพัฒนา 5 ขั้นตอนตามกระบวนการคิดวิพากษ์

จิรายุ ตาหั่ว (2555, น. 126-124) ศึกษาความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์ร่วมกับเทคนิคผังมโนทัศน์ โดยใช้ประเด็นทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 70 ขึ้นไป และ

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์ ร่วมกับเทคนิคผังมโนทัศน์

ลี ยิปโป (2555, น. 98-96) ศึกษาผลของการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักที่มีต่อความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ และทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสาธกของนักเรียนไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอนที่ใช้สอนระยะเวลา 10 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 46 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการคิดเชิงวิพากษ์หลังการเรียนสูงกว่าการก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการเขียนความเรียงเชิงสาธกในชิ้นงานที่ 4 สูงกว่าคะแนนของชิ้นงานที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อาจารย์ สุวัฒน์พงษ์ (2558, น. 265-270) ได้ศึกษากิจกรรมการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 275 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และกลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) กลยุทธ์พัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (2) กลยุทธ์ยกระดับการจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (3) กลยุทธ์ปฏิรูปการบริหารบุคลากรเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (4) กลยุทธ์ขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม (5) กลยุทธ์ร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียน (6) กลยุทธ์ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และ (7) กลยุทธ์พัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์

งานวิจัยต่างประเทศ

แมคไนท์ (MacKnight, 2000, p. 38-41) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนการคิดเชิงวิพากษ์ผ่านแบบ Online Discussions การศึกษานี้ใช้การสอนแบบมีส่วนร่วมกับวิธีการจับคู่และจัดกลุ่ม และวิธี "Focus Question" เพื่อกระตุ้นการตอบสนองกับนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ใช้กระบวนการคิดและได้ขยายความรู้จากคำถามที่ตั้งขึ้น ผลการวิจัยพบว่าการใช้คำถามเป็นการสอนเพื่อให้เกิดการคิดเชิงวิพากษ์ และพบว่าทำให้คำถามและการจัดการเรียนรู้

แบบ coaching เป็นการส่งเสริมแบบตรงวัตถุประสงค์ การใช้คำถาม การสะท้อนความคิด และการมอบหมายงานสามารถพัฒนาการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนได้ และนอกจากนั้นการใช้วิธีการสอนแบบดังกล่าวยังช่วยให้ทราบความคิด ข้อผิดพลาด หรือสิ่งที่นักเรียนยังไม่เข้าใจและสับสน ดังนั้นการสอนคิดเชิงวิพากษ์แบบ Online Discussions จึงเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาการจัดอภิปรายสำหรับในชั้นเรียนขนาดใหญ่ได้

แอสไตเนอร์ (Astleitner, 2002, p. 53) ได้ศึกษาการสอนการคิดเชิงวิพากษ์แบบออนไลน์ แบ่งนักศึกษาระดับปริญญาตรีออกเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 จะนำเสนอสไลด์ประกอบการบรรยายโดยมีเสียงหรือวิดีโอไม่สัมพันธ์กัน แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ การฟังบรรยายผ่านเสียง และการดูการบรรยายจากวิดีโอ และกลุ่มที่ 2 สไลด์ประกอบการบรรยายและเสียงกับวิดีโอที่นำเสนอสัมพันธ์กัน แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มที่ฟังบรรยายผ่านเสียงและกลุ่มที่ดูบรรยายผ่านวิดีโอ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่ 1 ที่มีสไลด์ประกอบการบรรยายไม่สัมพันธ์กับเสียงและวิดีโอ นั้นมีผลต่อการคิดเชิงวิพากษ์ แต่กลุ่มที่ 2 ไม่มีความแตกต่างกันของทั้ง 2 กลุ่มย่อย ทั้งนี้ผู้ศึกษา ได้เสนอว่าการสร้างแรงจูงใจและการเลือกใช้สื่อประกอบการสอนน่าจะมีผลต่อการทดลอง

กรีนลอร์ และ ดีลอคซ์ (Greenlaw and DeLoach, 2003, p. 48-52) ได้ศึกษาการสร้างกระดานสนทนาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ โดยกลุ่มตัวในการทดลองเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีในคณะเศรษฐศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าการใช้กระดานสนทนาสามารถพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ได้ ด้วยกระบวนการสนทนาและปฏิสัมพันธ์แบบต่อเนื่อง จากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดสภาพแวดล้อมแบบเปิดให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันสามารถกระตุ้นให้เกิดการคิดเชิงวิพากษ์ได้

แองเจลี และ วาลานิดส์ (Angeli and Valanides, 2009, p. 329-334) ศึกษาผลของการสอนที่มีต่อทักษะการคิดเชิงวิพากษ์โดยการวิเคราะห์ประเด็นซับซ้อน ในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 72 คน แล้วสุ่มจัดเข้ากลุ่มโดยได้รับการสอนแบบแตกต่างกัน ได้แก่ การสอนแบบทั่วไป แบบสอดแทรก แบบผสมผสาน และกลุ่มควบคุม โดยการสอนทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ทุกแบบนั้นมีกระบวนการเดียวกัน แตกต่างกันใน วิธีของการสอน ซึ่งทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ประกอบด้วย 5 ทักษะ ได้แก่ การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การให้เหตุผล การตัดสินใจ และการประเมิน ทดสอบทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ด้วยแบบทดสอบทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของแคลิฟอร์เนีย ผลการศึกษาพบว่าการสอนด้วยวิธีที่แตกต่างกัน มีผลต่อทักษะการคิดเชิงวิพากษ์

โดยกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบผสมผสานและแบบสอดแทรก มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า การพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์มีได้หลากหลายวิธี ครูจะต้องค้นหาหรือพัฒนารูปแบบ วิธีการสอนต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้พัฒนานักเรียน เช่น การอภิปรายบนเว็บ (Online Discussions) การสร้างกระดานสนทนา การสอนแบบสอดแทรก หรือผสมผสาน การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และจากการศึกษาพบว่า การคิดเชิงวิพากษ์เป็นทักษะที่สำคัญและควรพัฒนา ดังเห็นได้จากผู้วิจัยได้คิดพัฒนารูปแบบการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ให้นักเรียน เช่น กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ หรือโปรแกรมการพัฒนาทักษะการคิดวิพากษ์แบบบูรณาการ เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติซึ่งเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 460 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 88 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากนั้นจับฉลากห้องเรียนเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 45 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 43 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP
2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
- 4.แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และการหาคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์ REAP

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในประเด็น ดังนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และตัวชี้วัด เพื่อกำหนดเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการทดลองและจัดทำโครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้
2. ศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์ REAP จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการทำแผนจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์ REAP ประกอบการพิจารณาความยากง่ายของเนื้อหาให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมีความยาวของเรื่องเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ จากนั้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ดังนี้

ตาราง 4 เนื้อหาและจำนวนคาบที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์ REAP

แผน	เนื้อหา	จำนวนคาบ
1	ลิลิตตะเลงพ่าย (เหตุการณ์ทางกรุงหงสาวดี-लग ร้ายของพระมหาอุปราชา)	4
2	ลิลิตตะเลงพ่าย (พระสุบินและพระนิมิตของสมเด็จพระนเรศวร-ยุทธหัตถีและชัยชนะของไทย)	4
3	บทละครพูดคำฉันท์ เรื่อง มัทนะพาธา	4
4	โคลนติดล้อ ตอน "ความนิยมเป็นเสมียน"	4
รวม 4 แผน		รวม 16 คาบ

4. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์ REAP จำนวน 4 แผน รวม 16 คาบ คาบละ 50 นาที แต่ละแผนจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1) มาตรฐานการเรียนรู้

- 2) ตัวชี้วัด
- 3) สาระสำคัญ
- 4) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 5) สมรรถนะ
- 6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 7) สาระการเรียนรู้
- 8) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 R - Read นักเรียนอ่านวรรณคดีที่กำหนดให้เพื่อค้นหาคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์สำคัญ และจับใจความสำคัญ

ขั้นที่ 2 E - Encode นักเรียนเขียนสรุปวรรณคดีที่อ่านแล้วเรียบเรียงตามความเข้าใจโดยใช้ภาษาของตนเอง

ขั้นที่ 3 A - Annotate นักเรียนเขียนอธิบายและสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีและการคิดของนักเรียนออกมาในรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ 7 รูปแบบ โดยเน้นรูปแบบการเขียนเชื่อมโยงแบบวิพากษ์วิจารณ์

ขั้นที่ 4 P - Ponder นักเรียนสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีและการคิดตนเองผ่านการนำเสนองานเขียนของตน แล้วแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เปรียบเทียบการสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีผ่านงานเขียนของผู้อื่น

- 9) สื่อและแหล่งการเรียนรู้
- 10) การวัดและประเมินผล
- 11) บันทึกหลังการสอน

5. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาความเหมาะสม จากนั้นแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

6. ปรับแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะ คือ ปรับกิจกรรมการเรียนรู้ในบางช่วงให้สัมพันธ์กับเวลาและช่วงวัยของนักเรียน อธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน และเข้าใจง่าย

7. นำแผนที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมและเวลา เพื่อนำแผนจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มทดลองต่อไป

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในประเด็น ดังนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และตัวชี้วัด เพื่อกำหนดเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการทดลอง และจัดทำโครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้

2. ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติจากแผนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มควบคุม

3. กำหนดเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้แบบเดียวกับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP

4. จัดทำแผนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 4 แผน รวม 16 คาบ คาบละ 50 นาที แผนการสอนนี้ ประกอบด้วย

- 1) มาตรฐานการเรียนรู้
- 2) ตัวชี้วัด
- 3) สาระสำคัญ
- 4) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 5) สมรรถนะ
- 6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 7) สาระการเรียนรู้

8) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ สามารถแบ่ง ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ครูกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจและเตรียมพร้อมก่อนเข้าสู่เนื้อหาบทเรียนด้วยวิธีการต่างๆ อาจนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการสนทนา การตั้งคำถาม การใช้เกม ใช้เพลง ใช้ภาพ หรือสื่อต่างๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาของวรรณคดีไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน ทั้งการอธิบาย การอภิปราย

การทำกิจกรรมกลุ่ม และใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆ มาประกอบการสอนวรรณคดีไทย โดยครูสังเกต สนับสนุนและให้คำแนะนำ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป นักเรียนสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาวรรณคดีที่ได้เรียนร่วมกับครู อาจ เป็นการสรุปแนวคิด ข้อคิดและวิธีการนำไปใช้เพื่อสร้างความคิดรวบยอดให้แก่ นักเรียน

9) สื่อและแหล่งการเรียนรู้

10) การวัดและประเมินผล

11) บันทึกหลังการสอน

5. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อ พิจารณาความเหมาะสม จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความถูกต้อง เหมาะสมของเนื้อหาและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

6. ปรับแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญ เสนอแนะให้ปรับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในขั้นที่ 2 ขั้นสอน ให้หลากหลายและน่าสนใจ มากยิ่งขึ้น โดยเปรียบเทียบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แสดงดังตาราง

ตาราง 5 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP	การจัดการเรียนรู้แบบปกติ
<p>ขั้นที่ 1 R - Read</p> <p>นักเรียนอ่านวรรณคดีที่กำหนดให้ เพื่อค้นหาคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์สำคัญ และ จับใจความสำคัญ</p>	<p>ขั้นที่ 1 ขั้นนำ</p> <p>ครูกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจ และเตรียมพร้อมก่อนเข้าสู่เนื้อหาบทเรียนด้วย วิธีการต่างๆ อาจนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการสนทนา การตั้งคำถาม การใช้เกม ใช้เพลง ใช้ภาพ หรือสื่อต่าง ๆ</p>

ตาราง 5 (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP	การจัดการเรียนรู้แบบปกติ
<p>ชั้นที่ 2 E - Encode</p> <p>นักเรียนเขียนสรุปวรรณคดีที่อ่านแล้วเรียบเรียงตามความเข้าใจโดยใช้ภาษาของตนเอง</p> <p>ชั้นที่ 3 A - Annotate</p> <p>นักเรียนเขียนอธิบายและสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีและการคิดของนักเรียนออกมาในรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้ 7 รูปแบบ โดยเน้นรูปแบบการเขียนเชิงวิพากษ์วิจารณ์</p>	<p>ชั้นที่ 2 ชั้นสอน</p> <p>นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาของวรรณคดีไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน ทั้งการอธิบาย การอภิปราย การทำกิจกรรมกลุ่ม และใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆ มาประกอบการสอนวรรณคดีไทย โดยครูสังเกต สนับสนุนและให้คำแนะนำ</p>
<p>ชั้นที่ 4 P - Ponder</p> <p>นักเรียนสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีและการคิดตนเองผ่านการนำเสนองานเขียนของตน แล้วแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเปรียบเทียบการสะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีผ่านงานเขียนของผู้อื่น</p>	<p>ชั้นที่ 3 ชั้นสรุป</p> <p>นักเรียนสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาวรรณคดีที่ได้เรียนร่วมกับครู อาจเป็นการสรุปแนวคิด ข้อคิดและวิธีการนำไปใช้เพื่อสร้างความคิดรวบยอดให้แก่นักเรียน</p>

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง มีวิธีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบ

2. ศึกษาแนวทางการสร้างและการหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยแบบปรนัยจากเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. สร้างตารางโครงสร้างเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัดเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อพิจารณาความเหมาะสม จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ตาราง 6 การวิเคราะห์เนื้อหาแสดงพฤติกรรมและแบบทดสอบ

เนื้อหา	ระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด			รวม
	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า	
ลิลิตตะเลงพ่าย	4	3	3	10
บทละครพูดคำฉันท์ เรื่อง มัทนะพาธา	3	3	4	10
โคลนติดล้อ ตอน “ความนิยมเป็นเสมียน”	3	4	3	10
รวม	10	10	10	30

4. ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยแบบปรนัย 4 ตัวเลือก เพื่อใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อพิจารณาความเหมาะสมแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของข้อสอบ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item of Congruence: IOC) จากนั้นผู้วิจัยเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและได้ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจหาคุณภาพเครื่องมือ

6. นำผลการตรวจแบบทดสอบที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.32-0.70 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) 0.37-0.87 จำนวน 30 ข้อ

7. นำแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้วจำนวน 30 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ, 2543, น. 198) เท่ากับ 0.83

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบและเกณฑ์ประเมินความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์แบบอัตนัย จำนวน 10 ข้อ และเกณฑ์ประเมินความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพื่อใช้ในการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวทางการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์จากเอกสาร ตำรา และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ โดยการกำหนดโครงสร้างของแบบวัด ประกอบด้วยคำถามวัดความสามารถทางการคิดเชิงวิพากษ์ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การรับรู้ข้อมูล 2) การวิเคราะห์และโต้แย้งข้อมูล 3) การตรวจสอบข้อมูล 4) การตัดสินข้อมูล 5) การสร้างข้อสรุป ฉบับละ 2 สถานการณ์ รวมเป็นฉบับละ 10 ข้อ โดยมีรายละเอียดโครงสร้างดังนี้

ตาราง 7 โครงสร้างของแบบวัดการคิดเชิงวิพากษ์

ประเด็นที่ต้องการวัด	สถานการณ์		จำนวนข้อ
	1	2	
กระบวนการคิดเชิงวิพากษ์	1	2	
1) การรับรู้ข้อมูล	ข้อ 1.1	ข้อ 2.1	2
2) การวิเคราะห์และโต้แย้งข้อมูล	ข้อ 1.2	ข้อ 2.2	2
3) การตรวจสอบข้อมูล	ข้อ 1.3	ข้อ 2.3	2
4) การตัดสินข้อมูล	ข้อ 1.4	ข้อ 2.4	2
5) การสร้างข้อสรุป	ข้อ 1.5	ข้อ 2.5	2

ลักษณะของแบบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบอัตนัยที่มีการกำหนดเนื้อหาที่สัมพันธ์กับความรู้ประสบการณ์เดิม หรือในชีวิตจริงของผู้เรียน เป็นข้อความที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและสัมพันธ์กับชีวิตจริงเพื่อกระตุ้น

และส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการคิดเชิงวิพากษ์และพยายามใช้ข้อมูลดังกล่าวในการตอบคำถาม (Grosser and Nel, 2013, p. 136; Yeh, 2009, p. 189) โดยเนื้อหาสาระ ดังนี้

ตาราง 8 เนื้อหาสาระของแบบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

แบบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์	เนื้อหาสาระ	
	สถานการณ์ที่ 1	สถานการณ์ที่ 2
ฉบับก่อนเรียน	การทำศัลยกรรมเถื่อน	วัยรุ่นไทยเลียนแบบดารานางงาม
ฉบับหลังเรียน	การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์	ฝุ่นพิษ PM 2.5

3. นำแบบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท พิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องในการใช้ภาษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบทดสอบ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item of Congruence: IOC) จากนั้นเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเกณฑ์ประเมินความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์ประเมินความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ และองค์ประกอบของความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ที่กำหนดไว้ในงานวิจัย

2) นำองค์ประกอบของความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์มาพัฒนาเป็นเกณฑ์ประเมินความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ที่กำหนดไว้ในงานวิจัย

1) การรับรู้ข้อมูล 2) การวิเคราะห์และโต้แย้งข้อมูล 3) การตรวจสอบข้อมูล 4) การตัดสินใจข้อมูล 5) การสร้างข้อสรุป โดยแบ่งความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์เป็น 4 ระดับ คือ ตั้งแต่ 0-3

คะแนน และผู้วิจัยเขียนอธิบายความสามารถในแต่ละระดับ เพื่อให้การประเมินสามารถแปลความหมายระดับความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ดังนี้

ตาราง 9 เกณฑ์ประเมินความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

คะแนน เกณฑ์	3	2	1	0
1. การรับรู้ข้อมูล	ระบุคำถามหรือข้อสงสัยสัมพันธ์กับข้อมูลที่กำหนดให้ไม่น้อยกว่า 5 ข้อ	ระบุคำถามหรือข้อสงสัยสัมพันธ์กับข้อมูลที่กำหนดให้ได้ 4 ข้อ	ระบุคำถามหรือข้อสงสัยสัมพันธ์กับข้อมูลที่กำหนดให้ได้น้อยกว่า 4 ข้อ	ไม่สามารถระบุคำถามหรือตั้งข้อสงสัยของข้อมูลได้
2. การวิเคราะห์และโต้แย้งข้อมูล	วิเคราะห์และนำข้อมูลที่นำมาเชื่อถือมาใช้โต้แย้งกับข้อมูลเดิมอย่างมีเหตุผลได้ 3 ประเด็นขึ้นไป	วิเคราะห์และนำข้อมูลที่นำมาเชื่อถือมาใช้โต้แย้งกับข้อมูลเดิมอย่างมีเหตุผลได้ 2 ประเด็น	วิเคราะห์และนำข้อมูลมาใช้โต้แย้งกับข้อมูลเดิมได้ 2 ประเด็นแต่บางส่วนขาดความมีเหตุผลและความน่าเชื่อถือ	ไม่สามารถวิเคราะห์และนำข้อมูลมาใช้โต้แย้งกับข้อมูลเดิมอย่างได้
3. การตรวจสอบข้อมูล	ตรวจสอบข้อมูลได้ครบทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ 1. ข้อดี 2. ข้อเสีย 3. การประเมินความเป็นไปได้	ตรวจสอบข้อมูลได้ 2 ใน 3 ส่วน	ตรวจสอบข้อมูลได้ 1 ใน 3 ส่วน	ไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลได้
4. การตัดสินข้อมูล	เลือกข้อมูลหรือวิธีการใหม่ที่มีความเป็นไปได้ พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลได้ดีสัมพันธ์กับข้อมูลเดิม	เลือกข้อมูลหรือวิธีการ พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลได้มีบางส่วนขาดความเป็นไปได้	เลือกข้อมูลหรือวิธีการและอธิบายเหตุผลได้ แต่ขาดความเป็นไปได้	ไม่สามารถเลือกข้อมูลหรือวิธีการและอธิบายเหตุผลได้

ตาราง 9 (ต่อ)

คะแนน เกณฑ์	3	2	1	0
	5. การสร้างข้อสรุป	สรุปความคิดรวบยอดของตนเองได้ 2 ข้อขึ้นไป โดยเป็นข้อสรุปหรือวิธีการใหม่ที่ยอมรับได้	สรุปความคิดรวบยอดของตนเองได้ 2 ข้อขึ้นไป โดยมีอย่างน้อย 1 ข้อเป็นข้อสรุปหรือวิธีการใหม่ที่ยอมรับได้	สรุปความคิดรวบยอดของตนเองได้ 1 ข้อ โดยเป็นข้อสรุปหรือวิธีการใหม่ที่ยอมรับได้

3) นำเกณฑ์ประเมินความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์ประเมินความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ ทั้งความถูกต้องเหมาะสมในการวัด และการใช้ภาษา

6. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ และเกณฑ์ประเมินความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ แล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ท่าน และนำผลการตรวจมาหาค่าความสอดคล้องของการตรวจให้คะแนนระหว่างผู้ประเมิน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.79 แสดงว่าผลการตรวจให้คะแนนมีความสอดคล้องกันในระดับสูง

7. นำผลการตรวจแบบทดสอบที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้การวิเคราะห์ของวิทนีย์และซาเบอร์ ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบทดสอบมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.22-0.63 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง (r) 0.40-0.68

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบ control group pretest posttest design เป็นการวิจัยที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และมีการทดสอบก่อนและหลังการจัดการสอน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, น. 62) โดยมีแบบแผนการทดลองดังนี้

ตาราง 10 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อนเรียน	การทดลอง	สอบหลังเรียน
E	O ₁	X ₁	O ₂
C	O ₁	-	O ₂

E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
O ₁	แทน	การสอบก่อนเรียน
O ₂	แทน	การสอบหลังเรียน
X	แทน	การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP
-	แทน	การจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. ติดต่อผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อขอทดลองการทดลองในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้วิจัยจัดเตรียมเนื้อหาและกำหนดระยะเวลาในการทดลองให้สอดคล้องกับตารางเรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน

2. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้จัดการเรียนรู้ทั้ง 2 กลุ่มคือกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ระยะเวลาในการสอนเท่ากัน คือ ใช้เวลาดูกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที

มีวิธีการสอนที่ต่างกันคือ กลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

4. ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

5. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

6. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP โดยใช้สถิติ t-test dependent

7. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติโดยใช้สถิติ t-test Independent

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC)

2.2 ค่าความยากง่าย

2.3 ค่าอำนาจจำแนก

2.4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน

2.5 ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP โดยใช้สถิติ t-test for dependent samples

3.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติโดยใช้โดยใช้สถิติ t-test for Independent sample

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์ REAP ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัย
นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ดังนี้

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง

M แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง

SD แทน ความแตกต่างของแต่ละคู่

p แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

t แทน ค่าสถิติของการแจกแจงแบบ t-distribution

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของกลุ่มทดลองก่อน
และหลังการทดลอง

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของกลุ่มทดลองก่อนและ
หลังการทดลอง

การทดลอง	N	M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	45	17.78	2.44	- 25.78	.000*
หลังการทดลอง	45	24.84	2.46		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ก่อนทดลองและหลังทดลองเท่ากับ 17.78 (SD = 2.44) และ 24.84 (SD = 2.46) ตามลำดับ เมื่อนำค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกัน สรุปได้ว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -25.78, p = .000$)

2. ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	M	SD	t	p
กลุ่มทดลอง	45	24.84	2.458	9.22	.000*
กลุ่มควบคุม	43	20.53	1.869		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเท่ากับ 24.84 (SD = 2.458) และ 20.53 (SD = 1.869) ตามลำดับ เมื่อนำค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกัน สรุปได้ว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 9.22, p = .000$)

3. ผลการวิเคราะห์คะแนนความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์คะแนนความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

การทดลอง	N	M	SD	t	p
ก่อนการทดลอง	45	16.73	3.60	-26.43	.000*
หลังการทดลอง	45	22.02	3.59		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ก่อนทดลองและหลังทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP เท่ากับ 16.73 (SD = 2.44) และ 22.02 (SD = 2.46) ตามลำดับ เมื่อนำค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกัน สรุปได้ว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -26.43, p = .000$)

4. ผลการวิเคราะห์คะแนนความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์คะแนนความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	M	SD	t	p.
กลุ่มทดลอง	45	22.02	3.59	4.12	.000*
กลุ่มควบคุม	43	18.72	3.93		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ 22.02 (SD = 3.59) และ 18.02 (SD = 3.93) ตามลำดับ เมื่อนำค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกัน สรุปได้ว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 4.12, p = .000$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลองเพื่อศึกษา ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สรุปผลได้ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 460 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 88 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากนั้นจับฉลากห้องเรียนเพื่อเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง จำนวน 45 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง จำนวน 43 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 3.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP จำนวน 4 แผน รวม 16 คาบ คาบละ 50 นาที
- 3.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 4 แผน รวม 16 คาบ คาบละ 50 นาที
- 3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
- 3.4 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์แบบอัตนัย จำนวน 10 ข้อ และเกณฑ์ประเมินความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

4. วิธีดำเนินการทดลอง

- 4.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
- 4.2 ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้จัดการเรียนรู้ทั้งสองกลุ่มคือกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองโดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ระยะเวลาในการสอนเท่ากัน คือ ใช้เวลาดูกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที มีวิธีการสอนที่ต่างกันคือ กลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
- 4.3 ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของกลุ่มตัวอย่าง
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP โดยใช้สถิติ t-test dependent
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติโดยใช้สถิติ t-test Independent

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธี REAP มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธี REAP มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธี REAP มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยได้ ด้วยเหตุผล ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP เป็นกลวิธีที่ใช้ทักษะการอ่านควบคู่ไปกับทักษะการเขียน โดยนักเรียนจะได้ฝึกทักษะการอ่านเป็นลำดับแรก และใช้ทักษะการเขียนถ่ายทอดความรู้ และความคิดที่ได้รับจากการอ่านวรรณคดีในแต่ละขั้นตอนอย่างครบถ้วน ดังที่ อานีตและแมนโซ (Eanet และ Manzo, 1976, p. 647) ได้กล่าวว่า กลวิธี REAP เป็นกลวิธีที่ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมทักษะการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกับทักษะการคิดและทักษะการเขียน โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นที่ 1 คือ R-Read นักเรียนจะได้ทำความเข้าใจวรรณคดีผ่านการอ่าน และค้นหาคำศัพท์สำคัญหรือคำศัพท์ยากที่ปรากฏในเรื่อง และขั้นที่ 2 E-Encode นักเรียนจะได้สรุปวรรณคดีที่อ่านแล้วเรียบเรียงตามความเข้าใจโดยใช้ภาษาของตนเองในขั้นนี้เป็นขั้นที่นักเรียนจะได้ใช้ทักษะการเขียนถ่ายทอดผลของการอ่านวรรณคดี ผ่านการถอดความ สรุปความ และตีความเรื่องที่อ่านด้วยตัวของนักเรียนเอง ดังที่ เฉลิมลาภ ทองอาจ (2552, น. 113) กล่าวไว้ว่า ครูต้องให้นักเรียนสร้างความหมายจากตัวบทด้วยตนเอง มิใช่การบรรยายความหมายของตัวบทตามภูมิความรู้ของครูและสอดคล้องกับที่ สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรหม (2538, น. 235) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้วรรณคดีนั้นควรพยายามสอนให้สัมพันธ์กับทักษะการใช้ภาษาต่าง ๆ เช่น ด้าน

การอ่านและการเขียน โดยครูอาจให้นักเรียนเขียนสรุป และอภิปรายเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่าน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวรรณ อิศระพงศ์ไพศาล (2551, น. 146) กล่าวไว้ว่า วรรณคดีไทยเป็น สาระที่ต้องแทรกประสานให้สอดคล้องกับทักษะต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การจัดการเรียนรู้ทักษะ การอ่านและทักษะการเขียนโดยใช้วรรณคดีไทยจะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี ไทยได้ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP จึงช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วรรณคดีไทยที่สูงขึ้น

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ร่วมชั้นเรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ผ่านการแสดงความคิดเห็น ได้แย้ง และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน ซึ่งช่วยขยายประสบการณ์ การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจวรรณคดีที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะในขั้นที่ 4 P – Ponder นักเรียนจะได้สะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีและการคิดของตนเองผ่าน การนำเสนองานเขียนของตนที่ทำไว้ในขั้นที่ 3 เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เปรียบเทียบ สะท้อนผลจากการอ่านวรรณคดีผ่านงานเขียนของผู้อื่น โดยในขั้นนี้ นักเรียนจะได้แสดง ความคิดเห็นอย่างอิสระ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจากการแลกเปลี่ยนกันอ่านงานเขียนของเพื่อน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนขยายประสบการณ์ในการอ่านวรรณคดีให้กว้างขึ้น สอดคล้องกับที่ นิจสุดา อภินันทาภรณ์ (2555, น. 9) ได้กล่าวว่า นักเรียนต้องการการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ เพื่อนในชั้นเรียน หรือคนอื่นๆ ที่เคยอ่านวรรณคดีเรื่องเดียวกัน เพื่อเป็นการขยายโลกทัศน์ของตน ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับที่ อานีตและแมนโซ (Eanet and Manzo, 1976, p. 652) ได้ กล่าวถึงขั้นที่ 4 P – Ponder ว่า เมื่อนักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนกันอ่านงานเขียน นักเรียนจะเกิด การใช้ทักษะการคิดและเริ่มเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านงานเขียนของผู้อื่น ยิ่งไปกว่านั้น ประโยชน์อีกประการหนึ่งคือนักเรียนจะเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่อ่านอย่างสมบูรณ์ ส่งผล ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นได้

3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์และ ตอบสนองต่อดัชนีวรรณคดีได้ดียิ่งขึ้น โดยวิธีการจัดการเรียนรู้อ่านวรรณคดีที่มีประสิทธิภาพ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนสร้างปฏิสัมพันธ์กับตัวบทวรรณคดี เฉลิมลาภ ทองอาจ (2552, น. 113) ในขั้นที่ 3 A-Annotate นักเรียนจะได้เขียนอธิบายและสะท้อนผลจากการอ่าน วรรณคดีและการคิดของนักเรียนออกมาผ่านการเขียนในรูปแบบที่กำหนด ในขั้นนี้ นักเรียนจะได้ ได้ตอบ ถ้อยทอดและสะท้อนความคิดความรู้สึกที่มีต่อวรรณคดีที่อ่าน ดังที่ แอลบี (Albee, 2000) กล่าวไว้ว่า การเขียน Annotate ของกลวิธี REAP เป็นขั้นตอนที่ช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้อ่าน

กับเรื่องที้อ่านและส่งผลให้ผู้อ่านเกิดปฏิกิริยาตอบสนอง เช่นเดียวกับ แมนโซ และคณะ (Manzo and etc., 2002) กล่าวว่า การเขียน Annotation ถือว่าเป็นหัวใจของกลวิธี REAP เป็นขั้นตอนที่ผู้อ่านจะได้ตอบสนองต่อความหมายที่ผู้เขียนได้สร้างเอาไว้ โดยเชื่อมต่อ ถ้าย้อนความรู้ ข้อมูลหรือแนวคิดจากบริบทหนึ่งไปสู่อีกบริบทหนึ่งได้ด้วยมุมมองที่หลากหลาย สอดคล้องกับโรเซนแบลท (Rosenblatt, อ้างถึงในพรทิพย์ ศิริสมบุญธรรมเวช, 2547, น. 48) กล่าวถึงการเขียนบันทึกการเรียนรู้จากการเรียนวรรณคดี สรุปได้ว่า การเขียนบันทึกการเรียนรู้จากการอ่านวรรณคดีนั้นเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้อ่านได้โต้ตอบ แลกเปลี่ยนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ร่วมกับวรรณคดีที่อ่าน นอกจากนี้ อัลเลน (Allen, 2004) ได้กล่าวว่า ในแต่ละขั้นตอนของกลวิธี REAP ช่วยให้นักเรียนได้เกิดปฏิสัมพันธ์ซ้ำๆ กับตัวบทที่อ่าน นักเรียนจะได้เชื่อมต่อกับความคิด ความเข้าใจกับผู้เขียนผ่านข้อความหรือเนื้อหาที่อ่าน ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงเกิดความรู้อย่างลึกซึ้งต่อวรรณคดีที่อ่านส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงขึ้น

2. ด้านความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

นักเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธี REAP มีความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์สูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพียรศิลป์ ปินชัย (2555, น. 64) ที่ได้ศึกษาการใช้กลวิธีอ่านแบบ REAP เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน การเขียนสรุปความภาษาอังกฤษ และทักษะคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่าน ภาษาอังกฤษ ความสามารถในการเขียนสรุปความภาษาอังกฤษ และทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังการใช้กลวิธีอ่านแบบ REAP สูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ได้เช่นกัน ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้และฝึกฝนทักษะการคิดผ่านกระบวนการที่เป็นระบบ และเป็นลำดับขั้นตอน ดังที่ อาเน็ตและแมนโซ (Eanet and Manzo, 1976, p. 647) กล่าวถึงว่า กลวิธี REAP เป็นกลวิธีที่นอกจากจะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการอ่านที่มีความหมาย สร้างองค์ความรู้ และเกิดการตอบสนองอย่างชัดเจนแล้ว กลวิธีนี้ยังส่งเสริมทักษะการเขียนและทักษะการคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ แมนโซ และคณะ (Manzo and etc., 2002) กล่าวว่า กลวิธี REAP มีความสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่สอนให้นักเรียนคิดอย่างแม่นยำและลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับสิ่งที่

พวกเขาอ่านผ่านแต่ละขั้นตอนในกลวิธี โดยเริ่มจาก ขั้นที่ 1 R – Read ครูผู้สอนจะคอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจเกี่ยวกับวรรณคดีที่จะได้อ่าน โดยครูจะคอยใช้คำถามพัฒนาการคิดเพื่อให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดและเชื่อมโยงประสบการณ์ สร้างบรรยากาศในการอ่านที่ดี ขั้นที่ 2 E – Encode การสรุปความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีด้วยภาษาของตนเอง ในขั้นนี้นักเรียนจะได้ฝึกเรียบเรียงและจัดระเบียบความคิดของตนเองเพื่อถ่ายทอดความเข้าใจในการอ่านวรรณคดี ขั้นที่ 3 A-Annotate หลังจากที่นักเรียนมีความเข้าใจ สรุปประเด็นหรือใจความสำคัญได้แล้วจากขั้นที่ 1-2 นั้น ในขั้นนี้นักเรียนจะได้ฝึกทักษะการคิดในระดับที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นผ่านการเขียนประเภทต่าง ๆ โดยในงานวิจัยนี้ได้เน้นการเขียนเชื่อมโยงแบบวิพากษ์วิจารณ์เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกใช้ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ให้มากยิ่งขึ้น และได้แสดงจุดยืนของตนเอง พร้อมทั้งหาเหตุผลมาโต้แย้ง สนับสนุนแนวความคิดของผู้เขียนที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือเห็นด้วยเป็นบางส่วนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน สอดคล้องกับที่วิทีย์ ศิวะศรียานนท์ (2531, น. 134) ได้กล่าวถึงการคิดเชิงวิพากษ์และวรรณคดีสรุปว่า เราไม่จำเป็นต้องยอมรับความคิดเห็นของกวี ตรงกันข้ามผู้ที่มีจิตวิพากษ์ดีนั้นอยู่เสมอ ย่อมไม่ยอมเชื่อต่อสิ่งใดง่าย ๆ ดังนั้นในขั้นนี้นักเรียนจะได้ฝึกทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ผ่านการเขียนได้เป็นอย่างดี และในขั้นที่ 4 P-Ponder ในขณะที่นักเรียนแลกเปลี่ยนกันอ่านและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานเขียนของเพื่อน นักเรียนจะเห็นความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ในระหว่างที่นักเรียนพิจารณางานเขียนของเพื่อน และเปรียบเทียบกับงานเขียนของตนเองนักเรียนจะได้พัฒนาทักษะการคิดไปด้วย ดังที่ ริชาร์ด และ เอลเดอร์ (Richard and Elder, 2000, P. 36) กล่าวว่า การให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประเมินงานเขียนด้วยกันกับเพื่อน จะช่วยพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียนที่ครูได้ตั้งเป้าหมายไว้ ดังนั้นขั้นตอนดังกล่าวจึงช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ได้

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างเป็นอิสระ นักเรียนสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่านได้ นักเรียนจะได้รับแนวความคิดที่หลากหลาย และใช้ทักษะในการคิดเชิงวิพากษ์อยู่เสมอในการสนับสนุน หรือโต้แย้งกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน หรือครูผู้สอนได้ ดังที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549, น. 3-4) ได้กล่าวถึงการคิดเชิงวิพากษ์ว่า คือ การพิจารณาตัดสินเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยการไม่เห็นคล้อยตามข้ออ้างที่น่าเสนอ แต่ตั้งคำถามท้าทายหรือโต้แย้งข้ออ้างนั้นเพื่อเปิดแนวทางการคิดออกสู่ทางต่างๆ อันจะนำไปสู่การแสวงหาคำตอบที่สมเหตุสมผลมากกว่าข้ออ้างเดิม โดยเฉพาะในขั้นที่ 4 P-Ponder เมื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการอ่านงานเขียนซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน นักเรียนจะพบแนวความคิดของเพื่อนที่แตกต่างหลากหลาย โดยครูเปิด

โอกาสให้นักเรียนสามารถปรับปรุงแก้ไขงานเขียนของตนก่อนนำมาส่งครูผู้สอน นักเรียนอาจจะเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือเห็นด้วยเพียงบางส่วนเท่านั้นจากการอ่านงานเขียนของเพื่อน นักเรียนจะต้องพิจารณา ได้แย้ง หาเหตุผลมาสนับสนุน หรือหักล้างความคิดของนักเรียนกับเพื่อน ๆ อันนำไปสู่ข้อสรุปที่เหมาะสม สอดคล้องกับที่ แอลบี (Albee, 2000, p. 54) กล่าวว่า ในชั้น P-Ponder นักเรียนจะได้ตรวจสอบความคิด วิเคราะห์และประเมินข้อโต้แย้ง การตรวจสอบและหาข้อมูลสนับสนุน นำเสนอความคิดหรือข้อโต้แย้งของตนกับเพื่อนร่วมชั้น นำไปสู่การตรวจสอบข้อสรุปและปรับปรุงงานเขียนให้เหมาะสม ด้วยเทคนิคกลวิธี REAP จึงส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการฝึกทักษะการคิด ส่งผลให้พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนให้สูงขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้พบว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธี REAP สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ได้ ผู้สอนหรือผู้วิจัยสามารถนำการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธี REAP ไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP ครูควรจะต้องอธิบายแนวทางปฏิบัติของแต่ละขั้นตอนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ถูกต้องและเกิดการพัฒนามีประสิทธิภาพ

1.2 ครูควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นกันเอง เพื่อให้ นักเรียนกล้าที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับชิ้นงานของตนเองและของผู้อื่น ควรให้คำแนะนำ และช่วยเหลือเพิ่มเติมคอยเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียนเพื่อให้เกิดกำลังใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง

1.3 ในขั้นตอนการเขียนได้แก่ ขั้นที่ 2 E - Encode และ ขั้นที่ 3 A - Annotate ในช่วงแรกครูอาจจะต้องอธิบาย ทำความเข้าใจ คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำนักเรียนระหว่างการเขียน รวมทั้งคอยกระตุ้นความคิดของนักเรียนเสมอๆ ครูอาจมีตัวอย่าง หรือแสดงตัวอย่าง เพื่อให้ นักเรียนมีแนวทางในการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นงานเขียนในช่วงแรก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP สามารถนำไปใช้ควบคู่กับรูปแบบการสอนหรือวิธีการสอนแบบอื่นๆ เช่น รูปแบบห้องเรียนกลับทาง สามารถนำมาใช้ในชั้นที่ 1 R-Read ได้ เพื่อลดเวลาการอ่านเรื่องขนาดยาวในคาบเรียน หรือกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ในชั้นที่ 3 A - Annotate เพื่อช่วยพัฒนางานเขียนของนักเรียน

2.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP สามารถพัฒนาทักษะการคิดได้หลายประเภท ควรมีการศึกษาผลของการใช้กลวิธี REAP ที่มีต่อการคิดประเภทอื่น ๆ เช่น การคิดไตร่ตรอง การคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทางเลือกประเภทของงานเขียนในชั้นที่ 3 A - Annotate ให้ตรงวัตถุประสงค์ที่ครูต้องการจะพัฒนา

บรรณานุกรม

- Albee, J. (2000). The effect of Read -Encode -Annotate -Ponder Annotation Exchange (REAP AnX) on the complex thinking skills of undergraduate students in children's literature courses. In A. V. Manzo (Ed.), *ProQuest Dissertations and Theses*: ProQuest Dissertations Publishing.
- Allen, J. (2004). *Tool for teaching content literacy*. Portland: Stenhouse.
- Angeli, C., and Valanides, N. (2009). Instructional Effects on Critical Thinking: Performance on Ill-Defined Issues. *Learning and Instruction, 19*(4), 322-334.
- Astleitner, H. (2002). Teaching critical thinking online. *Journal of Instructional Psychology, 29*(2), 53.
- Barbetta, G. P., Canino, P., and Cima, S. (2019). Let's tweet again? The impact of social networks on literature achievement in high school students: Evidence from a randomized controlled trial. *DISCE - Working Papers del Dipartimento di Economia e Finanza, 81*, 33.
- Bassham, G., Irwin, W., Henry, N., and James, W. (2011). *Critical Thinking* New York: McGraw-Hill Education.
- Beyer, B. K. (1995). *Critical Thinking*. Bloomington: Phi Delta Kappa Educational Foundation.
- Bloom, B. S. (1976). *Human characteristics and school learning*: New York : McGraw-Hill.
- Dewey, J. (1909). *How we think*. Boston: D.C. Heath.
- Dexter, P. (1997). A Proposed Framework for Teaching and Evaluating Critical Thinking in Nursing. *Journal of Professional Nursing, 13*(3), 160-167.
- Eanet, M. G., and Manzo, A. V. (1976). REAP - A Strategy for Improving Reading/Writing/Study Skills. *Journal of Reading, 19*(8), 647-652.
- Ennis, R. (1985). A logical basic for mearsuring critical thinking skill. *Educational leadership, 10*, 45-48.
- Ennis, R. H. (1985). A logical basis for measuring critical thinking skills. *Educational leadership, 43*(2), 44-48.

- Ennis, R. H. (1993). Critical thinking assessment. *Theory Into Practice*, 32(3), 179-186.
- Ennis, R. H., and Millman, J. (1985). *Cornell critical thinking test, level Z*. . Pacific Grove, CA: Midwest Publications.
- Ennis, R. H., and Weir, E. (1985). *The Ennis-Weir Critical Thinking Essay Test: An Instrument for Teaching and Testing*. Pacific Grove, CA: Midwest Publications.
- Facione, P. (1990). Critical thinking: A statement of expert consensus for purposes of educational assessment and instruction Retrieved from <http://www.qcc.cuny.edu/SocialSciences/ppecorino/CT-Expert-Report.pdf>
- Ferrett, S. K. (1995). *Peak performance : success in college and beyond*. New York: McGraw-Hill Education.
- Glaser, E. M. (1941). *An experiment in the development of critical thinking*. New York: Columbia University.
- Good, C. V. (1945). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Greenlaw, S. A., and DeLoach, S. B. (2003). Teaching Critical Thinking with Electronic Discussion. *Journal of Economic Education*, 34(1), 36-52.
- Grosser, M. M., and Nel, M. (2013). The Relationship between the Critical Thinking Skills and the Academic Language Proficiency of Prospective Teachers. *South African Journal of Education*, 33(2).
- Hudgins, B., Riesenmy, M., Ebel, D., and Edelman, S. (1989). CHILDRENS CRITICAL THINKING - A MODEL FOR ITS ANALYSIS AND 2 EXAMPLES. *Journal Of Educational Research*, 82(6), 327-338.
- International Society for Technology in Education. (2007). ISTE National Educational Technology Standards. Retrieved from <http://www.kellloggllc.com/tpc/nets.pdf>
- Kreitzberg, A. P., and Kreitzberg, C. B. (2009). Critical thinking: A business survival skill for the 21st century. Retrieved from <https://intra.cbcs.usf.edu/common/file/HireABull/The%20Business%20Case%20for%20Critical%20Thinking.pdf>
- Langer, J. A. (1995). Literature and Learning to Think. *Journal of Curriculum and Supervision*, 10(3), 207-226.

- Lynch, C. L., and Wolcott, S. K. (2001). *Helping your students develop critical thinking skills* Retrieved from https://www.ideaedu.org/Portals/0/Uploads/Documents/IDEA%20Papers/IDEA%20Papers/IDEA_Paper_37.pdf
- MacKnight, C. B. (2000). Teaching Critical Thinking through Online Discussions. *Educause Quarterly*, 23(4), 38-41.
- Manzo, A. (1990). *Content area reading: A heuristic approach*: LiteracyLeaders.
- Manzo, A., Manzo, U., and Albee, J. J. (2002). iREAP: improving reading, writing, and thinking in the wired classroom: a system for improving reading comprehension becomes even more effective with the aid of technology.(internet Read, Encode, Annotate, Ponder). *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 46(1), 42.
- Marantika, J. P. (2013). The R.E.A.P Strategy for Teaching Reading a Narrative text to Junior High School Students. *Journal of English Language Teaching*, 1(2), 70-77.
- Mayfield, M. (1994). *Thinking for yourself : developing critical thinking skills through reading and writing* (3rd ed.). Belmont: Wadsworth.
- Morrison, G. S. (2000). *Teaching In America* (2nd). Boston: Allyn & Bacon.
- Paul, R. W., and Binker, A. (1990). *Critical thinking: What every person needs to survive in a rapidly changing world*. Rohnert Park: Center for Critical Thinking and Moral Critique.
- Richard, P., and Elder, L. (2000). Critical Thinking: Teaching Students the Logic of Writing. *Journal of Developmental Education*, 23(3), 36-37.
- Ruubel, K., and Laanemets, U. (2012). Teaching Literature In and Outside of the Classroom. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 45, 216-226.
- Sejnost, R., and Thiese, S. (2010). *Building Content Literacy: Strategies for the Adolescent Learner*. California: Corwin Press.
- Sternberg, R. J., Roediger, H. L., and Halpern, D. F. (2006). *Critical thinking in psychology*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Tasdemir, M. (2010). The effects of the reap reading comprehension technique on students' success.(Report). *Social Behavior and Personality: an international journal*, 38(4), 553.
- The Partnership for 21st Century. (2007). Learning Framework for 21st Century Learning. Retrieved from http://www.p21.org/storage/documents/docs/P21_framework_0816.pdf
- Tierney, R. J., and Readence, J. E. (2005). *Reading Strategies and Practices: A Guide for Improving Instruction* (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Wade, C. (1995). Using Writing to Develop and Assess Critical Thinking. *Teaching of Psychology*, 22(1), 24-28.
- Watson, G., and Glaser, E. M. (2002). *Watson–Glaser Critical Thinking Appraisal – UK Edition*. London: Pearson Assessment.
- Yeh, Y.-C. (2009). Integrating e-learning into the Direct-instruction Model to enhance the effectiveness of critical-thinking instruction. *Instructional Science*, 37(2), 185-203.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). การคิดเชิงวิพากษ์ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ชัดชัด มีเดีย.
- เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ. (2555). การทดลองวัดผลโค้งพัฒนาการแบบมีตัวแปรแฝงในการพัฒนาทักษะการคิดวิพากษ์แบบบูรณาการของนักเรียน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุษาปริญญาโทบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เจตนา นาควัชระ. (2538). ทางไปสู่วัฒนธรรมแห่งการวิจารณ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ผู้จัดการ.
- เจือ สตะเวทิน. (2510). การประพันธ์และประวัติวรรณคดีไทย. พระนคร: อักษรเจริญทัศน์.
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2552). มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 3(1), 107-119.
- เพียรศิลป์ ปินชัย. (2555). การใช้กลวิธีการอ่านแบบอรรถีเอพี เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่าน การเขียนสรุปความภาษาอังกฤษและทักษะคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษ)). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2556). การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์ (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง. (2554). ผลของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กลวิธีอาร์ อี เอ พี ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการเขียนเรียงความของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- กุสุมา รัชชมณี. (2534). ปากกาখনนก. กรุงเทพฯ: วัดสาตรี.
- ขวัญชนก นัยจรัญ. (2551). ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- จิรวรรณ อิศระพงษ์ไพศาล. (2551). ผลของการสอนวรรณคดีไทยโดยใช้กลวิธีมัดติพาร์ทที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ การเขียนเรียงความเชิงวิชาการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- จิรายุ ตาหล้า. (2555). การพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์ร่วมกับเทคนิคผังมโนทัศน์ โดยใช้ประเด็นทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน)). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ชวาล แพร่ตกุล. (2552). เทคนิคการวัดผล (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัตตฤณี สีนฤสิงห์. (2550). วรรณคดีที่ค้นหา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2547). การสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- ดวงมน จิตรจำนงค์. (2553). มโนทัศน์สำคัญในวรรณคดีวิจารณ์และวรรณคดีศึกษา จากการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงอุดมศึกษา. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีที่ 6, ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค. 2553), หน้า 95-108.
- ถนิมรักษ์ ชูชัยมงคล. (2557). การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ทิตนา แหมมณี. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ: มาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.

- ธเนศ เวศร์ภาดา. (2543). ทะเลปัญญา. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- ธเนศ เวศร์ภาดา. (2549). หอมโลกวรรณศิลป์ : การสร้างรสสุนทรีย์แห่งวรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ: ปา
เจรา.
- ธิดา โมสิกรัตน์. (2541). เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 2. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นิจสุดา อภินันทภรณ์. (2555). วรรณคดีไทย : ทำอย่างไรให้เกิดการเรียนรู้. วารสารวิชาการ, 15(2),
2-11.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. (2517). วิเคราะห์วรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ: โครงการตำราสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์, สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. (2523). ภาษาไทย - วิชาที่ถูกลืม (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- ปฐมภรณ์ สุกใส. (2559). ผลของการสอนโดยใช้กลวิธี อาร์ อี เอ พี ที่มีต่อความสามารถในการอ่าน
จับใจความและการเขียนย่อความในวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.
(ปริญญาโท กศ.ม. (วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้)). มหาวิทยาลัยศรีนคร
รินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). การพัฒนาการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 5): กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ผู้จัดจำหน่าย.
- ประกาศรี สีหอำไพ. (2524). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ปริญญา บัณสุวรรณ. (2553). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ 2 กับแบบปกติ. (ปริญญา
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- พรทิพย์ ศิริสมบุรณ์เวช. (2547). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการ
ตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่าน
เพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต. (วิทยานิพนธ์ (ค.ด.)
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พระมหาจรรุพงษ์ จี้งประยูร. (2553). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย โดย
กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ แบบ CIRC กับวิธีการสอนตามคู่มือครู สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลมณี เขตบางนา กรุงเทพมหานคร. (สารนิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2555). การวิเคราะห์การศึกษาเชิงวิพากษ์ : พื้นฐานการศึกษาด้านประเด็น
วิกฤตทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 8).
กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และ เพียวร์ ยินดีสุข. (2548). *Storyline approach* : หน่วยการเรียนรู้สู่การเรียน
การสอนแบบบูรณาการเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- รัชนีกร หงส์พันธ์. (2552). ผู้ซึ่งประวัติศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้บูรณาการระหว่างวิธีการทาง
ประวัติศาสตร์กับการสอนคิดเชิงวิพากษ์. วารสารครุศาสตร์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย),
37(3), 103-117.
- รัตนฤทัย สัจจพันธุ์. (2537). ปัจจุบันและอนาคตของการเรียนวรรณคดี. ก้าวไกล, 5(7), 42-43.
- รัตนฤทัย สัจจพันธุ์. (2549). สุนทรียภาพแห่งชีวิต. กรุงเทพฯ: ณ เพชร.
- ล้วน สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ล้วน สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2549). การคิด = *Thinking*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ลี ยิป. (2555). ผลของการสอนการเขียนภาษาอังกฤษแบบเน้นปัญหาที่มีต่อความสามารถในการ
คิดเชิงวิพากษ์และทักษะการเขียนเชิงสารกของนักเรียนไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วรางคณา ชั่งโต. (2559). ผลของการใช้รูปแบบการสอน 7E ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี
ไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.
(ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้)). มหาวิทยาลัยศรีนคร
รินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก
http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ed_SLM/Warangkana_C.pdf
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2531). วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศรีวิไล ดอกจันทร์. (2529). การสอนวรรณกรรมวรรณคดีไทย. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: คณะครุ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน. (2562). สถิติ O-NET ย้อนหลัง. สืบค้นจาก <https://www.niets.or.th/uploads/editor/files/Download/ค่าสถิติพื้นฐาน%20ม6.pdf>
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2528). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2549). การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สร้อยสน สกลรักษ์. (2540). แนวการสอนวรรณคดีมรดกในระดับมัธยมศึกษา. วารสารครุศาสตร์ ปีที่ 26, ฉบับที่ 2 (พ.ย. 2540-ก.พ. 2541), หน้า 39-49.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 1..). กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2556). รายงานผลสรุปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารภาครัฐ. สืบค้นจาก http://sesc.ocsc.go.th/uploads/km/34/สรุปกิจกรรมการเรียนรู้_TM02.pdf
- สุจริต เพียรชอบ, และ สายใจ อินทร์พรหม. (2538). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2544). การประเมินผลภาษาไทย. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). ครบเครื่องเรื่องการคิด. กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย จัดจำหน่าย.
- อัจจิมา เกิดผล. (2539). กิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในโรงเรียนมัธยม. ใน จะสอนภาษาไทยให้สนุกได้อย่างไร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาจารย์ สุวัฒน์พงษ์. (2558). กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อำพร ไตรภักทร. (2543). คู่มือการเรียนการสอนการคิดวิเคราะห์วิจารณ์. ขอนแก่น: คณะอนุกรรมการส่งเสริมการเรียนการสอนเน้นการพัฒนาความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย

1. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ คู่ทวีกุล

ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ประภาพร ถิ่นจิตสมบูรณ์

ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ ดร. สันติวัฒน์ จันทร์ไต่

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ฝ่ายมัธยม

2. รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณมา เจริญสุข

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์ฯ ตูลย์เมธการ

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ ดร. สันติวัฒน์ จันทร์โต

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ฝ่ายมัธยม

3. รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรุณา เจริญสุข

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์ฯ ตูลย์เมธากา

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี REAP

วิชา ท32101 ภาษาไทยพื้นฐาน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง มัทนะพาธา

จำนวน 4 คาบ

ผู้สอน นายวีรภัทร สุภรสิงห์

มาตรฐานการเรียนรู้

ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ม.4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานที่เป็นมรดก ทางวัฒนธรรมของชาติ

ม.4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาเป็นวรรณคดีที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของความรัก มีกลวิธีในการแต่งบท ละครพูดคำฉันท์ที่ยอดเยี่ยม มีความไพเราะลึกซึ้งกินใจ สะท้อนให้เห็นคุณค่าด้านวรรณศิลป์และด้านเนื้อหาอย่างชัดเจน และสามารถนำคุณค่าและข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงให้เกิดประโยชน์ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้ (K)

1.1 ตอบคำถามประวัติและความเป็นมาของเรื่องมัทนะพาธาได้

1.2 อธิบายเนื้อเรื่องโดยย่อของเรื่องมัทนะพาธาได้

2. ด้านทักษะ (P)

- 2.1 วิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมตัวละครในเรื่องมัทนะพาธาได้
- 2.2 วิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากเรื่องมัทนะพาธาได้
- 2.3 เขียนแสดงความคิดเห็นและนำเสนอผลงานจากการอ่านเรื่องมัทนะพาธาได้

3. ด้านเจตคติ (A)

- 3.1 เห็นคุณค่าและความสำคัญจากการอ่านเรื่องมัทนะพาธา
- 3.2 มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง มัทนะพาธา

สาระการเรียนรู้

1. ประวัติและความเป็นมาของเรื่องมัทนะพาธา
2. เนื้อเรื่องย่อเรื่องมัทนะพาธา
3. คุณค่าที่ได้รับจากเรื่องมัทนะพาธา
4. การวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมเบื้องต้น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน
2. ใฝ่เรียนรู้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
2. ความสามารถในการสื่อสาร
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ กลวิธี REAP

ขั้นตอน	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้
<p>คาบที่ 1</p> <p>ขั้นที่ 1 R (Read)</p> <p>อ่านวรรณคดีที่กำหนดให้เพื่อค้นหาคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์สำคัญ และจับใจความสำคัญ</p>	<ol style="list-style-type: none"> ครูยกตัวอย่างคำประพันธ์จากเรื่อง มัทนะพาธา ดังต่อไปนี้ “ความรักเหมือนโรคา บันดาลตาให้มีดม ไม่ยินและไม่ยล อุตสวรคใดใด ความรักเหมือนโคถึก กำลังคึกผิงไว้ ก็โลดจากคอกไป บ่ยอมอยู่ ณ ที่ขัง” จากนั้นใช้คำถามพัฒนาการคิดเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน <ul style="list-style-type: none"> คำประพันธ์ข้างต้นกล่าวถึงเรื่องใด เปรียบเทียบกับสิ่งใดบ้าง นักเรียนเห็นด้วยกับคำประพันธ์ข้างต้นหรือไม่ เพราะเหตุใด นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่าง และอธิบายคุณและโทษของความรักที่นักเรียนพบในชีวิตประจำวัน นักเรียนศึกษาประวัติและความเป็นมาของเรื่องจากใบความรู้ “มัทนะพาธา: บทละครพูดคำฉันท์เพียงเรื่องเดียว” นักเรียนอ่านบทละครพูดคำฉันท์ เรื่อง มัทนะพาธา จากหนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์ นักเรียนค้นหาคำศัพท์ยากและคำศัพท์สำคัญที่ปรากฏในเรื่องแล้วทำใบงานที่ 1
<p>ขั้นที่ 2 E (Encode) สรุปวรรณคดีที่อ่านแล้วเรียบเรียงตามความเข้าใจโดยใช้ภาษาของตนเอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> ครูอธิบายให้นักเรียนเห็นลักษณะ และประโยชน์ของการสรุปความที่มีต่อการอ่าน ครูมอบหมายให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญ ข้อเท็จจริง เหตุการณ์ที่ปรากฏในวรรณคดีที่อ่านลงในใบงานที่ 2 ตามความเข้าใจโดยใช้ภาษาของตนเอง

ขั้นตอน	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้
<p>คาบที่ 2 ขั้นที่ 3 A (Annotate)เขียนอธิบาย และสะท้อนผลจากการ อ่านวรรณคดีของ นักเรียนออกมาใน รูปแบบการเขียนที่ กำหนด</p>	<p>1. ครูและนักเรียนทบทวนเนื้อเรื่อง โดยครูสุ่มให้นักเรียน 2-3 คน ออกมาพูดสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านที่นักเรียนได้เขียนสรุป ในช่วงโม่งที่แล้ว ครูคอยอธิบายและให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p> <p>2. นักเรียนพิจารณาและปรับปรุงงานเขียนของตนที่ทำเสร็จ เรียบร้อยแล้วสรุปได้ครบถ้วนหรือไม่ (การเขียน annotate ประเภท ที่ 2: การเขียนสรุปความ)</p> <p>3. ครูให้นักเรียนพิจารณาคำถามต่อไปนี้เป็นคำถามใดนำไปสู่ ประเด็นสำคัญหรือแนวคิดของเรื่องมีบทบาทมากที่สุดใน นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น และครูคอยแนะนำเพิ่มเติม</p> <ul style="list-style-type: none"> - สุเทศน์ใช้ใครสะกดเรียกนางมัทนาให้มาพบ - สุเทศน์ทำเหมาะสมหรือไม่เพราะเหตุใดที่ให้มายาวิน สะกดเรียกนางมัทนา
<p>คาบที่ 2 ขั้นที่ 3 A (Annotate) เขียนอธิบายและสะท้อน ผลจากการอ่านวรรณคดี ของนักเรียนออกมาใน รูปแบบการเขียนที่ กำหนด</p>	<p>4. ให้นักเรียนเขียนตั้งคำถามจากเรื่องมัทนะพาธาที่นำไปสู่ประเด็น สำคัญหรือแนวคิดของเรื่องลงในใบงานที่ 3 (การเขียน annotate ประเภทที่ 4: การเขียนแบบตั้งคำถาม) 5. ให้นักเรียนเขียน วิพากษ์วิจารณ์เนื้อเรื่องที่อ่าน แล้วเขียนลงใน ใบบันทึกการ เรียนรู้ที่ 3 ในประเด็น ดังนี้ (การเขียน annotate ประเภทที่ 5: การ เขียนแบบวิพากษ์วิจารณ์)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ข้อดี และข้อเสียของตัวละครแต่ละตัวที่ปรากฏในตอน ที่อ่าน (สุเทศน์, มัทนา, มายาวิน) - แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละครที่กำหนด (เห็นด้วย/ไม่เห็นด้วย/ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย)

ขั้นตอน	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้
<p>คาบที่ 3</p> <p>ขั้นที่ 4 P (Ponder)</p> <p>สะท้อนผลการอ่านวรรณคดี นำเสนองานเขียนของตนเองแล้ว แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเปรียบเทียบกับผู้อื่น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนกันอ่านงานเขียนของตนเองจากชั่วโมงที่แล้ว 2. นักเรียนร่วมกันสะท้อนผล แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือโต้แย้งกับเพื่อนโดยพิจารณางานเขียนของตนเองและเพื่อนว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร 3. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้จากการสะท้อนผลการอ่านเรื่อง มัทนะพาธา มาร่วมกันอภิปรายและทำใบงานที่ 4 ในประเด็นต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ภาษาที่ใช้ในเรื่องมีความดีเด่นอย่างไร ยกตัวอย่างประกอบ - ถ้านักเรียนได้เป็นตัวละครในเรื่องนี้ จะเลือกเป็นใคร เพราะเหตุใด - นักเรียนจะปรับหรือแก้ไขเนื้อหาตอนใด เพราะเหตุใดเพื่อทำให้เนื้อเรื่องดำเนินไปในทิศทางที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน - นักเรียนคาดเดาเหตุการณ์ตอนต่อไปของเรื่องว่าอย่างไรบ้าง เพราะเหตุใด
<p>คาบที่ 4 ขั้นที่ 4 P (Ponder)</p> <p>สะท้อนผลการอ่านวรรณคดี นำเสนองานเขียนของตนเองแล้ว แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเปรียบเทียบกับผู้อื่น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ 2. ครูอธิบายสรุปบทเรียนเรื่อง มัทนะพาธาเพิ่มเติม พร้อมสุ่มถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ เนื้อหา แนวคิดสำคัญ คุณค่า ข้อคิดของเรื่อง 3. ครูให้นักเรียนสรุปผลที่ได้จากการสะท้อนผลการอ่านลงในสมุด มีประเด็นต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> - คุณค่าด้านเนื้อหา - คุณค่าด้านวรรณศิลป์ - แนวคิดหรือแก่นของเรื่อง - การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน 4. นักเรียนจับคู่แลกเปลี่ยนกันสรุปผลที่ได้จากการสะท้อนผลการแล้วสามารถปรับปรุงแก้ไขงานของตนก่อนนำมาส่งครูผู้สอน

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียนวรรณคดีวิจิตร
2. ใบงานรายบุคคลและรายกลุ่ม

การวัดผลประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด		วิธีการวัด	เครื่องมือการวัด	เกณฑ์การประเมินผล
ด้านพุทธิพิสัย	- ความรู้เกี่ยวกับประวัติและความเป็นมาของเรื่องมัทนะพาธาได้	- การตอบคำถาม	- คำถาม	- ตอบถูกเกินร้อยละ 70 ถือว่าผ่าน
	- อธิบายเนื้อเรื่องโดยย่อของเรื่องมัทนะพาธาได้	- ประเมินใบงาน	- ใบงาน	- ระดับคุณภาพ 3 ถือว่าผ่านเกณฑ์
ด้านทักษะพิสัย	- วิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมตัวละครในเรื่องมัทนะพาธาได้ - วิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากเรื่องมัทนะพาธาได้	- ประเมินใบงาน	- ใบงาน	- ระดับคุณภาพ 3 ถือว่าผ่านเกณฑ์
	- แสดงความคิดเห็นและนำเสนอผลงานจากการอ่านเรื่องมัทนะพาธาได้	- การประเมินการพูดนำเสนอ	แบบประเมินการพูดนำเสนอ	- ระดับคุณภาพ 3 ถือว่าผ่านเกณฑ์

สิ่งที่ต้องการวัด		วิธีการวัด	เครื่องมือการวัด	เกณฑ์การประเมินผล
ด้านจิตพิสัย	<ul style="list-style-type: none"> - การเห็นคุณค่าและความสำคัญจากการอ่านเรื่องมีทักษะ - การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องมีทักษะ 	- การสังเกตพฤติกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสังเกตพฤติกรรม 	- ระดับคุณภาพ 3 ถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงานที่ 2
“สรุปประเด็นเป็นเรื่องราว”

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับใจความจากเรื่องทีอ่านตามหัวข้อที่กำหนดให้ต่อไปนี้ พร้อมทั้งเขียนสรุป

ใคร
ทำอะไร
ที่ไหน
เมื่อไหร่
อย่างไร
เพราะเหตุใด

สรุปใจความสำคัญ
-----------------	---

ใบงานที่ 3
“ขยายความคิด”

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนตั้งคำถามจากการอ่านเรื่องมัทนะพาธา

- สุเทพณ์ทำเหมาะสมหรือไม่เพราะเหตุใดที่ให้มายาวินสะกดเรียกนางมัทนา

-

-

2. ให้นักเรียนระบุข้อดีและข้อเสียของตัวละครต่อไปนี้

ตัวละคร	ข้อดี ☺	ข้อเสีย ☹
 สุเทพณ์		
 มัทนา		
 มายาวิน		

3. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละครที่กำหนดต่อไปนี้ พร้อมอธิบาย

3.1 มัทนา ตัวแทนของผู้หญิงประเภทช่างเลือก เรื่องมาก

เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย

ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

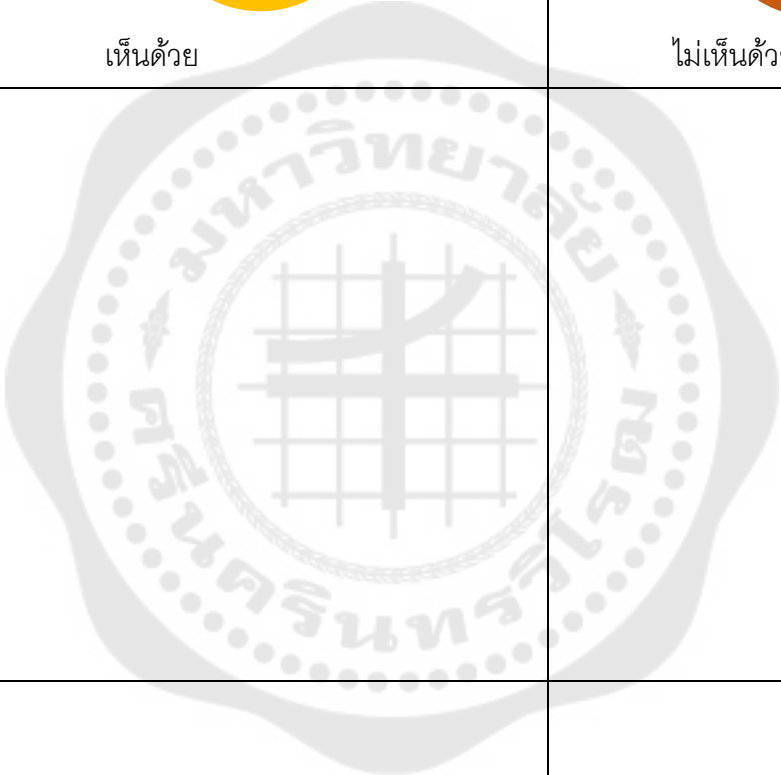
เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย

3.2 สุเทษณ์ รักเดียวใจเดียว เป็นตัวแทนของรักแท้

 เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

 <p>เห็นด้วย</p>	 <p>ไม่เห็นด้วย</p>
	

2. ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ	
วิชา ท32102 ภาษาไทยพื้นฐาน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง มัทนะพาธา	จำนวน 4 คาบ
ผู้สอน นายวีรภัทร สุภรสิงห์	

มาตรฐานการเรียนรู้

ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

- ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น
- ม.4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดก ทางวัฒนธรรมของชาติ
- ม.4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาเป็นวรรณคดีที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของความรัก มีกลวิธีในการแต่งบท ละครพูดคำฉันท์ที่ยอดเยี่ยม มีความไพเราะลึกซึ้งกินใจ สะท้อนให้เห็นคุณค่าด้านวรรณศิลป์และด้านเนื้อหาอย่างชัดเจน และสามารถนำคุณค่าและข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงให้เกิดประโยชน์ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้ (K)
 - 1.1 ตอบคำถามประวัติและความเป็นมาของเรื่องมัทนะพาธาได้
 - 1.2 อธิบายเนื้อเรื่องโดยย่อของเรื่องมัทนะพาธาได้

2. ด้านทักษะ (P)

- 2.1 วิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมตัวละครในเรื่องมัทนะพาธาได้
- 2.2 วิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากเรื่องมัทนะพาธาได้
- 2.3 เขียนแสดงความคิดเห็นและนำเสนอผลงานจากการอ่านเรื่องมัทนะพาธาได้

3. ด้านเจตคติ (A)

- 3.1 เห็นคุณค่าและความสำคัญจากการอ่านเรื่องมัทนะพาธา
- 3.2 มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง มัทนะพาธา

สาระการเรียนรู้

1. ประวัติและความเป็นมาของเรื่องมัทนะพาธา
2. เนื้อเรื่องย่อเรื่องมัทนะพาธา
3. คุณค่าที่ได้รับจากเรื่องมัทนะพาธา
4. การวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมเบื้องต้น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน
2. ใฝ่เรียนรู้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
2. ความสามารถในการสื่อสาร
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอน	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้
คาบที่ 1 1. ขั้นนำ	<p>1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับนิยามของความรักในความคิดของตนเอง โดยสุ่มถามนักเรียน 2-3 คน จากนั้นครูให้นักเรียนช่วยกันระบุข้อดีและข้อเสียของความรัก</p> <p>2. ครูเขียนคำตอบของนักเรียนบนกระดานโดยแบ่งออกเป็น 2 ฝั่งให้ชัดเจน แล้วเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน</p>
2. ขั้นสอน	<p>1. ครูอธิบายความหมายและความรู้เกี่ยวกับเรื่อง “มัทนะพาธา” ให้แก่นักเรียน</p> <p>2. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง มัทนะพาธา แล้วให้นักเรียนเขียนผังมโนทัศน์สรุปความรู้ความเข้าใจจากการศึกษา ใบความรู้</p>
3. ขั้นสรุป	<p>1. ครูสุ่มนักเรียน 2-3 คนมานำเสนอผังมโนทัศน์ และสรุปความรู้หน้าชั้นเรียน โดยครูและเพื่อนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม</p>
คาบที่ 2 1. ขั้นนำ	<p>1. ครูทบทวนความรู้ที่เรียนในคาบที่แล้วโดยตั้งคำถามนักเรียนดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้แต่งเรื่องมัทนะพาธาคือใคร - รูปแบบการแต่งเรื่องมัทนะพาธาคืออะไร - มัทนะพาธาหมายความว่าอย่างไร
	<p>1. ครูอธิบายเนื้อเรื่องมัทนะพาธา เรื่องย่อ</p> <p>2. นักเรียนอ่านวรรณคดี เรื่อง มัทนะพาธาจากหนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์3. นักเรียนจับคู่กับเพื่อนแล้วช่วยกันค้นหาคำศัพท์สำคัญและคำคำศัพท์ยากในเรื่อง และทำใบงานที่ 1</p> <p>4. ครูอธิบายสรุปเนื้อเรื่อง เรื่องย่อของตอนที่อ่าน ตัวละครและพฤติกรรมในเรื่อง</p>

ขั้นตอน	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้
3. ขั้นสรุป	<p>1. ครูทบทวนความเข้าใจของเนื้อเรื่องที่อ่าน โดยตั้งคำถามนักเรียน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตัวละครมีใครบ้าง มีพฤติกรรมอย่างไร - เหตุการณ์สำคัญในเนื้อเรื่องที่อ่านคืออะไร - ปัญหาสำคัญของเรื่องคืออะไร <p>จากนั้นครูมอบหมายให้นักเรียนสรุปเนื้อเรื่องย่อลงในสมุดแล้วนำมาส่งในคาบถัดไป</p>
คาบที่ 3 1. ขั้นนำ	<p>1. ครูทบทวนความรู้ที่โดยตั้งคำถามนักเรียน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตัวละครเอกของเรื่องคือใคร - ตัวละครพบปัญหาอย่างไรบ้าง - ตัวละครแก้ปัญหาอย่างไร นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร
2. ขั้นสอน	<p>1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน แล้วร่วมกันวิเคราะห์ตัวละครจากเรื่องมัทนะพาธาตอนที่อ่านในประเด็นต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ลักษณะนิสัย/พฤติกรรม - ข้อดี - ข้อเสีย - ความคิดเห็น/ความรู้สึกที่มีต่อตัวละคร <p>2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอประเด็นต่างๆ หน้าชั้นเรียน โดยครูคอยอธิบายและให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p>
3. ขั้นสรุป	<p>1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนโดยครูสุ่มนักเรียนมาพูดแสดงความคิดเห็นถึงตัวละครที่ประทับใจ พร้อมอธิบายเหตุผล แล้วมอบหมายให้นักเรียนสรุปประเด็นต่าง ๆ ที่วิเคราะห์หลังสมุด</p>
คาบที่ 4 1. ขั้นนำ	<p>1. ครูและนักเรียนทบทวนเนื้อเรื่อง โดยครูสุ่มให้นักเรียน 2-3 คน ออกมาพูดสรุปใจความสำคัญของเรื่อง ครูคอยอธิบายและให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p>

ขั้นตอน	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้
2. ขั้นสอน	<p>1. นักเรียนประจำกลุ่มที่แบ่งในคาบที่แล้ว ให้นักเรียนทำใบงานวิเคราะห์ประเด็นต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - แก่นเรื่อง - คุณค่าด้านเนื้อหา - คุณค่าด้านวรรณศิลป์ - ข้อคิดและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน <p>2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอประเด็นต่างๆ หน้าชั้นเรียน โดยครูคอยอธิบายและให้คำแนะนำเพิ่มเติม</p>
3. ขั้นสรุป	<p>1. ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าจากการศึกษา เรื่อง มัทนะพาธา มีคุณค่าด้านใดบ้าง นักเรียนสรุปประเด็นต่าง ๆ ที่วิเคราะห์หลังสมุด</p>

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์
2. ใบบันทึกการเรียนรู้รายบุคคลและรายกลุ่ม

การวัดผลประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการวัด	เครื่องมือการวัด	เกณฑ์การประเมินผล
ด้านพุทธิพิสัย	- ความรู้เกี่ยวกับประวัติและความเป็นมาของเรื่องมัทนะพาธาได้	- การตอบคำถาม	- คำถาม
	- อธิบายเนื้อเรื่องโดยย่อของเรื่องมัทนะพาธาได้	- ตรวจใบงาน	- ใบงาน

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการวัด	เครื่องมือการวัด	เกณฑ์การประเมินผล	
ด้านทักษะพิสัย	<ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมตัวละครในเรื่องมัทนะพาธาได้ - วิเคราะห์คุณค่าและข้อคิดจากเรื่องมัทนะพาธาได้ 	- ตรวจใบงาน	- ใบงาน	- ระดับคุณภาพ 3 ถือว่าผ่านเกณฑ์
ด้านจิตพิสัย	<ul style="list-style-type: none"> - แสดงความคิดเห็นและนำเสนอผลงานจากการอ่านเรื่องมัทนะพาธาได้ 	- ประเมินการพูดนำเสนอ	- แบบประเมินการพูดนำเสนอ	- ระดับคุณภาพ 3 ถือว่าผ่านเกณฑ์
ด้านจิตพิสัย	<ul style="list-style-type: none"> - การเห็นคุณค่าและความสำคัญจากการอ่านเรื่องมัทนะพาธา - การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องมัทนะพาธา 	- การสังเกตพฤติกรรม	- แบบสังเกตพฤติกรรม	- ระดับคุณภาพ 3 ถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงาน
การวิเคราะห์...มีทักษะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์บทละครพูดคำฉันท์ มีทักษะต่อไปนี้

1. แก่นเรื่อง

.....

.....

.....

.....

2. คุณค่าด้านเนื้อหา

.....

.....

.....

.....

.....

3. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

.....

.....

.....

.....

.....

4. ข้อคิดและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

.....

.....

3. ตัวอย่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✕ ตรงกับตัวเลือกที่ต้องการตอบลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดมีการใช้ภาพพจน์ต่างกับคำประพันธ์ต่อไปนี้

“พระตรีโลกนาถแผ้ว เผด็จมาร

เจกพระราชสมภาร

ชาติเชื้อ”

1.	พระพลันเห็นเหตุไชรู้
ถนัดตั้งภูผาหลวง	เสียวดวง แดเออย
ตกต้อง
2.	งามสองสุริยราชล้ำ
ฟ้างพัชรินทรไพจิตร	เลอพิศ นาพ้อ
ศึกสร้าง
3.	เสียดายแผ่นดินมอญ
เหตุบมีมือผู้	พลันมอด ม้วยแฮ
อื่นด้านทานเชิญ
4.	จักเจ็บอุระระทด
ถนัดตั้งพาหาเหียน	ทุกซีใหญ่ หลวงนา
หันกลิ้งไกลองค์

2. ข้อใดมีลักษณะการแต่งทำนองนิราศ

1.	พิศโผ้นพฤษ์พญู
พलगคะนึ่งนุชน้อย	บานเบิก ใจนา
แ่งเน้อนวลสงวน
2.	คำนึ่งนฤบดินทร์
พระเร้งลานละห้อย	บิตุเรศ พระแฮ
เทวษาให้โหยห
3.	กระหม่ากระหม่นทรวง
หนักหญัตยทานร้อง	สิ้นซีด พักตร์นา
เรียกให้โหรทาย
4.	เอ็นดูภูธเรศเจ้า
เปลี่ยวอุระราชรัน-	จอมถวัลย์
ทดแท้

3. คำประพันธ์ในข้อใดแสดงความรู้สึกต่างจากข้ออื่น

1. มาเดี๋ยวเปลี่ยวอกอ้า	อายสุ
สถิตอยู่เอื้องคูดุ	ละห้อย
2. พระผืนทุกซ์เทวษเกล้า	แก่ลครวญ
ซั้บคชบทจรจวน	จักเพล์
3. สายหยุดหยุดกลิ้งฟุ้ง	ยามสาย
สาย บ่หยุดเสน่ห้หาย	ห่างเศร้า
4. พระพลันเห็นเหตุไซรั	เสียวดวง แดเออย
ถนัดตั้งฎาหลวง	ตกต้อง

“พระคุณดวงเพียบพื่น ภูวดล
 เต็มตรลอดแหล่งบน บ่อนไต้
 พระเกิดพระก่อชนม์ ชูบชีพ มานา
 เกรงบ่ทันลูกไต้ กลับเต้าตอบสนอง”

4. จากข้อความข้างต้นสอดคล้องกับข้อใด

1. ชะรอยกรรมทำสั่วให้พลัดพลาย	จึงแยกย้ายปีตราชฎาติกา
2. พระชนกชนนีเป็นที่ยิ่ง	ไม่ควรทิ้งทอดพระคุณให้สูญหาย
3. ไม่ถึงกรรมทำอย่างไรก็ไม่ตาย	ถ้าถึงกรรมทำลายต้องวายปราณ
4. ครั้นระงับดับขันธสันดาน	ย่อมสธารณเป็ยเนาเสียเปล่าตาย

5. สงครามความเค็ชิ่ง	แสนกล
จงพ้ออย่ายินยล	แต่ตื่น
อย่าลองคะนองตน	ตามชอบ ทำนา
การศึกก็เลิกให้พื่น	ล่อเลี้ยวหลอกหลอน

ข้อความข้างต้นมีแนวคิดตรงกับข้อใด

1. หลักการครองตน	2. หลักการครองคน
3. หลักการครองงาน	4. หลักธรรมาภิบาล

6. “ว่านครรามินทร์ ผัดแผ่นดินเปลี่ยนราช เยียววิวาทชิงฉัตร เพื่อกษัตริย์สองผู้
บ ร้างรู้เหตุผล”

ข้อความที่ขีดเส้นใต้ หมายถึง บุคคลในข้อใด

1. พระนเรศวรและพระมหาอุปราชา
2. พระนเรศวรและพระเอกาทศรถ
3. พระเจ้าหงสาวดีและพระมหาอุปราชา
4. พระเจ้าหงสาวดีและพระนเรศวร

7. ข้อใดแสดงให้เห็นความมีวาทศิลป์และจิตวิทยาของสมเด็จพระนเรศวรฯ มากที่สุด

1. ขัดติยายุทธ์บริหาร คชคู่ กันแยะ
คงแต่เผื่อพี่น้อง ตราบฟ้าดินกษัตริย์
2. ชมชื่นศรัทธาบุญ ตูต้อ กันแยะ
ใครเขี้ยวใครชาญชี่ ชเยศอ้างอวยเฉลิม
3. เขียวราชร่วมคชยุทธ์ เพยอเกียรติ ไว้แยะ
สืบกว่าสองเราไสว สุดสิ้นถามี่
4. ไว้เป็นมหรสพชื่อง สุขสานต์
สำหรับราชสำราญ เริ่มร้าง

8. “เหตุนี้ผิวเข้าชั้ว ดูกเข็ญ
เกิดเมื่อยามเย็นดี ดอกไ้
อย่าชุ่นอย่าล้าเค็ญ ใจเจ็บ พระเอย
พระจักถูลามได้ เผด็จเสี้ยนศึกสยาม”

พฤติกรรมการทำงานของโหรในข้อความข้างต้นตรงกับข้อใด

1. กันไว้ดีกว่าแก้
2. ปากปราศรัยน้ำใจเชือดคอ
3. ขายผ้าเอาหน้ารอด
4. รู้หลบเป็นปีก รู้หลีกเป็นหาง

9. “แม่น้เจ้าคร้ามเคราะห์กาจ จงอย่ายาตรยุทธนา เอापัสตราสตรี สวมอินทรียส์สร้าง
เคราะห์ ๓ ตรัสเยาะเย้ยขลาด”

ข้อใดไม่อาจอนุมานได้จากข้อความข้างต้น

1. สะท้อนเรื่องค่านิยมความเชื่อ
 2. ผู้พูดต้องการประชดประชัน
 3. ผู้พูดไม่มีความเชื่อเรื่องเคราะห์ร้าย
 4. ผู้พูดมีอำนาจเหนือกว่าผู้ฟัง
10. ข้อใดแสดงภาพการต่อสู้ที่ห้าวหาญและตื่นเต้นเร้าใจมากที่สุด
1. ข้าศึกสาดปืนไทรม โรมกู่ทนต์ธนู ดุตั้งพรพรษาซร้อง ไปตกตองตนสาร
 2. ๓ ก็ไสสองสารทรวง ตรงเข้าถีบเข้าแทงด้วยแรงมันแรงกาย หงายงาเสยสารเด็ก
 3. เคลื่อนพลตามเกล็ดดินาค ตากเต็มท่งแถวเถื่อน เกลื่อนกล่นแสนยาทัพ ถับปะทะ
ไพรินทร์
 4. ธุมาการเกิดกระบอบ อบอลเวงฟากฟ้า ดูบู้จักหน้า หนึ่งสิ้นแสงไถง แลนา
11. ข้อใดสะท้อนให้เห็นถึงความหลงใหลในความรักมากที่สุด
1. รักรักและยินยอม ดนุรักสมัครสมาน
 2. ยิ่งขัดก็ยิ่งพูน ทุกชะท่อมระทมหะทัย
 3. พี่จวนจะคลั่งไคล้ สติเพื่อพะวงอนงค์
 4. ทั้งสองจะสุขนนาน มนะจ้อ บ จืด บ จาง
12. ข้อใดไม่ใช้ภาษาเชิงโน้มน้าวใจ
1. ทั้งสองจะสุขนนาน มนะจ้อ บ จืด บ จาง
 2. และรักสมัครมี มนะม่งทะนุถนอม
 3. นีเจ้ามิยอมรับ รสรักรัคนั้นนัถาจำ?
 4. พี่นั้นรักเจ้า แลจะเฝ้าประคัับประคอง

13. “อ้าเทพศักดิ์สิทธิ์ซึ่ง พระจะลงพระอาญา
 ข้าเป็นแต่เพียงข้า บมิมุ่งจะอวดดี.
 หม่อมฉันนี่อาภัพ และก็ไซ่คบฟุ้งมี,
 จึ่งไม่ได้รองศรี วรบาทพระจอมแมน”

ข้อใด ไม่อาจอนุมานได้ว่าเป็นบุคลิกภาพของผู้กล่าวข้อความข้างต้น

1. นอบน้อม	2. เด็ดเดี่ยว
3. วาจาไพเราะ	4. ฉลาดในการพูด

14. คำประพันธ์ข้อใดมีน้ำเสียงแตกต่างจากข้ออื่น

1. รูปเจ้าวิไลราว	สุระแสงระจิดประจักษ์
มิดวงจะร้างรัก	เพราะพระภูพิถิปัติน
2. รับรักและยินยอม	คนรักสมัครสมาน
หากนางมีข้อขัด	ประดีพิทธีประสมประสาน
3. อ้าฟังตมูเถิด	มะทะนาและตอบวจี
พอให้ตมูนี้	สุชะรีนระเริงระรวย
4. ดนุก็ถามเจ้าไซรั	บ มิตอบ ณ คำถาม
วนิดาพยายาม	กะละเล่นสำนวนนวน

15. ข้อใดแสดงให้เห็นคุณธรรมของนางมีทนาชัดเจนที่สุด

1. ตูข้าพระบาทสิสุจริต	บ มิดิดจะปดใคร
จึ่งหวังและมุ่งมะนะสะใน	วรเมตตะธรรมมา
2. หม่อมฉัน บ มี บุรุษผู้	ประดีพิทธีระใดใด
เป็นโสด บ มีมะนะสะไฟ	อภิมมย์ ฤ สมรส
3. ขอให้พระองค์อมระเท-	วะเสวยประโมทา
หม่อมฉันจะขอประณตะลา	สุระราชลิลาศไป
4. อันว่าพระองค์กรุณะข้อย	ฤ ก็ควรจะปรีดา
อีกควรฉลองวรมหา	กรุณาธิคุณครัน

16. เรื่อง “มัทนะพาธา” ได้สะท้อนให้ผู้อ่านเห็นภาพของผู้หญิงในยุคนั้นยกเว้นข้อใด

1. ผู้หญิงที่ไปหาผู้ชายก่อนเป็นเรื่องน่าอาย
2. ผู้ชายมีอำนาจอยู่เหนือผู้หญิง
3. ผู้หญิงงามเป็นที่หมายปองของผู้ชาย
4. ผู้หญิงมีสิทธิเสรีภาพที่จะไม่รับรักชายที่ตนไม่รัก

17. “ความรักเหมือนโรค บันดาลตาให้มีดม”

ข้อใดสอดคล้องกับคำประพันธ์ข้างต้น

1. อันความรักของชายนี้หลายชั้น	เขารักรักนั้นประการใด
2. เขาย่อมเปรียบเทียบความเมื่อยามรัก	แต่น้ำผักต้มขมขมว่าหวาน
3. อันรศตาลหวานละม้ายคล้ายฟุ่มพวง	พี่เจ็บทรวงซ้าอกเหมือนตกลด
4. แม้นใครรักรักมั่งซังซังตอบ	ให้รอบคอบคิดอ่านนะหลานหนา

“อ้าเทพศักดิ์สิทธิ์ซึ่ง พระจะลงพระอาญา
 ข้าเป็นแต่เพียงข้า บมิมุ่งจะรอดดี.
 หม่อมฉันนี้อากัพ และก็ไซ่คบพึงมี,
 จึ่งไม่ได้ร้องศรี วรบาทพระจอมแมน”

18. ข้อใดไม่อาจอนุมานได้ว่าเป็นบุคลิกภาพของผู้กล่าวข้อความข้างต้น

1. นอบน้อม	2. เด็ดเดี่ยว
3. วาจาไพเราะ	4. ฉลาดในการพูด

19. ข้อใดสรุปได้สอดคล้องกับแก่นเรื่องของเรื่อง “มัทนะพาธา”

1. ไม่ควรรับรักใครเลย
2. รักเพื่อเลือกป้องกันความผิดหวัง
3. ความพยายามอาจใช้ไม่ได้กับความรัก
4. รักอย่างมีสติ ไม่ติดอยู่ในความหลง

ใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 20-21

“การตั้งโรงเรียนขึ้นทั่วทั้งพระราชอาณาจักร ให้โอกาสแก่บรรดาชายหญิงทุก ๆ ชั้นได้ศึกษาให้รู้ อ่านรู้เขียนหนังสือนั้น กลับให้ผลที่ทำให้เป็นที่รำคาญ และอาจจะทำให้รำคาญยิ่งกว่าที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้ก็เป็นได้ โดยไม่กล่าวถึงความเสียหายอย่างอื่นซึ่งจะพึงมีมาในไม่ช้าวัน”

20. ข้อใดไม่สัมพันธ์กับข้อความข้างต้น

1. เด็กที่ออกมาจากโรงเรียนเหล่านี้ย่อมเห็นว่ากิจการอย่างอื่นไม่สมเกียรติยศ นอกจากการเป็นเสมียน
2. เขาเป็นผู้ที่ได้รับความศึกษามาจากโรงเรียนแล้ว ไม่ควรจะเสียเวลาไปทำงานชนิดซึ่งคนที่ไม่รู้หนังสือก็ทำได้
3. เขาจะไปเป็นชาวนาไม่ได้ ด้วยเหตุผลหลายประการ ประการ 1 ก็เพราะความหยิ่ง อันหามูลมิได้ของเขานั้นเอง
4. การเป็นชาวนา ชาวสวน หรือคนทำงานการอื่น ๆ นั้น ก็มีเกียรติยศเท่ากับที่จะเป็น ผู้ทำงานด้วยปากกาเหมือนกัน

21. ข้อความข้างต้นน่าจะมีสาเหตุมาจากข้อใดมากที่สุด

1. ความผิดพลาดของการจัดการศึกษา
2. ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
3. ความรักสบายจนเคยตัวของคนไทย
4. ความไม่มีจิตสาธารณะของคนไทย

“เป็นความผิดของเราทั้งหลายด้วยกัน มิใช่ความผิดของพวกหนุ่ม ๆ โดยเฉพาะเท่านั้นหาได้ ถ้าเรายังคงแสดงความเห็นโดยประการต่าง ๆ ว่าเสมีนเป็นบุคคลชั้นที่สูงกว่าชาวนา ชาวสวน หรือพ่อค้าอยู่ตราบใด พวกหนุ่ม ๆ ของเราก็คงจะทะเลาะทะเลาะกัน ฝ่าฝืนในทางเป็นเสมีนอยู่ตราบนั่น”

22. ข้อใดเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่สัมพันธ์กับข้อความข้างต้น

1. คนซึ่งเล่าเรียนสำเร็จออกมาจากโรงเรียนล้วนแต่มีความหวังฝังอยู่ว่าจะได้มาเป็นเสมีน
2. ถ้าเขาอยู่ในเมือง เขาอาจจะทำประโยชน์ให้แก่บ้านเกิดเมืองนอนของเขาดีกว่าอยู่บ้านนอก
3. เราจะสอนเขาทั้งหลายให้รู้สึกเกียรติยศแห่งการที่จะเป็นผู้เพาะความสมบูรณ์ให้แก่ประเทศ
4. กระทรวงทบวงกรมมีเสมีนมากกว่าความจำเป็นนั้น ถึงแม้ผู้ที่ดูแต่เงิน ๆ ก็เห็นได้ว่าเป็นความจริง

23. แนวคิดสำคัญของข้อความข้างต้นสรุปได้สัมพันธ์กับข้อใด

1. การแบ่งชนชั้นในการประกอบอาชีพ
2. ค่านิยมที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเป็นความผิดของทุกคน
3. ความทะเลาะทะเลาะกันในการเป็นเสมีนจะยังคงปรากฏในทุกยุคสมัย
4. ความร่วมมือกันในการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องแก่เยาวชนของชาติ

24. ข้อความต่อไปนี้สอดคล้องกับสำนวนสุภาษิตในข้อใด

“เขาจะไปเป็นชาวนาไม่ได้ ด้วยเหตุผลหลายประการ ประการ 1 ก็เพราะความหยิ่งอันหามูลมิได้ของเขานั่นเอง เขาเห็นว่าไม่สมเกียรติยศที่จะไปหากการงานทำกับชาวนา ซึ่งเขาเห็นว่าเป็นคนชั้นต่ำและสามัญ”

1. จมไม่ลง	2. คางคกขึ้นขอ
3. วัวลี้มตีน	4. กิ่งก่าได้ทอง

25. ข้อใดแสดงผลเสียจากค่านิยม “ความนิยมเป็นเสมียน” มากที่สุด

1. ในเงินเดือน 15 บาทนี้พ่อเสมียนยังอุตสาหะจำหน่ายจ่ายทรัพย์ได้ต่าง ๆ เช่นนุ่งผ้าม่วงสีใส่เสื้อขาว สวมหมวกสักหลาด
2. ผู้ที่เป็นนายหรือก็ชอบใช้แต่เสมียนที่หนุ่ม เพราะฉะนั้นโอกาสที่จะหางานทำก็น้อยเข้าทุกวันจนเป็นที่น่าอัศจรรย์ว่าเขาหาเลี้ยงชีพอยู่ได้อย่างไร
3. คนเราที่ปล่อยให้ชีวิตล่องไปโดยทำการเป็นเสมียนเสียมานานแล้ว จะไปทำงานการอะไรอื่นก็ไม่สามารถจะทำได้
4. ถ้าความยากจนขั้นแค้นของเขานำเขาไปสู่ทางทุจริต เขาอาจจะได้ความสนุกสนานอยู่พักหนึ่ง แล้วเขาก็คงจะต้องยาตราเข้าสู่ศาลพระราชาอาญา

26. ข้อใดมีการใช้ภาษาเชิงโน้มน้าวใจ

1. เมื่อไรหนอ พวกหนุ่ม ๆ ของเราจึงจะเข้าใจได้บ้างว่า การเป็นชาวนา ชาวสวน หรือคนทำงานการอื่น ๆ นั้น ก็มีเกียรติยศเท่ากับที่จะเป็นผู้ทำงานด้วยปากกาเหมือนกัน?
2. ดั่งนี้จะไม่เป็นการสมควรแลหรือที่เราจะสอนให้พวกหนุ่ม ๆ ของเราปรารถนาหาการทำงานอื่น ๆ อันพึงหวังประโยชน์ได้ดีกว่าการเป็นเสมียน
3. การที่จะบอกให้เขาเหล่านี้กระทำตัวของเขาให้เป็นประโยชน์โดยกลับไปบ้านและช่วยบิดา มารดาเขาทำการเพาะปลูกนั้น เป็นการปวยกล่าวเสียเวลา
4. คำตอบแห่งปัญหาข้อนี้ ก็เป็นดังที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง กล่าวคือเป็นความผิดของเราทั้งหลายด้วยกัน มิใช่ความผิดของพวกหนุ่ม ๆ โดยเฉพาะเท่านั้นหามิได้

27. ค่านิยมใดที่สะท้อนให้เห็นชัดเจนที่สุดจากเรื่องโคลนติดล้อ

1. การนิยมเข้ารับราชการ
2. ความตื่นตัวด้านการศึกษา
3. การยกระดับคุณภาพชีวิต
4. การยกย่องผู้มีการศึกษา

28. ข้อใดไม่ได้สะท้อนสภาพสังคม

1. การตั้งโรงเรียนขึ้นทั่วทั้งพระราชอาณาจักร ให้โอกาสแก่บรรดาชายหญิงทุกๆ ชั้น
2. ครั้นเมื่อเงินเดือนขึ้นเป็นเดือนละ 20 บาท เขาก็คิดอ่านแต่งงานทีเดียว
3. เพราะว่าถึงแม้พวกหนุ่ม ๆ นั้นจะมีความคิดเห็นว่าตัวสำคัญปานใด ก็คงจะต้องฟังความเห็นของผู้อื่น
4. เขาผู้สมัครดอยากอยู่ในกรุงเทพฯ ได้เงินเดือนเพียงเดือนละ 15 บาทหรือ 20 บาท

29. “เมื่อไรหนอ พวกหนุ่ม ๆ ของเราจึงจะเข้าใจได้บ้างว่า การเป็นชาวนา ชาวสวน หรือคนทำงานการอื่น ๆ นั้น ก็มีเกียรติยศเท่ากับที่จะเป็นผู้ทำงานด้วยปากกาเหมือนกัน? เมื่อไรจึงจะบังเกิดความรู้สึกเกียรติยศแห่งการงานอื่น ๆ นอกจากงานที่ทำด้วยปากกาแลพิมพ์ดีด?”

ข้อความข้างต้นมีแนวคิดสอดคล้องกับข้อใด

1. ทุกอาชีพหากเป็นอาชีพสุจริตย่อมมีประโยชน์ต่อสังคม
 2. การประกอบอาชีพชาวนามีเกียรติยศเหนือกว่าอาชีพเสมียน
 3. การทำงานด้วยปากกามีเกียรติเทียบเท่ากับการเป็นเสมียน
 4. อาชีพเกษตรทำประโยชน์ให้แก่สังคมมากกว่าอาชีพเสมียน
30. “อันประเทศอย่างเมืองไทยของเรานี้ ชาวนา ชาวสวน อาจจะทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองได้มากกว่าเสมียน ซึ่งเป็นแต่เครื่องมือเท่ากับปากกาและพิมพ์ดีด ซึ่งเขาใช้ (หรือใช้ผิด) ถ้าจะเปรียบพืชที่เขาได้ทำให้งอกต้องนับว่าน้อยกว่าผลที่เขาได้กินเข้าไป แต่ถึงกระนั้นเขาก็ยังนึกว่าตัวเขาดีกว่าชาวนา และข้อที่ร้ายนั้น พวกเราทั้งหลายก็พลอยยอมให้เขาคิดเห็นเช่นนั้นเสียด้วย”

จากข้อความข้างต้น ข้อใดไม่อาจสรุปได้

1. บรรดาเสมียนคิดว่าตนมีเกียรติเหนือกว่าชาวนาชาวสวน
2. อาชีพเสมียนไม่สามารถสร้างคุณประโยชน์ให้แก่บ้านเมือง
3. เกษตรกรทำคุณประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองมากกว่าเสมียน
4. คนในสังคมมักให้คุณค่าอาชีพเสมียนสูงกว่าอาชีพชาวนาชาวสวน

4. ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

คำชี้แจง ให้พิจารณาสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วเขียนคำตอบลงในช่องว่าง
สถานการณ์ที่ 1

ศัลยกรรมเปลี่ยนชีวิต!! หลายครั้งที่การทำศัลยกรรมได้มอบชีวิตใหม่ให้แก่ผู้คน นางสาวสัมหยุดคือบุคคลหนึ่งที่อยากได้รับชีวิตใหม่นั้น เธอเห็นว่าการที่ไม่สวยคืออุปสรรคในชีวิตของเธอ 2-3 วันที่ผ่านมา สัมหยุดพยายามค้นหาเว็บไซต์และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำศัลยกรรม แต่การศัลยกรรมที่มีคุณภาพก็แลกมาด้วยค่าใช้จ่ายที่สูง และเธอก็ยังไม่มีเงินเพียงพอ “ความสวยรอไม่ได้” เธอคิด ในวันนี้เธอก็จึงพยายามติดต่อคลินิกไร้ชื่อแห่งหนึ่งซึ่งทำศัลยกรรมราคาถูกลงกว่าคลินิกอื่นแบบครึ่งต่อครึ่ง แม้จะมีคำเตือนมากมายจากผู้เคยใช้บริการและไม่เคยใช้บริการถึงคลินิกดังกล่าว

“นอกจากหน้าจะพังเสียโฉมแล้วมันอาจเอาทุก ๆ อย่างไปจากเรา แม้กระทั่งลมหายใจ...”

สัมหยุดนั่งอ่านข้อความนี้อยู่ชั่วขณะ แล้วก็สรุปในใจว่า “ไม่ใช่ทุกคนเสียหน่อยที่จะเป็นแบบนี้ ถ้าอยากจะสวย เราก็ต้องทำศัลยกรรม”

1.1 จากสถานการณ์ข้างต้นสามารถนำมาตั้งเป็นประเด็นคำถาม หรือข้อสงสัยได้อย่างไรบ้าง (ระบุได้มากกว่า 1 คำถาม/ข้อสงสัย)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถานการณ์ที่ 2

“วัยรุ่นไทยเลียนแบบดารา” ค่านิยมที่สังคมต้องตั้งคำถาม!

สำนักวิจัยสยามเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตโพลล์แถลงการณ์ถึงผลการสำรวจพฤติกรรมเลียนแบบคนดังและคนที่ตนชื่นชอบของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพฯ พบว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมเลียนแบบตัวละครหรือนักแสดงมาเป็นอันดับ 1 ขณะที่แซกซ์เบญจ / ผู้ร่วมแข่งขันในรายการที่วีมาเป็นอันดับ 2 และพิธีกร / ผู้ดำเนินรายการมาเป็นอันดับ 3

“ภาพโป๊เปลือย เรื่องรักรๆ ใดๆๆ ดาราพวกนี้มักจะได้รับพื้นที่สื่อมากกว่าดาราที่ทำดี ภาพด้านลบสื่อนำเสนอมากกว่า ดังเร็วกว่า มันก่อให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ซึ่งนำไปไกลกว่ากระแสชื่นชมยินดี แต่ถ้าวิพากษ์วิจารณ์ในทางลบมันไปเร็วกว่ามาก ซึ่งก็นำไปสู่การมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักมากกว่าทำดี”

เวลาพูดถึงต้นแบบที่เป็นดาราซึ่งมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ทำไมเด็กจึงเลือกไม่ถูกว่าเป็นด้านลบไม่ควรปฏิบัติตามนั้น เมื่อยังพิจารณาถึงตัวแปรของการที่วัยรุ่นยุคนี้เติบโตมากับอุตสาหกรรมบันเทิง และมีดาราเป็นแบบอย่าง เพื่อจะสร้างการเป็นที่ยอมรับของสังคมเหมือนอย่างดารา จึงไม่แปลกที่เด็กวัยรุ่นจะมีพฤติกรรมเลียนแบบในด้านลบ

ที่มา: <https://mgronline.com/live/detail/9560000072681>

2.1 จากสถานการณ์ข้างต้นสามารถนำมาตั้งเป็นประเด็นคำถาม หรือข้อสงสัยได้อย่างไรบ้าง (ระบุได้มากกว่า 1 คำถาม/ข้อสงสัย)

.....

.....

.....

.....

.....

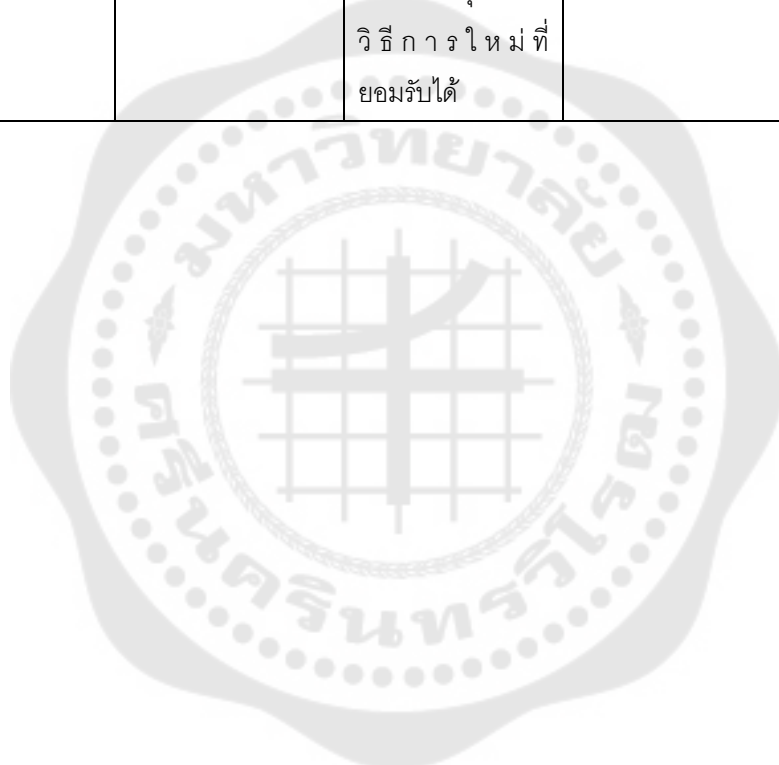
.....

.....

เกณฑ์ประเมินความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

คะแนน เกณฑ์	3	2	1	0
1. การรับรู้ข้อมูล	ระบุคำถามหรือข้อสงสัยสัมพันธ์กับข้อมูลที่กำหนดให้ ไม่น้อยกว่า 5 ข้อ	ระบุคำถามหรือข้อสงสัยสัมพันธ์กับข้อมูลที่กำหนดให้ ได้ 4 ข้อ	ระบุคำถามหรือข้อสงสัยสัมพันธ์กับข้อมูลที่กำหนดให้ ได้น้อยกว่า 4 ข้อ	ไม่สามารถระบุคำถามหรือตั้งข้อสงสัยของข้อมูลได้
2. การวิเคราะห์และโต้แย้งข้อมูล	วิเคราะห์และนำข้อมูลที่นำมาเชื่อถือมาใช้โต้แย้งกับข้อมูลเดิมอย่างมีเหตุผลได้ 3 ประเด็นขึ้นไป	วิเคราะห์และนำข้อมูลที่นำมาเชื่อถือมาใช้โต้แย้งกับข้อมูลเดิมอย่างมีเหตุผลได้ 2 ประเด็น	วิเคราะห์และนำข้อมูลที่นำมาเชื่อถือมาใช้โต้แย้งกับข้อมูลเดิมได้ 2 ประเด็นแต่บางส่วนขาดความมีเหตุผลและความน่าเชื่อถือ	ไม่สามารถวิเคราะห์และนำข้อมูลมาใช้โต้แย้งกับข้อมูลเดิมอย่างได้
3. การตรวจสอบข้อมูล	ตรวจสอบข้อมูลได้ครบทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ 1. ข้อดี 2. ข้อเสีย 3. การประเมินความเป็นไปได้	ตรวจสอบข้อมูลได้ 2 ใน 3 ส่วน	ตรวจสอบข้อมูลได้ 1 ใน 3 ส่วน	ไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลได้
4. การตัดสินข้อมูล	เลือกข้อมูลหรือวิธีการใหม่ที่มีความเป็นไปได้ พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลได้ดีสัมพันธ์กับข้อมูลเดิม	เลือกข้อมูลหรือวิธีการ พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลได้มีบางส่วนขาดความเป็นไปได้	เลือกข้อมูลหรือวิธีการและอธิบายเหตุผลได้ แต่ขาดความเป็นไปได้	ไม่สามารถเลือกข้อมูลหรือวิธีการและอธิบายเหตุผลได้

คะแนน เกณฑ์	3	2	1	0
5.การสร้างข้อสรุป	สรุปความคิดรวบยอดของตนเองได้ 2 ข้อขึ้นไป โดยเป็นข้อสรุปหรือวิธีการใหม่ที่ยอมรับได้	สรุปความคิดรวบยอดของตนเองได้ 2 ข้อขึ้นไป โดยมีอย่างน้อย 1 ข้อเป็นข้อสรุปหรือวิธีการใหม่ที่ยอมรับได้	สรุปความคิดรวบยอดของตนเองได้ 1 ข้อ โดยเป็นข้อสรุปหรือวิธีการใหม่ที่ยอมรับได้	ไม่สามารถสรุปความคิดรวบยอดของตนเองได้

ภาคผนวก ค
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

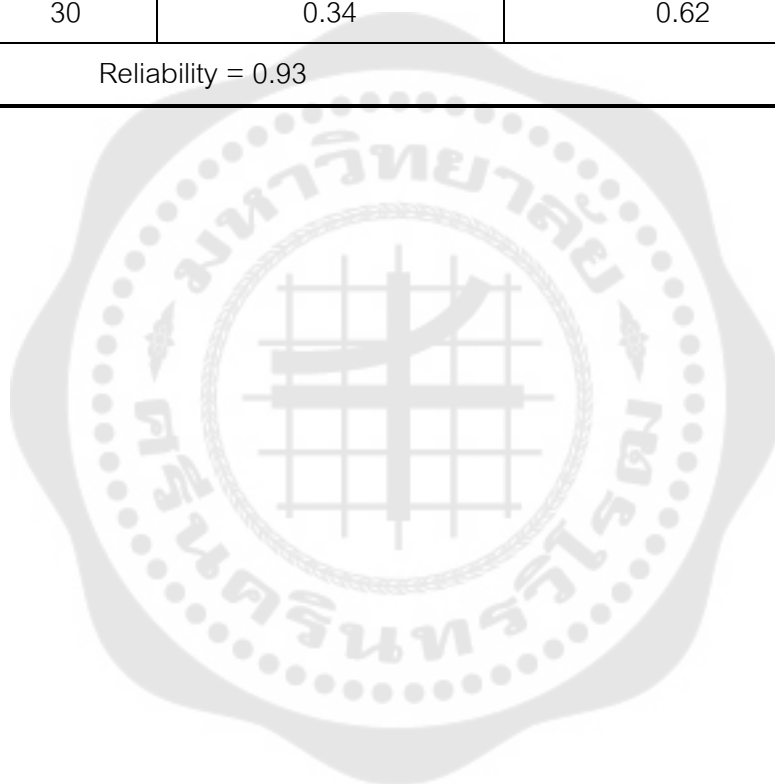
ตาราง 15 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.62	0.56
2	0.36	0.43
3	0.36	0.37
4	0.60	0.43
5	0.44	0.37
6	0.34	0.37
7	0.64	0.56
8	0.34	0.37
9	0.54	0.43
10	0.62	0.62
11	0.44	0.68
12	0.50	0.62
13	0.70	0.62
14	0.36	0.43
15	0.58	0.43
16	0.46	0.81
17	0.44	0.31
18	0.66	0.75
19	0.36	0.31
20	0.38	0.31
21	0.36	0.56
22	0.48	0.87
23	0.36	0.62
24	0.42	0.68
25	0.46	0.56

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
26	0.44	0.37
27	0.36	0.50
28	0.32	0.39
29	0.32	0.37
30	0.34	0.62

Reliability = 0.93

ตาราง 16 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์

ข้อที่	ฉบับก่อนเรียน		ฉบับหลังเรียน	
	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
1.1	0.27	0.59	0.31	0.55
1.2	0.27	0.50	0.22	0.43
1.3	0.27	0.40	0.36	0.54
1.4	0.40	0.43	0.36	0.59
1.5	0.33	0.59	0.27	0.51
2.1	0.31	0.52	0.45	0.59
2.2	0.31	0.61	0.27	0.31
2.3	0.63	0.40	0.45	0.59
2.4	0.27	0.45	0.27	0.40
2.5	0.39	0.68	0.22	0.47

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	วีรภัทร ศุภรสิงห์
วัน เดือน ปี เกิด	31 มีนาคม 2534
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2552 โรงเรียนโยธินบูรณะ พ.ศ. 2557 การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) เกียรตินิยมอันดับ 2 วิชาเอกภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2562 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ แขนงวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	53 ม. 4 ต.บางไผ่ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000